

Manual dels hàbitats de Catalunya

Manual dels hàbitats de Catalunya

Catàleg dels hàbitats naturals reconeguts en el territori català
d'acord amb els criteris establerts pel
CORINE biotopes manual
de la Unió Europea

Edició a cura de

Josep VIGO
Jordi CARRERAS
Albert FERRÉ

Autors

Jordi CARRERAS [JC]
Empar CARRILLO [EC]
Albert FERRÉ [AF]
Xavier FONT [XF]
Josep M. NINOT [JMN]
Centre Especial de Recerca de Biodiversitat Vegetal
Universitat de Barcelona

Joan FONT [JF]
Josep GESTI [JG]
Lluís VILAR [LV]
Departament de Ciències Ambientals
Universitat de Girona

Pla de l'obra

Volum I

Introducció

Volum II

1 Ambients litorals i salins

Volum III

2 Aigües continentals

Volum IV

3 Vegetació arbustiva i herbàcia
(Vegetació arbustiva)

Volum V

3 Vegetació arbustiva i herbàcia
(Prats i pastures)

Volum VI

4 Boscos

Volum VII

5 Molleres i aiguamolls
6 Roques, tarteres, glaceres, coves

Volum VIII

8 Terres agrícoles i àrees antròpiques

Volum IV

3 Vegetació arbustiva i herbàcia
(Vegetació arbustiva)

Barcelona 2006

Edició:
Josep Vigo, Jordi Carreras,
Albert Ferré

Redacció:
Jordi Carreras, Empar Carrillo,
Albert Ferré, Xavier Font,
Josep M. Ninot
*Centre Especial de Recerca
de Biodiversitat Vegetal
Universitat de Barcelona*

Joan Font, Josep Gestí,
Lluís Vilar
*Departament de Ciències
Ambientals
Universitat de Girona*

Coordinació científica
Josep Vigo

Coordinació tècnica
Francesc Diego, Salvador
Grau, Pilar Vendrell
*Departament de Medi
Ambient i Habitatge.
Generalitat de Catalunya*

Assessorament lingüístic
Neus Baltrons

Disseny i maquetació
Robert Masip
“la nevera, idees fresques”

Retoc de les imatges
Sorrosal S.L.

Impressió
El Tinter. Arts gràfiques, edicions
i produccions S.A.L.

© 1a edició: desembre de 2006
© Drets d’aquesta edició:
Departament de Medi Ambient i
Habitatge. Generalitat de Catalunya

Dipòsit legal: xxxxxxxxxxxxxx
ISBN: 84-393-7472-5
Imprès a Catalunya. *Printed in Catalonia.*

3 Vegetació arbustiva i herbàcia

31 Bosquines i matollars de muntanya i d’ambients frescals de terra baixa

- 31.1 Landes humides
- 31.2 Landes seques
- 31.4 Matollars baixos o prostrats d’alta muntanya
- 31.6 Matollars i bosquines mesohigròfils subalpins
- 31.7 Matollars xeroacàntics
- 31.8 Bosquines, matollars i herbassars generalment preforestals o postforestals

32 Bosquines i matollars mediterranis i submediterranis

- 32.1 Màquies i altres bosquines altes
- 32.2 Bosquines i matollars termòfils mediterranis
- 32.3 Bosquines i matollars silicícoles mediterranis
- 32.4 Bosquines i matollars calcícoles mediterranis
- 32.6 Matollars submediterranis i mediterranis muntanyencs
- 32.A Ginestars de ginesta vera
- 32.B Bosquines de pi blanc (*Pinus halepensis*) procedents de colonització

33 Matollars xeroacàntics de les terres mediterrànies càlides

- 33.1 Matollars xeroacàntics dels caps de penya-segats de la Mediterrània occidental

**31 Bosquines i matollars de muntanya
i d'ambients frescals de terra baixa**

31.1 Landes humides

31.12

Landes de bruc d'aiguamoll (*Erica tetralix*), sovint amb esfagnes (*Sphagnum* spp.), acidòfiles i higròfiles, de l'estatge subalpí dels Pirineus centrals

Landes de bruc d'aiguamoll al Plan dera Espòna (Vall d'Aran). M. Guardiola

Aspecte

Matollar baix dominat per ericàcies, entre les quals sol predominar el bruc d'aiguamoll. Fa mosaic amb torberes de *Scirpus cespitosus* i *Narthecium ossifragum*, amb prats de pèl caní i amb torberes de bruc d'aiguamoll.

Bruc d'aiguamoll. A. Ferré

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Estatge altimontà.
Ambients que ocupa – Fons plans de valls glacials, on l'aigua circula amb dificultat i sovint dona lloc a una complexa xarxa de rierols.
Clima – Medieuropeu subatlàntic.
Substrat i sòl – Materials quaternaris àcids. Sòls torbosos, de pH baix, rics en matèria orgànica i pobres en nutrients; força humits, però més airejats que els sòls de les torberes contigües.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat arbustiu				
<i>Erica tetralix</i> (bruc d'aiguamoll)	•		•	
<i>Calluna vulgaris</i> (bruguera)		•		
Estrat herbaci				
<i>Nardus stricta</i> (pèl caní)		•		
<i>Molinia caerulea</i> (alba roja)		•		
<i>Potentilla erecta</i> (tormentil-la)		•		
<i>Danthonia decumbens</i>				•
<i>Gymnadenia conopsea</i>				•
Estrat muscinal				
<i>Sphagnum</i> spp. (esfagnes)			•	

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

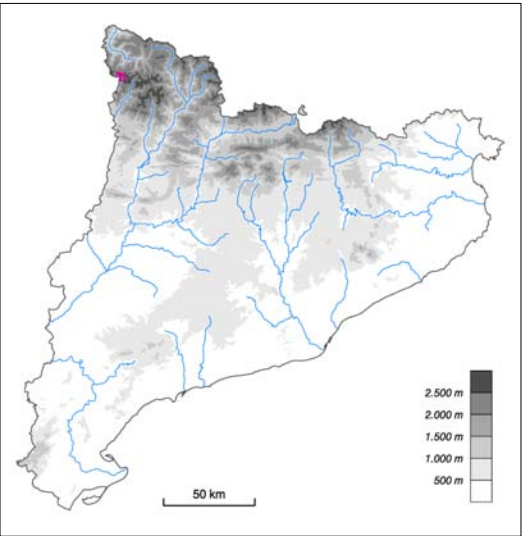
Gymnadenio-Ericetum tetralicis Ballesteros, Baulies et Canalís 1983

Distribució dins el territori català

Pirineus centrals (Vall d'Aran, a la capçalera de la Noguera Ribagorçana). De 1.600 a 1.900 m d'altitud.

Esfagnes, bruc d'aiguamoll i herba de la gota. M. Guardiola

Gestió, usos i problemes de conservació

Sensible a l'asseccament i als canvis de les característiques de l'aigua. Cal tenir en compte tant les alteracions directes com les que es poden donar aigües amunt. La freqüentació i el trepig provoquen un cert enriquiment del sòl en nutrients i poden fer disminuir la capacitat competitiva del bruc d'aiguamoll.

Indicadors d'interès de conservació

- Distribució general dins Europa

Freqüència dins el territori català

Forma d'implantació territorial

Diversitat florística
- ② àrea europea extensa (zona atlàntica meridional)

► ⑤ molt rar

► ③ superfícies petites

► ② mitjana; però acull algunes espècies rares a Catalunya, com ara el mateix bruc d'aiguamoll, que es troba aquí en un dels extrems de la seva àrea de distribució
- Grau de maduresa

Amenaça
- ③ madur (topoclimàtic)

► ② probablement amenaçat en un futur

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

4020* Landes humides sota clima atlàntic temperat, amb *Erica ciliaris* i *Erica tetralix*

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

31a Landes de bruc d'aiguamoll (*Erica tetralix*), acidòfiles i higròfiles, de l'estatge subalpí dels Pirineus centrals

31.215

Landes nanes de nabius (*Vaccinium* spp.) amb bruguerola (*Calluna vulgaris*), acidòfiles, de l'estatge montà, als Pirineus

Nabiu comú. I. Soriano

Aspecte

Matollars baixos, sovint amb predomini de nabiu comú, o bé formacions mixtes de nabius i bruguerola. Hi són freqüents algunes plantes de caràcter atlàntic.

Tormentil·la. M. Guardiola

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Estatge montà i part baixa del subalpí.
Ambients que ocupa – Vessants desforestats en el domini de la fageda o de l'avetosa; ocasionalment, en canals d'allaus.
Clima – Medieuropeu subatlàntic.
Substrat i sòl – Terrenys àcids. Sòls pobres, però humífers.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat arbustiu				
<i>Vaccinium myrtillus</i> (nabiu comú)	•		•	
<i>Vaccinium uliginosum</i> subsp. <i>microphyllum</i>		•	•	
<i>Calluna vulgaris</i> (bruguerola)		•	•	
Estrat herbaci				
<i>Festuca rubra</i>		•		
<i>Deschampsia flexuosa</i>		•		
<i>Potentilla erecta</i> (tormentil·la)		•		
Estrat muscinal				
<i>Hylocomium splendens</i>		•		

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

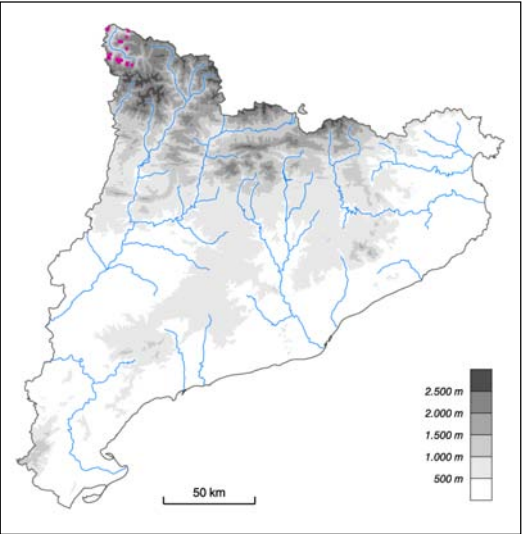
Vaccinio-Festucetum rubrae Nègre 1971

Distribució dins el territori català

Pirineus centrals (Vall d'Aran, Pallars Sobirà).

Gestió, usos i problemes de conservació

Comunitats força lligades a l'explotació ramadera. Sovint indiquen una minva de la pressió de pastura i la recuperació de les espècies forestals. La seva conservació depèn del manteniment dels sistemes tradicionals de gestió de les pastures.

Indicadors d'interès de conservació

- Distribució general dins Europa
- Freqüència dins el territori català
- Forma d'implantació territorial
- Diversitat florística
- Grau de maduresa
- Amenaça
- ▶ ⑤ espai iberooccità localitzat (Pirineus i serralada Cantàbrica)
- ▶ ⑤ molt rar
- ▶ ③ superfícies mitjanes
- ▶ ② mitjana
- ▶ ② poc madur
- ▶ ② probablement amenaçat en un futur

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

4030 Landes atlàntiques i subatlàntiques seques

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

31b Landes nanes de nabius (*Vaccinium* spp.) amb bruguerola (*Calluna vulgaris*), acidòfiles, de l'estatge montà, als Pirineus centrals

31.2261+

Landes de bruguerola (*Calluna vulgaris*), sovint amb *Genista pilosa*, *Genista anglica*..., silicícoles, dels estatges montà i subalpí dels Pirineus i de les muntanyes catalanídiques septentrionals

Landa de bruguerola vora el pla de Beret (Vall d'Aran). I. Soriano

Aspecte

Matollars baixos de bruguerola, sovint amb ginestola i, rarament, amb *Genista anglica* (únicament als Pirineus orientals). Les formes inicials d'aquesta landa solen estar integrades exclusivament per bruguerola i per espècies pradenques. Són molt freqüents els estadis intermedis entre aquest matollar i diverses menes de pastures, especialment les de pèl caní atlàntiques.

Ecologia

- Àrees biogeogràfiques – Estatge montà i part baixa del subalpí.
- Ambients que ocupa – Vessants rocallosos àcids, des del domini dels boscos caducifolis fins al del bosc de pi negre. Substitueix aquests boscos quan el sòl ha perdut gran part del seu horitzó superficial.
- Clima – Medieuropeu subatlàntic.
- Substrat i sòl – Terrenys àcids. Sòls pobres poc humífers, fins i tot esquelètics.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat arbustiu				
<i>Calluna vulgaris</i> (bruguerola)	•		•	
<i>Genista pilosa</i> (ginestola pilosa)		•	•	
<i>Genista anglica</i>			•	
Estrat herbaci				
<i>Viola canina</i>			•	
<i>Nardus stricta</i> (pèl caní)				•
<i>Deschampsia flexuosa</i>				•

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

Genisto pilosae-Callunetum Oberd. 1938 (incl. *Violo caninae-Callunetum* O. Bolòs 1956)
Alchemillo-Callunetum Suspl. (1935) 1942

Genista anglica. I. Soriano

Distribució dins el territori català

Pirineus i territori catalanídic septentrional (Montseny, Guàrdies).

Gestió, usos i problemes de conservació

Afavorit per l'incendi i l'abandó de la pastura. En indrets amb poc sòl, persisteix indefinidament com a vegetació permanent. Si és secundari i no hi ha hagut gaire erosió edàfica, tendeix a evolucionar cap a una bosquina de caducifolis, cap a un bosquet de coníferes o cap a un matollar de gòdua (*Sarothamnus scoparius*).

Ginestola pilosa. J. Vigo

Indicadors d'interès de conservació

Distribució general dins Europa	▶ ④	espai iberooccità, extens (Pirineus, muntanyes catalanídiques, muntanyes d'Alvèrnia i Alps sud-occidentals)
Freqüència dins el territori català	▶ ③	bastant comú
Forma d'implantació territorial	▶ ②	superfícies mitjanes, en general
Diversitat florística	▶ ①	baixa, però en alguns indrets acull espècies endèmiques (<i>Dianthus vigo</i>) o rares (<i>Allium ericetorum</i> , <i>Scilla verna</i> ...) dins l'àmbit català
Grau de maduresa	▶ ②	poc madur
Amenaça	▶ ①	no amenaçat

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

4030 Landes atlàntiques i subatlàntiques seques

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

31c Landes de bruguerola (*Calluna vulgaris*), acidòfiles

31.2262+ Landes de bruguera (*Calluna vulgaris*) amb *Chamaecytisus supinus*, sobre gresos calcaris, de la muntanya mitjana i de la terra baixa plujosa, als Prepirineus orientals i al territori olositànic

Landa de bruguera a Gisclareny (Berguedà). I. Soriano

Aspecte

Matollars baixos dominats per bruguera, amb *Chamaecytisus supinus* i amb un estrat herbaci clar. Hi són freqüents alguns arbustos propis del bosc potencial i també altres de típics dels matollars alts, com ara la gòdua (*Sarothamnus scoparius*).

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Terra baixa (contrades marítimes subhúmedes) i muntanya mitjana (estatge submontà).
Ambients que ocupa – Indrets amb sol poc desenvolupat i, sobretot, clarianes de rouredes o d'alzinars frescals.
Clima – Mediterrani marítim subhúmit.
Substrat i sol – Gresos calcaris. Sòls descàlficats, de tendència eutròfica.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat arbustiu				
<i>Calluna vulgaris</i> (bruguera)	•		•	
<i>Chamaecytisus supinus</i>			•	
Estrat herbaci				
<i>Potentilla erecta</i> (tormentil·la)				•
<i>Prunella hastifolia</i> (prunel·la de flor gran)				•
<i>Agrostis capillaris</i>				•
<i>Carex caryophylla</i>				•
<i>Stachys officinalis</i> (betònica)				•

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

Chamaecytiso-Callunetum O. Bolòs 1956

Chamaecytisus supinus. J. Vigo

Distribució dins el territori català

Territoris catalanídics septentrional, ausosagàrric i olositànic i Prepirineus orientals. Des de 370 m fins a 1.500 m d'altitud.

Gestió, usos i problemes de conservació

Hàbitat sovint lligat a la dinàmica forestal i a les pràctiques pastorals.

Indicadors d'interès de conservació

Distribució general dins Europa	▶ ⑥ Catalunya nord-oriental
Freqüència dins el territori català	▶ ⑤ molt rar
Forma d'implantació territorial	▶ ③ superfícies petites
Diversitat florística	▶ ② mitjana; però té interès perquè acull <i>Chamaecytisus supinus</i> en l'extrem meridional de la seva àrea de distribució
Grau de maduresa	▶ ② poc madur
Amenaça	▶ ① no constatat

- **Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents**
4030 Landes atlàntiques i subatlàntiques seques
- **Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen**

31c Landes de bruguera (*Calluna vulgaris*), acidòfiles

31.237

Landes d'*Erica vagans*, silicícòles, dels estatges altimontà i subalpí, als Pirineus centrals

Landa d'*Erica vagans* als Pirineus centrals. X. Font

Erica vagans. X. Font

Aspecte

Matollar de bruguerola i *Erica vagans*.

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Muntanya mitjana: estatge montà.
Ambients que ocupa – Vessants rostos i solells, en el domini de la roureda de *Quercus petraea*.
Clima – Medieuropeu subatlàntic.
Substrat i sòl – Esquistos o dipòsits quaternaris glacials. Sòls moderadament àcids.

Flora principal

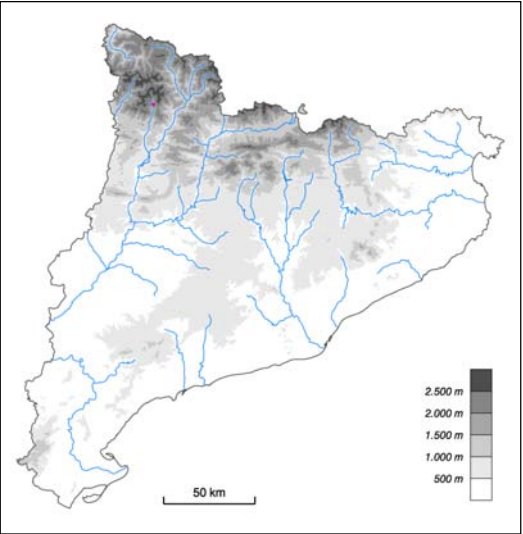
	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat arbustiu				
<i>Calluna vulgaris</i> (bruguerola)	•		•	
<i>Erica vagans</i>		•	•	
<i>Juniperus communis</i> subsp. <i>alpina</i> (ginebró)		•		
Estrat herbaci				
<i>Brachypodium pinnatum</i>		•	•	
<i>Viola canina</i>			•	
<i>Agrostis capillaris</i>				•
<i>Helianthemum nummularium</i>				•
<i>Prunella grandiflora</i> (prunel·la de flor gran)				•

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

Genisto pilosae-Callunetum Oberd. 1938 *ericetosum vagantis*

Distribució dins el territori

Pirineus centrals. Franja altitudinal molt restringida, entre 1.500 i 1.600 m.

Gestió, usos i problemes de conservació

Ligat a l'explotació ramadera i segurament afavorit pels incendis. En condicions naturals, es mantindria només en terrenys rocallosos, en sòls poc desenvolupats.

Indicadors d'interès de conservació

Distribució general dins Europa	► ⑤	espai iberooccità localitzat (Pirineus, serralada Cantàbrica i Muntanyes Basques)
Freqüència dins el territori català	► ⑤	molt rar
Forma d'implantació territorial	► ②	superfícies mitjanes
Diversitat florística	► ②	mitjana; però té interès perquè acull <i>Erica vagans</i> , als Pirineus catalans coneguda únicament de la vall Fosca
Grau de maduresa	► ②	poc madur
Amenaça	► ①	no constatat

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

4030 Landes atlàntiques i subatlàntiques seques

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

31d Landes d'*Erica vagans*, silicícòles, dels estatges altimontà i subalpí, als Pirineus centrals

31.411

Matollars prostrats (catifes) d'herba pedrera (*Loiseleuria procumbens*), sovint rics en líquens, acidòfils, d'indrets ventosos i freds de l'alta muntanya

Catifa d'herba pedrera a la vall de Tor (Pallars Sobirà). A. Ferré

Aspecte

Formacions en catifa dominades per l'herba pedrera, petita ericàcia poc o molt lignificada que creix arrapada a terra. Els espais no coberts per l'herba pedrera solen ser ocupats per líquens terrícoles, predominantment fruticulosos, i per algunes espècies pradenques.

Herba pedrera. A. Petit

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Estatge alpi.
Ambients que ocupa – Carenes, serrats i vessants ventejats, on la neu roman poc de temps. Les temperatures mínimes hi poden arribar a ser molt baixes, i l'acció dessecant i abrasiva del vent és molt forta.
Clima – Alpi. Topoclima amb forts contrastos tèrmics i amb períodes d'humitat relativa molt baixa.
Substrat i sòl – Roques àcides. Sòl relativament profund (40-50 cm) amb un horitzó superior ric en matèria orgànica i de pH molt baix (entre 3,7 i 5); fàcilment erosionable pel vent quan la mort de la coberta vegetal hi produeix una clapa nua.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Plantes vasculares				
<i>Loiseleuria procumbens</i> (herba pedrera)	•		•	
<i>Vaccinium uliginosum</i> subsp. <i>microphyllum</i>			•	
<i>Luzula lutea</i>			•	
<i>Festuca airoides</i>				•
<i>Juncus trifidus</i>				•
Líquens				
<i>Cetraria crispa</i>		•	•	
<i>Thamnolia vermicularis</i>		•		
<i>Stereocaulon alpinum</i>		•		
<i>Cetraria nivalis</i>			•	
<i>Cetraria cucullata</i>			•	

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

Cetrario-Loiseleurietum procumbentis (Br.-Bl.) Rivas Mart. 1968

Distribució dins el territori català

Pirineus.

Thamnolia vermicularis (el líquen de color blanc). R.M. Masalles

Gestió, usos i problemes de conservació

Sensible a l'erosió eòlica; cal evitar una freqüentació o un trepig excessius que podrien ocasionar l'obertura d'espais descoberts i la consegüent erosió del sòl i de la comunitat mateixa.

Interessant com a element de la cadena tròfica, ja que permet la nutrició de nombrosos animals, inclosa la perdiu blanca, durant el període hivernal.

Indicadors d'interès de conservació

Distribució general dins Europa	▶ ④ Alps i Pirineus
Freqüència dins el territori català	▶ ⑤ molt rar
Forma d'implantació territorial	▶ ③ superfícies petites
Diversitat florística	▶ ② mitjana; hi creixen, però, alguns tàxons boreals, especialment líquens, força rars dins del territori català (<i>Cetraria cucullata</i> , <i>C. nivalis</i> , <i>C. crispa</i> , <i>Alectoria ochroleuca</i> , <i>Thamnolia vermicularis</i> , <i>Stereocaulon alpinum</i> ...)
Grau de maduresa	▶ ③ madur (topoclimàtic)
Amenaça	▶ ① incerta

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

4060 Matollars alpins i boreals

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

31c Matollars prostrats d'herba pedrera (*Loiseleuria procumbens*), acidòfils, d'indrets ventosos i freds de l'alta muntanya

31.412

Matollars nans de nabius (*Vaccinium uliginosum*, *V. myrtillus*), acidòfils, de l'alta muntanya

Aspecte autumnal dels matollars de nabius a la vall de l'Unhòla (Vall d'Aran). A. Ferré

Aspecte

Matollars baixos, generalment de 10-20 cm d'alçària, sovint més o menys irregulars, dominats per *Vaccinium uliginosum*. Tant l'espècie principal com d'altres que l'acompanyen són subarbusts de creixement lent, de fulla petita i caduca, que suporten quedar desprotegits parcialment de neu a l'hivern. En condicions favorables, les mates formen un estrat força continu i dens, mentre que en altres casos fan poblacions més irregulars i deixen petites clarianes que són ocupades per herbes pradenques, líquens terrícoles i molses.

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Estatge subalpí i part baixa de l'alpí.
Ambients que ocupa – Vessants més aviat obacs o d'orientació intermèdia, sovint més o menys rocallosos i ventejats, en àrees nivoses però amb coberta de neu poc regular. En alguns llocs de l'estatge subalpí, sembla estès secundàriament a causa de desforestació antiga o de la davallada recent de l'explotació ramadera.
Clima – Subalpí i alpí nivós.
Substrat i sòl – Roques àcides; sòls prims, sovint rocallosos, humífers i pobres.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat subarbustiu				
<i>Vaccinium uliginosum</i> subsp. <i>microphyllum</i>	•		•	
<i>Vaccinium myrtillus</i> (nabiu)		•	•	
<i>Rhododendron ferrugineum</i> (neret)			•	
<i>Calluna vulgaris</i> (bruguerola)			•	
Estrat herbaci i muscinal				
<i>Homogyne alpina</i>			•	
<i>Luzula spicata</i>			•	
<i>Polytrichum piliferum</i>			•	
<i>Deschampsia flexuosa</i>				•

Matollar de nabius a la serra Cavallera (Ripollès). A. Ferré i J. Vigo

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

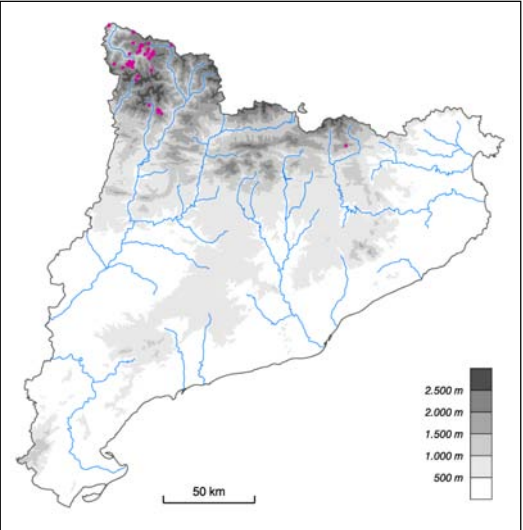
Empetro hermaphroditi-Vaccinietum uliginosi Br.-Bl. 1926
Hieracio Festucetum supinae Br.-Bl. 1948 *vaccinietosum microphylli*

Distribució dins el territori català

Pirineus, principalment centrals, sobretot entre 1.900 i 2.500 m d'altitud.

Vaccinium uliginosum. M. Guardiola

Gestió, usos i problemes de conservació

No se'n fa cap ús especial, ja que se situa en ambients poc favorables a l'explotació humana. No presenta problemes de gestió. Actualment es troba força estès, secundàriament, per l'estatge subalpí, a conseqüència de la desforestació; pateix una certa regressió per efecte de la recolonització forestal.

Indicadors d'interès de conservació

- Distribució general dins Europa
- Freqüència dins el territori català
- Forma d'implantació territorial
- Diversitat florística
- Grau de maduresa
- Amenaça
- ▶ ④ muntanyes alpines (Pirineus i Alps)
- ▶ ④ molt rar
- ▶ ② superfícies petites
- ▶ ② baixa
- ▶ ③ madur
- ▶ ① no amenaçat

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

4060 Matollars alpins i boreals

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

31f Matollars nans de nabius (*Vaccinium uliginosum*, *V. myrtillus*), acidòfils, de l'alta muntanya

31.42 Neretars (matollars de *Rhododendron ferrugineum*), acidòfils, d'indrets ben innivats de l'alta muntanya

Matollar de neret a les gorges de Núria. J. Vigo

Aspecte

Matollars baixos (40-60 cm), uniformes i força densos, en què domina absolutament el fullatge verd fosc del neret. A més de l'estrat arbustiu, sol haver-n'hi un d'herbací i un de muscinal, discontinus. Les fulles perennes del neret necessiten passar tota l'època freda protegides per una coberta de neu. Pot dur alguns arbres dispersos, fent un trànsit cap als boscos de pi negre (unitat 42.413).

Moixera nana. A. Ferré

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Estatge subalpí i part baixa de l'alpi.
Ambients que ocupa – Vessants obacs o planells, amb bona innivació. De manera natural, es fa per sobre del límit forestal (estatge alpi). Dins de l'estatge subalpí, cobreix superfícies inadequades per al bosc: àrees rocalloses o caos de blocs, baixadors d'allaus, obacs molt innivats, etc. Secundàriament, pot substituir el bosc de pi negre amb neret (hàbitat 42.413) per desforestació.
Clima – Subalpí.
Substrat i sòl – Sobre rocam àcid, o almenys en sòls acidificats; sòls frescals, humífers superficialment.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat arbustiu				
<i>Rhododendron ferrugineum</i> (neret)	•		•	
<i>Sorbus chamaemespilus</i> (moixera nana)			•	
Estrat subarbustiu i herbaci				
<i>Vaccinium myrtillus</i> (nabiú)		•	•	
<i>Saxifraga geranioides</i>			•	
<i>Homogyne alpina</i>			•	
Estrat muscinal				
<i>Hylocomium splendens</i>		•	•	
<i>Pleurozium schreberi</i>			•	
<i>Rhytidadelphus triquetrus</i>			•	

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

Saxifraga-Rhododendretum Br.-Bl. 1939

Homogyne alpina. A. Petit

Indicadors d'interès de conservació

- Distribució general dins Europa

Freqüència dins el territori català

Forma d'implantació territorial

Diversitat florística

Grau de maduresa

Amenaça
- ④ muntanyes alpines (Pirineus i Alps)

► ④ rar

► ② superfícies mitjanes

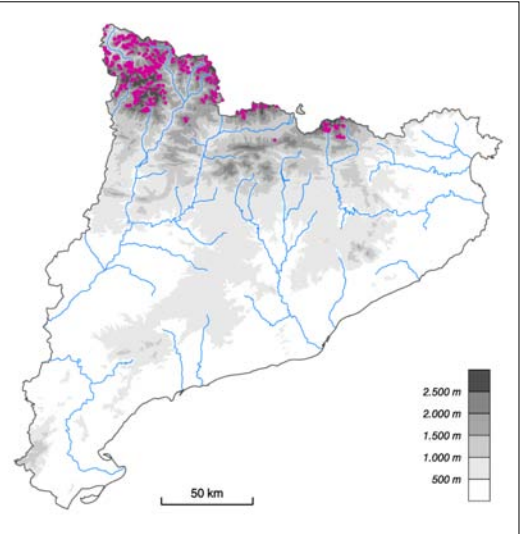
► ② mitjana

► ③ madur

► ① no amenaçat

Distribució dins el territori català

Pirineus (incloent-hi els Prepirineus), sobretot entre 1.700 i 2.500 m d'altitud.

Gestió, usos i problemes de conservació

En els seus ambients primaris, resulta naturalment protegit. Localment es veu afavorit pel mal ús forestal o per abandonament de pastures subalpines.

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

4060 Matollars alpins i boreals

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

31g Neretars (matollars de *Rhododendron ferrugineum*), acidòfils, d'indrets ben innivats de l'alta muntanya

31. 431

Matollars de ginebró (*Juniperus nana*), de vessants solells de l'estatge subalpí

Matollar de ginebró al Puigpedrós (Cerdanya). J. Carreras

Aspecte

Matollars baixos (20-60 cm), d'aspecte més aviat irregular, ja que solen poblar vessants de relleu desigual. Recobreixen, en forma de densa espatllera, els relleixos i els desnivells rocosos. Entremig de les mates s'hi fan claps herbacis, en petites clarianes, o hi apareix la roca nua. Tant el ginebró com altres mates que s'hi solen barrejar donen al matollar un aspecte uniforme tot l'any, amb les seves fulles xeromòrfiques, capaces de suportar tant els eixuts estivals com els intensos freds de l'hivern.

Matollars de ginebró al Matagalls (Montseny). A. Ferré

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Estatge subalpí i part baixa de l'alpi.
Ambients que ocupa – Vessants solells rocallosos, que suporten temperatures molt contrastades a l'hivern, ja que es troben desprotegits de neu. En el paisatge natural es fa per damunt del límit del bosc (estatge alpi), i a l'estatge subalpí cobreix àrees que són massa rocalloses per al bosc. També pot ser el resultat de desforestació. De fet, als solells desforestats són freqüents les transicions entre aquest hàbitat i les pinedes esclarissades de pi negre amb ginebró (hàbitats 42.4241 i 42.4242).
Clima – Subalpí.
Substrat i sòl – Sovint roques àcides, però també terrenys carbonàtics; sòls irregulars, que poden esdevenir molt secs a l'estiu.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Mates				
<i>Juniperus communis</i> subsp. <i>alpina</i> (ginebró)	•		•	
<i>Arctostaphylos uva-ursi</i> (boixerola)		•	•	
<i>Genista balansae</i> subsp. <i>europaea</i> (bàlec, escoba)		•	•	
<i>Cotoneaster integerrimus</i> (cornera)			•	
<i>Rosa pendulina</i> (roser alpi)			•	
Herbes				
<i>Festuca paniculata</i> (sudorn)			•	
<i>Asphodelus albus</i> (albó)			•	
<i>Festuca eskia</i> (gesp)				•
<i>Festuca gautieri</i> (ussona)				•

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

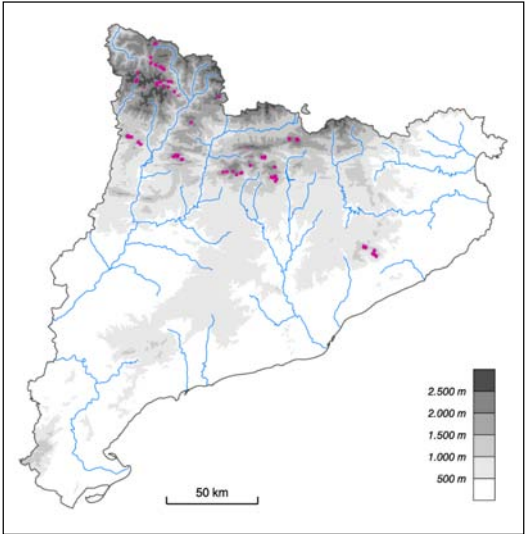
Genisto-Arctostaphyletum Br.-Bl. (1939) 1948 em. O. Bolòs 1970 etc.

Distribució dins el territori català

Pirineus, sobretot entre 1.700 i 2.600 m d'altitud; també al Montseny.

Cornera. X. Font

Gestió, usos i problemes de conservació

Correspon en molts casos a un tipus de vegetació permanent d'ambients severs, no susceptible d'explotació ni necessitat de mesures de conservació. En altres casos es tracta de comunitats esteses secundàriament per degradació del bosc xeròfil de pi negre, que es regenera força lentament.

Indicadors d'interès de conservació

Distribució general dins Europa	▶ ③ muntanyes de l'Europa meridional
Freqüència dins el territori català	▶ ④ rar
Forma d'implantació territorial	▶ ② superfícies mitjanes
Diversitat florística	▶ ② mitjana
Grau de maduresa	▶ ③ madur
Amenaça	▶ ① no amenaçat

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

4060 Matollars alpins i boreals

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

31h Matollars baixos de ginebró (*Juniperus nana*), de vessants solells de l'estatge subalpí

31.432

Matollars prostrats de savina de muntanya (*Juniperus sabina*), de costers solells i rocosos, als estatges altimontà i subalpi

Matollar de savina de muntanya sobre Estais (Pallars Sobirà). A. Petit

Aspecte

Matollars que formen claps, sovint de contorn més o menys circular i de pocs metres de diàmetre, enmig de pastures o d'altra vegetació. L'espècie dominant s'estén de manera centrífuga, gràcies a les seves branques prostrades, fent una catifa d'un o dos pams d'alçada. Hi destaquen algun arbust o arbret més alt, i herbes que creixen a les petites clarianes. En conjunt hi dominen les gimnospermes de fulla perenne i petita, xeromorfa.

Savina de muntanya. A. Petit

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Estatge montà superior i base del subalpi.
Ambients que ocupa – Vessants solells rocallosos, calents i secs a l'estiu i força freds a l'hivern.
Clima – Entre medieuropeu submediterrani i subalpi subcontinental.
Substrat i sòl – Substrats diversos; sòls irregulars, rocallosos, que poden esdevenir força secs a l'estiu.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat subarbustiu				
<i>Juniperus sabina</i> (savina de muntanya)	•		•	
<i>Juniperus communis</i> (ginebre)		•	•	
<i>Rosa sicula</i>			•	
<i>Pinus sylvestris</i> (pi roig)				•
Estrat herbaci				
<i>Festuca gr. ovina</i>				•
<i>Helianthemum nummularium</i>				•
<i>Teucrium chamaedrys</i> (camedris)				•
<i>Helleborus foetidus</i> (marxivol)				•

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

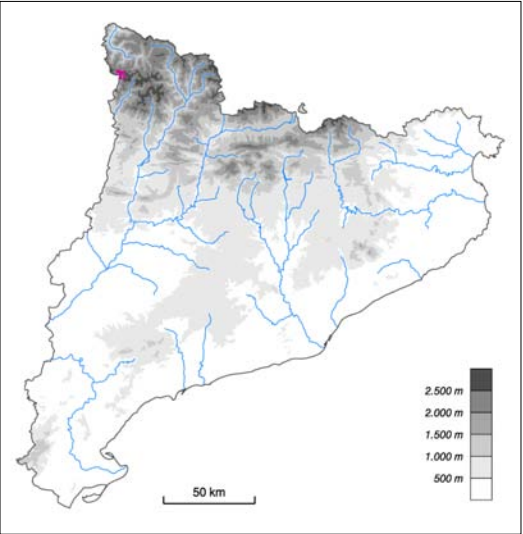
Comunitat de *Juniperus sabina*.

Distribució dins el territori català

Pirineus, entre 1.000 i 2.100 m d'altitud.

Gestió, usos i problemes de conservació

Com que és propi d'ambients durs, poc propicis al bosc, en principi no ha de posar cap problemàtica de gestió ni de conservació. Però la reforestació espontània (amb *Pinus sylvestris*, sobretot) pot reduir una mica algunes poblacions, possiblement esteses secundàriament.

Indicadors d'interès de conservació

- Distribució general dins Europa

► ④ espai iberooccità extens (muntanyes ibèriques i àrees internes dels Pirineus i dels Alps)
- Freqüència dins el territori català

► ⑤ molt rar
- Forma d'implantació territorial

► ② superfícies petites
- Diversitat florística

► ② baixa (però *Juniperus sabina* és molt rar a Catalunya)
- Grau de maduresa

► ③ madur
- Amenaça

► ② probablement amenaçat en un futur

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

4060 Matollars alpins i boreals

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

31i Matollars prostrats de savina de muntanya (*Juniperus sabina*), de costers solells i rocosos, als estatges altimontà i subalpi

31.44

Matollars d'*Empetrum hermaphroditum*, *Vaccinium uliginosum*..., acidòfils, d'indrets ben innivats de l'estatge alpi

Matollar d'*Empetrum hermaphroditum* i neret a Colomers (Vall d'Aran). M. Guardiola

Aspecte

Formacions subarbustives, de 20-40 cm d'alçària, relativament uniformes, dominades per mates de fulla petita, perenne o caduca, segons les espècies. Solen incloure un estrat inferior, format per algunes herbes, molses i líquens.

Empetrum hermaphroditum. M. Guardiola

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Estatge alpi i part superior del subalpi.
Ambients que ocupa – Vessants obacs, amb un bon tou de neu a l'hivern, bé que sovint sobre relleus rocallosos o irregulars i, per tant, ocasionalment descoberts a la primavera o en temps ventós.
Clima –Alpi nivós.
Substrat i sòl – Terrenys àcids; sòls torbosos, superficials.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat subarbustiu				
<i>Vaccinium uliginosum</i> subsp. <i>microphyllum</i>	•		•	
<i>Empetrum hermaphroditum</i>		•	•	
<i>Vaccinium myrtillus</i> (nabiu)			•	
<i>Rhododendron ferrugineum</i> (neret)			•	
Estrat herbaci i líquenic				
<i>Lycopodium selago</i> (licopodi)			•	
<i>Primula integrifolia</i>			•	
<i>Thamnolia vermicularis</i>			•	
<i>Cetraria islandica</i> (liquen dels rens)			•	

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

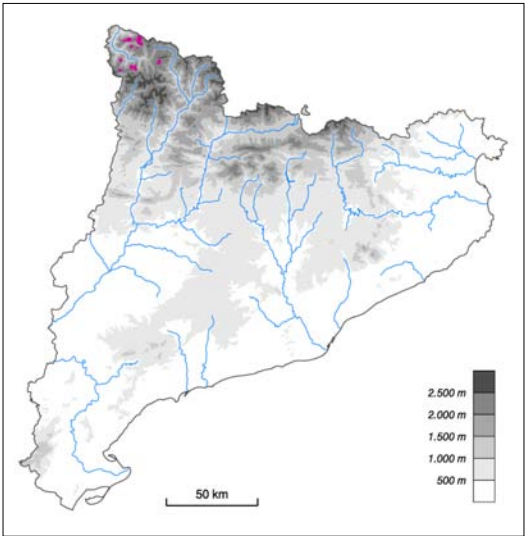
Empetro hermaphroditum-Vaccinietum uliginosi Br.-Bl. 1926

Distribució dins el territori català

Pirineus axials centrals, entre uns 2.000 i 2.500 m d'altitud.

Licopodi. X. Font

Gestió, usos i problemes de conservació

No s'explota. No sembla necessitat de cap mesura de conservació, atesa la seva localització en ambients força inhòspits de l'estatge alpi.

Indicadors d'interès de conservació

- Distribució general dins Europa

Freqüència dins el territori català

Forma d'implantació territorial

Diversitat florística

Grau de maduresa

Amenaça
- ④ muntanyes alpines (sobretot Pirineus i Alps)

► ⑤ molt rar

► ③ superfícies petites

► ② mitjana

► ③ madur

► ① no amenaçat

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

4060 Matollars alpins i boreals

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

31j Matollars d'*Empetrum hermaphroditum*, acidòfils, d'indrets ben innivats de l'estatge alpi

31.471+

Matollars prostrats (catifes) de boixerola (*Arctostaphylos uva-ursi*), de vessants rocosos secs, de l'alta muntanya pirinenca

Catifa de boixerola sobre Núria (Ripollès). J. Vigo

Aspecte

Formacions subarbustives, de 20-40 cm d'alçària, que solen poblar vessants de relleu irregular, recobrint, en forma d'espàtllera, els relleixos i els desnivells rocosos. Entremig de les mates, s'hi fan claps herbacis, en petites clarianes, o hi apareix la roca nua. La boixerola, de fulla perenne i xeromorfa, i la resta de mates i herbes estan adaptades a ambients secs i desprotegits de neu a l'hivern. Sovintegen els trànsits entre aquest matollar i les pinedes clares de pi negre amb ginebró (hàbitats 42.4241 i 42.4242).

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Estatge subalpí i part baixa de l'alpí.
Ambients que ocupa – Vessants rocallosos solells, que suporten temperatures molt contrastades a l'hivern, ja que es troben desprotegits de neu.
Clima – Subalpí (i alpí).
Substrat i sòl – Diverses menes de roca; sòls rocallosos, irregulars, pobres, amb dèficit d'aigua a l'estiu.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Mates				
<i>Arctostaphylos uva-ursi</i> (boixerola)	•		•	
<i>Juniperus communis</i> subsp. <i>alpina</i> (ginebró)		•	•	
<i>Cotoneaster integerrimus</i> (cornera)			•	
<i>Rosa pendulina</i> (roser alpi)			•	
Herbes				
<i>Asphodelus albus</i> (albó)			•	
<i>Festuca paniculata</i> (sudorn)			•	
<i>Festuca eskia</i> (gesp)				•
<i>Festuca gautieri</i> (ussona)				•

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

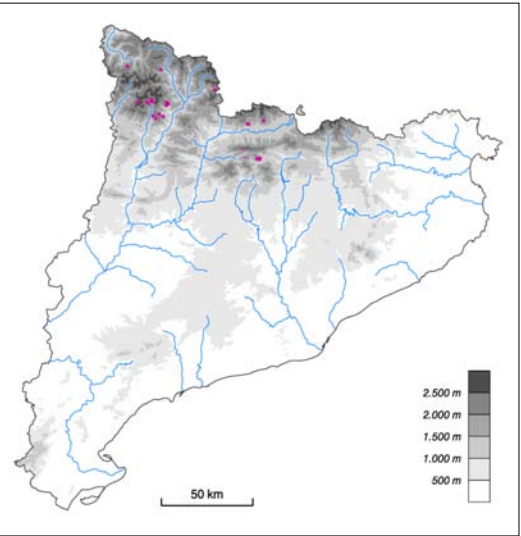
Genisto-Arctostaphyletum Br.-Bl. (1939) 1948 em. O. Bolòs 1970

Boixerola. J. Font

Distribució dins el territori català

Pirineus, entre 1.700 i 2.500 m d'altitud.

Gestió, usos i problemes de conservació

En alguns solells alpins, correspon a vegetació permanent d'ambients esquerps i, per tant, no susceptible d'explotació ni necessitat de mesures de conservació. A l'estatge subalpí, sovint és un hàbitat estès secundàriament per eliminació del bosc xeròfil de pi negre, que la reforestació espontània tendeix a reduir lentament.

Indicadors d'interès de conservació

- Distribució general dins Europa
- Freqüència dins el territori català
- Forma d'implantació territorial
- Diversitat florística
- Grau de maduresa
- Amenaça
- ▶ ④ muntanyes alpinas
- ▶ ④ rar
- ▶ ② superfícies mitjanes
- ▶ ② mitjana
- ▶ ③ madur
- ▶ ① no amenaçat

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

4060 Matollars alpins i boreals

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

31k Matollars prostrats de boixerola (*Arctostaphylos uva-ursi*), de vessants rocosos, de l'alta muntanya pirinenca

31.472+

Matollars prostrats (catifes) d'*Arctostaphylos alpina*, de vessants rocosos frescals, de l'alta muntanya pirinenca

Matollar d'*Arctostaphylos alpina* a la tardor (vall d'Espot). A. Petit i E. Illa

Aspecte

Formacions subarbustives baixes (d'uns 20 cm) que recobreixen relleixos i desnivells rocosos obacs. Entremig de les mates, hi sol haver un dens estrat d'herbes tendres.

Arctostaphylos alpina. X. Font

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Estatge subalpí superior i part baixa de l'alpi.
Ambients que ocupa – Vessants rocallosos, en relleixos obacs, frescals i ben innivats a l'hivern.
Clima – Subalpí suboceànic o alpí nivós.
Substrat i sòl – Roques carbonàtiques; sòls rocallosos, poc o molt carbonatats, frescos i humífers.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat subarbustiu				
<i>Arctostaphylos alpina</i>	•		•	
<i>Salix pyrenaica</i>			•	
<i>Vaccinium uliginosum</i> subsp. <i>microphyllum</i>			•	
<i>Dryas octopetala</i> (dries)			•	
Estrat herbaci				
<i>Bartsia alpina</i>			•	
<i>Primula integrifolia</i>			•	
<i>Sesleria coerulea</i>			•	
<i>Polygonum viviparum</i>			•	

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

Salici pyrenaicae-Arctostaphyletum alpinae Rivas Mart., Báscones, Díaz, Fernández-G. et Loidi 1991
Dryado-Salicetum pyrenaicae Chouard ex Vanden Berghen 1970

Distribució dins el territori català

Pirineus centrals de caràcter atlàntic (Vall d'Aran), entre 1.800 i 2.400 m d'altitud.

Bartsia alpina. A. Ferré

Gestió, usos i problemes de conservació

Es tracta de vegetació permanent d'ambients molt especials, d'accés difícil, i per tant no susceptible d'explotació ni necessitada de mesures de conservació.

Indicadors d'interès de conservació

Distribució general dins Europa	► ④	muntanyes alpines
Freqüència dins el territori català	► ⑤	molt rar
Forma d'implantació territorial	► ③	superfícies petites
Diversitat florística	► ②	mitjana, però cal tenir en compte que conté una espècie molt rara a Catalunya (<i>Arctostaphylos alpina</i>) i d'altres de poc freqüents
Grau de maduresa	► ③	madur
Amenaça	► ①	no amenaçat

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

4060 Matollars alpins i boreals

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

311	Matollars baixos o prostrats amb <i>Dryas octopetala</i> , <i>Salix pyrenaica</i> , <i>Arctostaphylos alpina</i> ..., d'obacs calcaris, ben innivats, de l'alta muntanya	◻
-----	--	---

31.491

Catifes de *Dryas octopetala*, calcícoles, d'obacs pedregosos, ben innivats, de l'alta muntanya

Catifa de dries als Pirineus centrals. A. Ferré

Aspecte

Poblacions relativament denses de *Dryas octopetala*, que cobreixen de tronquets estolonífers i brots erectes el terra, a una alçada d'uns 10 cm. Inclouen, entremig, herbes de mena diversa, tant pradenques com rupícoles, en general disposades esparsament. L'espècie dominant, i bona part de la resta de plantes, perden la fulla a l'hivern; altres es mantenen tot l'any amb poca variació, siguin graminoides, siguin petits camèfits pulviniformes.

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Estatge alpi i part superior del subalpi.
Ambients que ocupa – Vessants obacs i rocallosos, en principi força nivosos; tot i això, el relleu irregular i la situació sovint vora carenes o cims fan que ocasionalment desaparegui la coberta de neu.
Clima – Alpi (i subalpi).
Substrat i sòl – Roques calcàries; sòls rocallosos o pedregosos, prims, carbonàtics, relativament humífers en superfície.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat subarbustiu i herbaci	•		•	
<i>Dryas octopetala</i> (dries)		•	•	
<i>Kobresia myosuroides</i>		•	•	
<i>Helictotrichon sedenense</i>			•	
<i>Bartsia alpina</i>			•	
<i>Sesleria coerulea</i>			•	
<i>Alchemilla alpigena</i>			•	
<i>Polygonum viviparum</i>			•	
<i>Silene acaulis</i>			•	

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

Dryado-Salicetum pyrenaicae Vanden Berghen 1970
Elyno-Oxytropidetum Br.-Bl. 1948 subass. *dryadetosum*
Alchemillo-Dryadetum Soriano 1998

Distribució dins el territori català

Pirineus (inclosos els Prepirineus interiors), entre 1.900 i 2.650 m d'altitud.

Dries. A. Petit

Silene acaulis. M. Guardiola

Gestió, usos i problemes de conservació

És un tipus de vegetació permanent d'ambients d'alta muntanya rocallosos i inhòspits, que no demana cap mena de protecció.

Indicadors d'interès de conservació

Distribució general dins Europa	► ④	montanyes alpines
Freqüència dins el territori català	► ④	rar
Forma d'implantació territorial	► ②	superfícies petites
Diversitat florística	► ②	alta
Grau de maduresa	► ③	madur
Amenaça	► ①	no amenaçat

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

4060 Matollars alpins i boreals

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

311 Matollars baixos o prostrats amb *Dryas octopetala*, *Salix pyrenaica*, *Arctostaphylos alpina*..., d'obacs calcaris, ben innivats, de l'alta muntanya

31.6214

Matollars baixos de *Salix pyrenaica*, calcícoles (de vegades amb el sòl acidificat), d'obacs ben innivats de l'alta muntanya

Comunitat de *Salix pyrenaica* a la vall d'Espot (Pallars Sobirà). I. Soriano

Aspecte

Formacions mixtes, de 20-40 cm d'alçària, que cobreixen irregularment el terra. Hi domina més o menys *Salix pyrenaica*, i contenen una certa diversitat d'herbes tendres, i sovint també altres subarbusts. El component principal perd el fullatge a l'hivern, i creix força activament a l'estiu.

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Estatge subalpí superior i base de l'alpí.
Ambients que ocupa – Vessants obacs i rocallosos, força nivosos, molts cops a redós de cingles o de vessants força inclinats.
Clima – Alpí i subalpí.
Substrat i sòl – Roques calcàries. Sòls pedregosos que es mantenen carbonatats, si més no en els horitzons profunds, tot i que sovint estan acidificats superficialment, bastant humífers i fèrtils.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat subarbustiu i herbaci				
<i>Salix pyrenaica</i>	•		•	
<i>Dryas octopetala</i> (dries)		•	•	
<i>Salix reticulata</i>			•	
<i>Bartsia alpina</i>			•	
<i>Sesleria coerulea</i>			•	
<i>Alchemilla alpigena</i>			•	
<i>Polygonum viviparum</i>			•	

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

Dryado-Salicetum pyrenaicae Vanden Berghen 1970
Carici sempervirentis-Geetum pyrenaici Chouard ex Vanden Berghen 1970
Carici parviflorae-Salicetum retusae (Br.-Bl.) Rivas Mart. 1969 *salicetosum pyrenaicae*
Alchemillo-Dryadetum Soriano 1998

Salix pyrenaica. A. Petit

Distribució dins el territori català

Pirineus (i Prepirineus), entre uns 1.700-2.400 m d'altitud.

Gestió, usos i problemes de conservació

Sense problemes de conservació, ja que es tracta de vegetació permanent d'ambients molt especials i de difícil accés, que es manté indefinidament.

Indicadors d'interès de conservació

Distribució general dins Europa	► ⑤	espai iberooccità localitzat (Pirineus)
Freqüència dins el territori català	► ④	rar
Forma d'implantació territorial	► ②	superfícies petites
Diversitat florística	► ②	alta
Grau de maduresa	► ③	madur
Amenaça	► ①	no amenaçat

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

Cap.

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

- 311** Matollars baixos o prostrats amb *Dryas octopetala*, *Salix pyrenaica*, *Arctostaphylos alpina*..., d'obacs calcaris, ben innivats, de l'alta muntanya

31.6215+

Bosquines de salzes de muntanya (sobretot *Salix bicolor*), amb un estrat inferior de megafòrbies, de les vores de torrents de l'estatge subalpí

Bosquina de *Salix bicolor* vora les bordes de Cortvassill (Alt Urgell). A. Ferré

Salix bicolor. J. Vigo

Aspecte

Poblacions arbustives o fins i tot arborescents, més o menys irregulars, dominades per arbres de fulla caduca, que inclouen un estrat herbaci discontinu, alt, format per herbes diverses, en bona part megafòrbies. Presenten un fort desenvolupament a final de primavera i principi d'estiu, mentre que a la tardor els arbres i els arbustos perden la fulla, i es marceixen les parts aèries de les herbes.

Ecologia

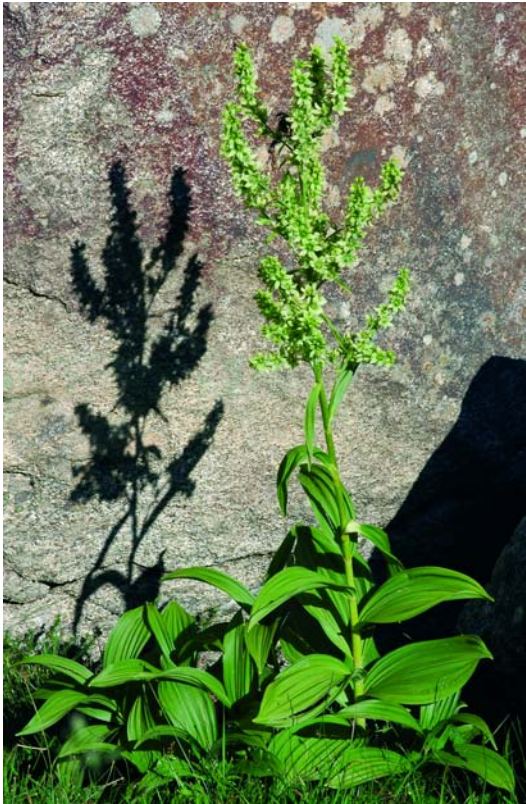
Àrees biogeogràfiques – Estatge subalpí.
Ambients que ocupa – Vores de torrents o de salts d'aigua, fent taques o franges irregulars.
Clima – Subalpí humit.
Substrat i sòl – Sòls sempre humits o entollats, relativament humífers.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat arbustiu				
<i>Salix bicolor</i>	•		•	
<i>Betula pubescens</i> (bedoll)			•	
Estrat herbaci				
<i>Veratrum album</i> (veladre)			•	
<i>Peucedanum ostruthium</i> (salsufragi)			•	
<i>Geranium sylvaticum</i>			•	
<i>Aconitum napellus</i> (tora blava)			•	

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

Veratro-Salicetum bicoloris O. Bolòs 1984
etc.

Veladre. M. Guardiola

Distribució dins el territori català

Pirineus centrals d'influència atlàntica.

Gestió, usos i problemes de conservació

No sembla susceptible d'explotació. No necessita cap mesura especial de conservació mentre els cursos d'aigua de què depèn es mantinguin actius.

Indicadors d'interès de conservació

- Distribució general dins Europa
- Freqüència dins el territori català
- Forma d'implantació territorial
- Diversitat florística
- Grau de maduresa
- Amenaça
- ▶ ⑤ espai iberooccità localitzat (Pirineus centrals)
- ▶ ⑤ molt rar
- ▶ ② superfícies petites
- ▶ ② mitjana
- ▶ ③ madur
- ▶ ① no amenaçat, en principi; però és molt rar, i exclusiu d'ambients molt particulars.

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

Cap.

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

- 31m Bosquines de salzes de muntanya (sobretot *Salix bicolor*), amb un estrat inferior de megafòrbies, de les vores de torrents de l'estatge subalpí
-

31.71

Matollars xeroacàntics de *Genista horrida*, calcícoles, de carenes i vessants pedregosos, ventosos, dels Pirineus centrals

Matollar d'eriçó groc als Prepirineus centrals. I. Soriano

Aspecte

Pastures camefítiques dominades pels coixinets espinosos de l'eriçó groc.

Eriçó groc. X. Font

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Muntanya mitjana.
Ambients que ocupa – Serrats i costers rocosos, ventejats. Secundàriament s'estén pels vessants assolellats, secs.
Clima – Medieuropeu submediterrani.
Substrat i sòl – Substrats calcaris; sòls sovint pedregosos.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
<i>Genista horrida</i> (eriçó groc)	•		•	
<i>Lavandula angustifolia</i> subsp. <i>pyrenaica</i> (espígol)			•	
<i>Anthyllis montana</i>			•	
<i>Globularia cordifolia</i> (lluqueta)			•	
<i>Asperula pyrenaica</i> (herba prima)			•	

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

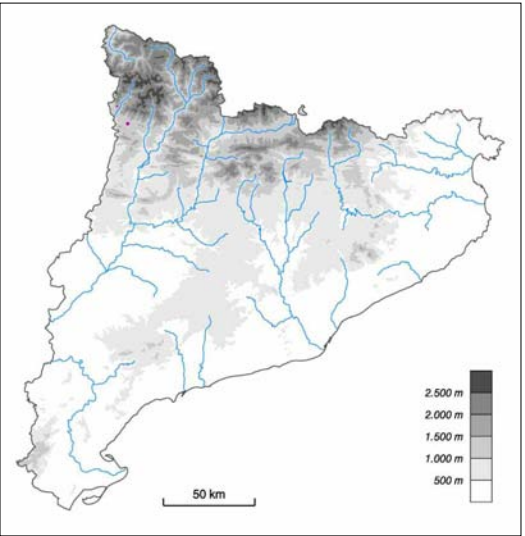
Lavandulo-Echinospartetum horridi O. Bolòs et P. Monts. 1983
Asperulo-Echinospartetum horridi Carrillo & Ninot prov.

Distribució dins el territori català

Pirineus centrals.

Herba prima. M. Guardiola

Gestió, usos i problemes de conservació

Sense problemes de conservació; però les formacions secundàries, que envaeixen pastures amb poca pressió ramadera, evolucionen naturalment cap al bosc.

Indicadors d'interès de conservació

Distribució general dins Europa	► ⑤ espai iberooccità localitzat (Pirineus)
Freqüència dins el territori català	► ⑤ molt rar
Forma d'implantació territorial	► ② superfícies mitjanes
Diversitat florística	► ② mitjana
Grau de maduresa	► ② poc madur; però estable (vegetació permanent) als serrats i costers rocosos
Amenaça	► ① no amenaçat

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

4090 Matollars xeroacàntics endèmics oromediterranis

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

31n Matollars xeroacàntics de *Genista horrida*, calcícoles, de carenes i vessants pedregosos, ventosos, dels Prepirineus centrals

31.744

Matollars xeroacàntics d'eriçó (*Erinacea anthyllis*), calcícoles, de carenes i vessants ventosos, amb sòl esquelètic, dels Prepirineus i de les muntanyes catalanídiques centrals i meridionals

Matollar d'eriçó al Montsec d'Ares. A. Ferré

Aspecte

Poblaments subarbustius, de 20-40 cm d'alçària, poc densos, dominats per plantes espinoses en forma de coixinet, entre les quals creixen plantes herbàcies.

Eriçó. A. Ferré

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Muntanya mediterrània continental.
Ambients que ocupa – Carenes i crestes eixutes i ventejades de muntanyes calcàries.
Clima – Mediterrani muntanyenc sec i mediterrani continental sec.
Substrat i sòl – Terreny calcari; sòls esquelètics.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
<i>Erinacea anthyllis</i> (eriçó)	•		•	
<i>Anthyllis montana</i>			•	
<i>Teucrium polium</i> subsp. <i>aureum</i> (timó groc)			•	
<i>Helianthemum canum</i>				•
<i>Thymus vulgaris</i> (farigola, timó)				•
<i>Aphyllanthes monspeliensis</i> (jonça)				•
<i>Koeleria vallesiana</i> (herba rodona)				•
<i>Brachypodium retusum</i> (llostó)				•
<i>Stipa offneri</i> (sanadella)				•

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

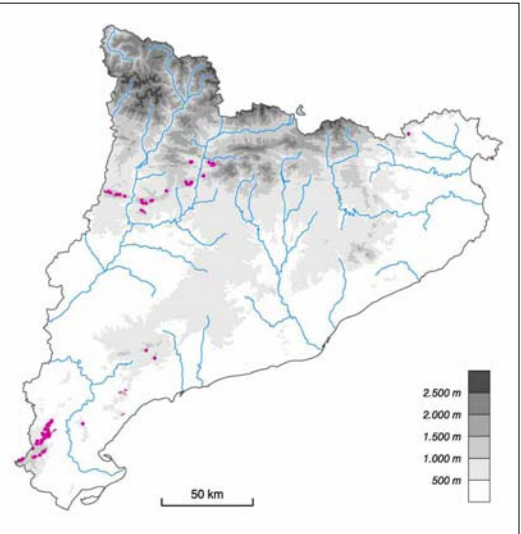
Erinaceo-Anthyllidetum montanae Br.-Bl. et O. Bolòs 1950

Helianthemum canum. X. Font

Distribució dins el territori català

Prepirineus i territori catalanídic central i meridional.

Gestió, usos i problemes de conservació

Sense problemes greus de conservació.

Indicadors d'interès de conservació

- Distribució general dins Europa

Freqüència dins el territori català

Forma d'implantació territorial

Diversitat florística

Grau de maduresa

Amenaça
- ▶ ④ espai iberooccità extens (Catalunya i País Valencià)

▶ ⑤ molt rar

▶ ③ superfícies petites

▶ ② mitjana

▶ ③ madur

▶ ① no amenaçat

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

4090 Matollars xeroacàntics endèmics oromediterranis

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

31o Matollars xeroacàntics d'eriçó (*Erinacea anthyllis*), calcícoles, de carenes i vessants ventosos, dels Prepirineus i de les muntanyes catalanídiques centrals i meridionals

31.7E

Matollars nans d'*Astragalus sempervirens* subsp. *catalaunicus*, calcícoles, de vessants solells, pedregosos, de l'alta muntanya pirinenca

Matollar de burnaga blanca a les Costes de l'Huguët (Ripollès). J. Vigo

Aspecte

Matollars baixos o prats emmatats, generalment de 10-20 cm d'alçària, més o menys irregulars, que deixen una part del sòl al descobert. Tant l'espècie dominant com d'altres que l'acompanyen són mates que creixen en forma de coixinet, tot i que en nombre d'espècies hi dominen les herbes vivaces. Gran part del component principal presenta atributs lligats a l'estalvi d'aigua (fulles piloses, petites, sovint revolutes) i algunes espècies són espinoses (com el mateix *Astragalus sempervirens*) per tal de limitar l'herbivòria.

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Estatge subalpí, sobretot a la meitat inferior.
Ambients que ocupa – Vessants desforestats naturalment o no, sovint pendents i en indrets exposats, vora serrats i carenes.
Clima – Subalpí subcontinental.
Substrat i sòl – Roques calcàries, generalment de natura esquistosa (calcàries devonianes, etc.), que donen relleus relativament uniformes, tot i ser pendents. Sòls pedregosos, prims, bàsics, que esdevenen força secs a l'estiu; sovint poc o molt esglaonats, amb evidències d'una certa pertorbació (crioturbació, solifluxió).

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
<i>Astragalus sempervirens</i> subsp. <i>catalaunicus</i> (burnaga blanca)	•		•	
<i>Sideritis hyssopifolia</i> (herba del bàlsam)		•	•	
<i>Teucrium pyrenaicum</i> (angelins)		•	•	
<i>Festuca gautieri</i> (ussona)			•	
<i>Ononis cristata</i>			•	
<i>Scabiosa columbaria</i> (escabiosa)			•	
<i>Helianthemum nummularium</i>			•	
<i>Carex humilis</i>			•	
<i>Eryngium bourgatii</i> (panical blau)			•	
<i>Thymus pulegioides</i> (serpoll)				•
<i>Avenula pratensis</i> subsp. <i>iberica</i>				•

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

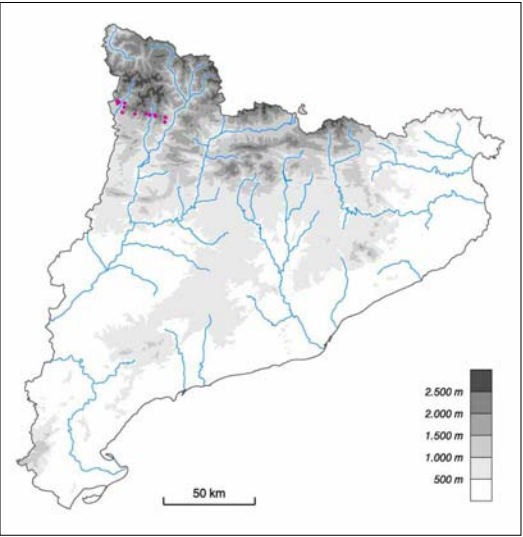
Festucetum scopariae (Suspl.) Br.-Bl. 1948
Teucrio pyrenaici-Astragaletum catalaunici Carrillo et Ninot 1990

Distribució dins el territori català

Pirineus centrals (i orientals), principalment a la franja que va des del Pont de Suert i Senet fins a la vall d'Ancs i a la part sud-occidental de la vall de Ribes; entre 1.700 i 2.200 m d'altitud.

Burnaga blanca. A. Ferré

Gestió, usos i problemes de conservació

Tradicionalment ha suportat pastura extensiva d'ovins. L'actual davallada de la ramaderia l'afectarà poc o molt, a causa de la reforestació espontània que farà disminuir l'espècie dominant per competència amb altres plantes pradenques, etc. Tot i els possibles canvis, la seva pervivència sembla assegurada en serrats rocallosos, encara que sigui localment.

Indicadors d'interès de conservació

Distribució general dins Europa	▶ ③ muntanyes mediterrànies septentrionals i alpines
Freqüència dins el territori català	▶ ⑤ molt rar
Forma d'implantació territorial	▶ ③ superfícies petites
Diversitat florística	▶ ③ alta
Grau de maduresa	▶ ② poc madur
Amenaça	▶ ② probablement amenaçat en un futur

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

4090 Matollars xeroacàntics endèmics oromediterranis

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

Cap.

31.8111

Bardisses amb esbarzers (*Rubus* spp.), aranyoners (*Prunus spinosa*)..., mesòfiles, lligades a fagedes i a d'altres boscos mesohigròfils, de la muntanya mitjana plujosa

Bardissa prop d'Aubert (Vall d'Aran). J. Vigo

Aspecte

Bosquina densa i d'aspecte irregular, formada sobretot per arbustos alts i per plantes lianoides, de la qual sovint sobresurten alguns arbres dispersos; pot haver-hi un estrat herbaci, més aviat restringit a les zones marginals. Tot el component principal és de fulla caduca, relativament gran i tendra.

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Muntanya mitjana.
Ambients que ocupa – Clarianes i marges forestals, o tanques entre prats o camps.
Clima – Medieuropeu subatlàntic.
Substrat i sòl – Sòl eutròfic, humífer, que es manté relativament humit tot l'any.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat arbori				
<i>Fraxinus excelsior</i> (freixe)				•
<i>Acer campestre</i> (auró blanc)				•
Estrat arbustiu				
<i>Rubus</i> gr. <i>glandulosus</i> (esbarzer)		•	•	
<i>Crataegus monogyna</i> (arç blanc)				•
<i>Evonymus europaeus</i> (boneter)				•
<i>Lonicera periclymenum</i> (lligabosc)				•
<i>Rhamnus frangula</i> (fràngula)				•
<i>Prunus spinosa</i> (aranyoner)				•
<i>Clematis vitalba</i> (vidalba)				•
<i>Corylus avellana</i> (avellaner)				•
Estrat herbaci				
<i>Lamium maculatum</i>			•	
<i>Vicia sepium</i>				•
<i>Urtica dioica</i> (ortiga)				•
<i>Bryonia dioica</i> (carbassina)				•

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

Lamio-Rubetum O. Bolòs 1957

Esbarzer. A. Ferré

Distribució dins el territori català

Pirineus atlàntics (Vall d'Aran) i territoris olositànic i catalanídic septentrional.

Gestió, usos i problemes de conservació

Hàbitat que en el paisatge no humanitzat seria producte d'alteració natural, sovint per la pressió dels herbívors, i que actualment és més aviat fruit de desforestació i, en general, de l'ús tradicional del territori (agricultura, tractaments silvícoles). La minva d'aquestes activitats du a una disminució de la seva extensió.

Lamium maculatum. A. Ferré

Indicadors d'interès de conservació

- Distribució general dins Europa
- Freqüència dins el territori català
- Forma d'implantació territorial
- Diversitat florística
- Grau de maduresa
- Amenaça
- ▶ ② àrea europea extensa (Europa atlàntica i subatlàntica)
- ▶ ⑤ molt rar
- ▶ ③ superfícies petites
- ▶ ② mitjana
- ▶ ② poc madur
- ▶ ② probablement amenaçat en un futur

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

Cap.

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

31p

Bardisses amb aranyoner (*Prunus spinosa*), esbarzers (*Rubus* spp.)..., mesòfiles, de la muntanya mitjana

31.8122

Bardisses amb esbarzer (*Rubus ulmifolius*), aranyoner (*Prunus spinosa*), gavarres (*Rosa* spp.)..., mesoxeròfiles, lligades a boscos més aviat secs, de la muntanya mitjana poc plujosa

Bardissa vora Santa Maria de Besora (Osona). J. Vigo

Aspecte

Matollars o bosquines densos, d'aspecte més aviat irregular, formats principalment per arbustos o arbres espinosos, sobretot de fulla caduca. També solen contenir lianes (a banda que alguns dels arbustos són de port lianoide), un estrat herbaci poc regular i de vegades alguns arbres isolats.

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Muntanya mitjana.
Ambients que ocupa – Vores de camps i de prats, clarianes i marges forestals.
Clima – Medieuropeu submediterrani.
Substrat i sòl – Roques i sòls diversos.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat arbori				
<i>Fraxinus excelsior</i> (freixe)				•
<i>Quercus pubescens</i> (roure martinenc)				•
Estrat arbustiu				
<i>Rubus ulmifolius</i> (esbarzer)		•	•	
<i>Crataegus monogyna</i> (arç blanc)		•	•	
<i>Prunus spinosa</i> (aranyoner)		•	•	
<i>Buxus sempervirens</i> (boix)				•
<i>Rosa canina</i> (gavarrera)				•
<i>Clematis vitalba</i> (vidalba)				•
<i>Cornus sanguinea</i> (sanguinyol)				•
<i>Lonicera xylosteum</i> (boix moll)				•
<i>Ligustrum vulgare</i> (olivereta)				•
<i>Prunus mahaleb</i> (cirerer de guineu)				•
<i>Clematis recta</i> (herba bormera)				•
Estrat herbaci				
<i>Urtica dioica</i> (ortiga)				•
<i>Helleborus foetidus</i> (marxívol)				•
<i>Origanum vulgare</i> (orenga)				•

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

Buxo-Rubetum ulmifolii R. Tx. in R. Tx. et Oberd. 1958
Rubo-Clematidetum rectae Vigo 1996

Aranyoners florits a Begues (Baix Llobregat). A. Ferré i J. Vigo

Esbarzer. A. Ferré

Indicadors d'interès de conservació

- Distribució general dins Europa
- Freqüència dins el territori català
- Forma d'implantació territorial
- Diversitat florística
- Grau de maduresa
- Amenaça
- ▶ ② àrea europea extensa (Europa sud-occidental i central)
- ▶ ③ bastant comú
- ▶ ③ superfícies petites
- ▶ ② mitjana
- ▶ ② poc madur
- ▶ ② probablement amenaçat en un futur

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

Cap.

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

31p Bardisses amb aranyoner (*Prunus spinosa*), esbarzers (*Rubus* spp.)..., mesòfiles, de la muntanya mitjana

31.8123

Matollars de corner (*Amelanchier ovalis*), boix (*Buxus sempervirens*), espina cervina (*Rhamnus saxatilis*)..., calcícoles, de costers rocosos, secs, de la muntanya mitjana

Matollar de corner a la vall de Barricó (Ripollès). J. Vigo

Aspecte

Matollars o bosquines d'1-2 m d'alçària, formats per plantes resistents a la secada, entre les quals algunes de mediterrànies que hi troben refugi. L'estrat herbaci, mal estructurat, comprèn espècies heliòfiles dels prats secs i de les vorades.

Espina cervina. X. Font

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Muntanya mitjana, sobretot a l'estatge submontà.
Ambients que ocupa – Solanes rocoses i abruptes, cantells dels cingles; secundàriament en indrets on el bosc ha estat destruït.
Clima – Medieuropeu submediterrani.
Substrat i sòl – Terrenys calcaris. Sòls prims, sovint esquelètics.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat arbustiu				
<i>Amelanchier ovalis</i> (corner)		•	•	
<i>Buxus sempervirens</i> (boix)		•	•	
<i>Rhamnus saxatilis</i> (espina cervina)			•	
<i>Coronilla emerus</i> (coronil-la boscana)			•	
<i>Ligustrum vulgare</i> (olivereta)			•	
<i>Cytisophyllum sessilifolium</i>			•	
Estrat herbaci				
<i>Tanacetum corymbosum</i>				•
<i>Viola alba</i> (violeta de bosc)				•
<i>Teucrium chamaedrys</i> (camedri)				•
<i>Carex halleriana</i>				•

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

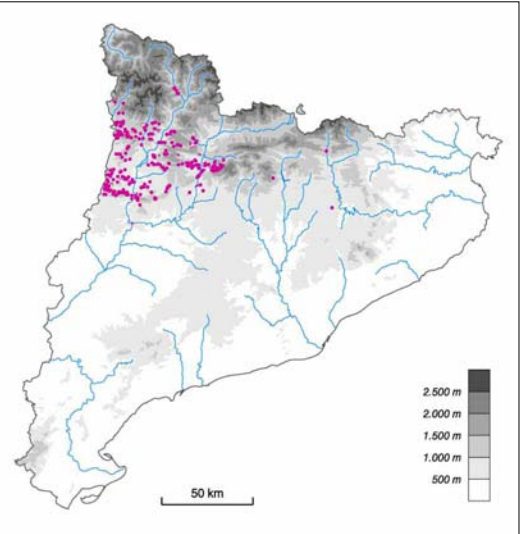
Rhamno saxatilis-Buxetum (De Bannes Puygiron) Tx. 1952 etc.

Corner. I. Soriano

Distribució dins el territori català

Pirineus, i més especialment Prepirineus (i territori aussegarric).

Gestió, usos i problemes de conservació

Sense problemes de conservació.

Indicadors d'interès de conservació

- Distribució general dins Europa
- Freqüència dins el territori català
- Forma d'implantació territorial
- Diversitat florística
- Grau de maduresa
- Amenaça
- ▶ ② àrea europea extensa
- ▶ ④ rar
- ▶ ③ superfícies petites
- ▶ ② mitjana
- ▶ ③ madur quan ocupa ambients naturals
- ▶ ① no amenaçat

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

5110 Boixedes xertermòfiles permanents, dels vessants rocosos

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

31q Matollars de corner (*Amelanchier ovalis*), boix (*Buxus sempervirens*), espina cervina (*Rhamnus saxatilis*)..., calcícoles, de costers rocosos, secs, de la muntanya mitjana

31.8127+

Sàucars (bosquines de *Sambucus nigra*), amb vidalba (*Clematis vitalba*), esbarzer (*Rubus ulmifolius*)..., higròfils i subnitròfils, lligats sobretot als boscos de ribera

Bosquina de saüc i arç blanc prop d'Amer (la Selva). J. Vigo

Aspecte

Bosquina densa i ombrívola, amb un estrat arbustiu alt (5-8 m) dominat pel saüc al qual acompanyen esbarzers i diverses lianes.

Saüc. M. Guardiola

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Muntanya mitjana i terra baixa.
Ambients que ocupa – Marges dels boscos de ribera (vernedes, omedes, etc.) prop de les poblacions o en altres llocs influïts per l'home.
Clima – Medieuropeu submediterrani.
Substrat i sòl – Sòls higromorfs, sempre humits o només secs al pic de l'estiu, rics en matèria orgànica.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat arbustiu				
<i>Sambucus nigra</i> (saüc)	•		•	
<i>Rubus ulmifolius</i> (esbarzer)		•	•	
<i>Hedera helix</i> (heura)		•		
<i>Clematis vitalba</i> (vidalba)			•	
<i>Ulmus minor</i> (om)				•
<i>Cornus sanguinea</i> (sanguinyol)				•
<i>Rubus caesius</i> (romegueró)				•
Estrat herbaci				
<i>Bryonia dioica</i> (carbassina)			•	
<i>Urtica dioica</i> (ortiga gran)				•

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

Clematido-Sambucetum nigrae O. Bolòs 1978

Distribució dins el territori català

Pirineus i territoris olositànic, ausosegàrric i catalanidic, entre uns 150 i 1.000 m d'altitud.

Carbassina. J. Vigo

Gestió, usos i problemes de conservació

Sense problemes de conservació.

Indicadors d'interès de conservació

Distribució general dins Europa	▶ ① bona part d'Europa
Freqüència dins el territori català	▶ ④ rar
Forma d'implantació territorial	▶ ③ superfícies petites
Diversitat florística	▶ ① baixa
Grau de maduresa	▶ ① essencialment inestable
Amenaça	▶ ① no amenaçat

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

Cap.

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

Cap.

31.8128+

Bardisses amb púdol (*Rhamnus alpinus*), gavarres de muntanya (*Rosa vosagiaca*, *R. pimpinellifolia*, *R. mollis*...)..., dels estatges altimontà i subalpí dels Pirineus

Bardissa amb púdol sobre el Palós (Ripollès). J. Vigo

Púdol. E. Carrillo

Aspecte

Bosquines de 2-4 m d'alçària en què dominen el púdol o algunes gavarres de muntanya.

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Muntanya mitjana: estatge altimontà. Estatge subalpí.
Ambients que ocupa – Barrancs i vessants secs de les altes valls.
Clima – Subalpí o mediterrani submediterrani (de caràcter poc o molt continental).
Substrat i sòl – Sobretot terrenys esquistosos silícis.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat arbustiu				
<i>Rhamnus alpinus</i> (púdol)		•		
<i>Rosa pimpinellifolia</i> (roser espinosíssim)		•		
<i>Buxus sempervirens</i> (boix)		•		
<i>Rosa coriifolia</i> subsp. <i>vosagiaca</i>			•	
<i>Rosa mollis</i> (roser pomífer)			•	
<i>Rosa tomentosa</i>			•	
<i>Rosa rubiginosa</i>			•	
<i>Lonicera xylosteum</i> (boix moll)				•
<i>Rubus idaeus</i> (gerdera)				•
Estrat herbaci				
<i>Arabis brassica</i>			•	

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

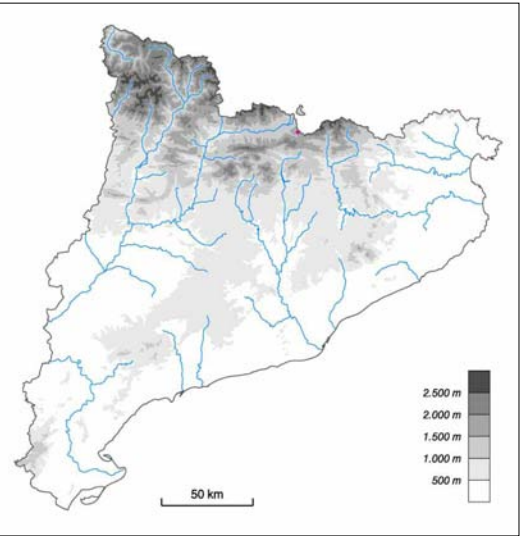
Arabidi-Rhamnetum alpinae O. Bolòs 1962 (= *Turriti-Rhamnetum alpinae* O. Bolòs 1962)

Roser pomífer. J. Vigo

Distribució dins el territori català

Pirineus orientals.

Gestió, usos i problemes de conservació

Sense problemes de conservació.

Indicadors d'interès de conservació

Distribució general dins Europa	▶ ⑥ Catalunya (Pirineus Orientals)
Freqüència dins el territori català	▶ ⑤ molt rar
Forma d'implantació territorial	▶ ③ superfícies petites
Diversitat florística	▶ ② mitjana
Grau de maduresa	▶ ② poc madur
Amenaça	▶ ① no amenaçat

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

Cap.

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

31r Bardisses amb púdol (*Rhamnus alpinus*), gavarres de muntanya (*Rosa vosagiaca*, *R. pimpinellifolia*, *R. mollis*...)..., dels estatges altimontà i subalpí dels Pirineus

31.82

Bardisses amb abundància de boix (*Buxus sempervirens*), calcícoles, de la muntanya mitjana poc plujosa, sobretot als Prepirineus

Bardissa amb boix vora Toses (Ripollès). J. Vigo

Aspecte

Matollar format per boix i per arbustos caducifolis de fulla petita, una bona part dels quals més o menys espinosos i de port lianoide. També sol dur alguns arbres isolats i un estrat herbaci irregular.

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Muntanya mitjana.
Ambients que ocupa – Vores de camps i de prats, marges i clarianes forestals.
Clima – Medieuropeu submediterrani.
Substrat i sòl – Roques calcàries de mena diversa; sòls carbonatats, bàsics, relativament eutròfics, però sovint rocallosos i irregulars.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat arbori				
<i>Quercus pubescens</i> (roure martinenc)				•
Estrat arbustiu				
<i>Buxus sempervirens</i> (boix)		•	•	
<i>Crataegus monogyna</i> (arç blanc)		•	•	
<i>Prunus spinosa</i> (aranyoner)		•	•	
<i>Rubus ulmifolius</i> (esbarzer)			•	
<i>Rosa canina</i> (gavarrera)			•	
<i>Clematis vitalba</i> (vidalba)			•	
<i>Lonicera xylosteum</i> (boix moll)			•	
<i>Ligustrum vulgare</i> (olivereta)			•	
<i>Prunus mahaleb</i> (cirerer de guineu)			•	
Estrat herbaci				
<i>Urtica dioica</i> (ortiga)				•
<i>Helleborus foetidus</i> (marxívol)				•
<i>Origanum vulgare</i> (orenga)				•

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

Buxo-Rubetum ulmifolii R. Tx. in R. Tx. et Oberd. 1958

Olivereta. X. Font

Distribució dins el territori català

Pirineus i muntanyes olositàniques i catalanídiques.

Gestió, usos i problemes de conservació

En ser una unitat lligada sobretot a activitats tradicionals forestals i agrícoles, els canvis d'ús del territori en deuran reduir la freqüència, si bé continuarà existint, si més no, en marges forestals en contacte amb superfícies rocalloses i en clarianes espontànies.

Gavarrera. E. Carrillo

Indicadors d'interès de conservació

Distribució general dins Europa	▶ ② àrea europea extensa (Europa meridional)
Freqüència dins el territori català	▶ ③ bastant comú
Forma d'implantació territorial	▶ ③ superfícies petites
Diversitat florística	▶ ② mitjana
Grau de maduresa	▶ ② poc madur
Amenaça	▶ ① no amenaçat

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

5110 Boixedes xertermòfiles permanents, dels vessants rocosos

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

31p Bardisses amb aranyoner (*Prunus spinosa*), esbarzers (*Rubus* spp.)..., mesòfiles, de la muntanya mitjana

31.8414

Landes de gódua (*Sarothamnus scoparius*), acidòfiles i mesòfiles, de la muntanya mitjana plujosa (i de terra baixa)

Landes de gódua sobre Collformic (Montseny). G. Mercadal

Aspecte

Bosquina d'uns 2 m d'alçària, de vegades molt densa, dominada per la gódua.

Landa de gódua vora el Baell (Ripollès). J. Vigo

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Muntanya mitjana.
Ambients que ocupa – Bosquina secundària d'indrets desforestats i prats abandonats.
Clima – Medieuropeu.
Substrat i sòl – Sòls àcids profunds i ben estructurats.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat arbustiu				
<i>Sarothamnus scoparius</i> (gódua)	•		•	
<i>Calluna vulgaris</i> (bruguera)		•	•	
<i>Buxus sempervirens</i> (boix)		•		
Estrat herbaci				
<i>Pteridium aquilinum</i> (falguera comuna)		•	•	
<i>Genista pilosa</i> (ginestola pilosa)			•	
<i>Polygala vulgaris</i> (polígala vulgar)			•	
<i>Viola canina</i>			•	
<i>Teucrium scorodonia</i> (escorodònia)			•	
<i>Galium maritimum</i> (espunyidella peluda)				•
<i>Prunella hastifolia</i> (prunel·la de flor gran)				•

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

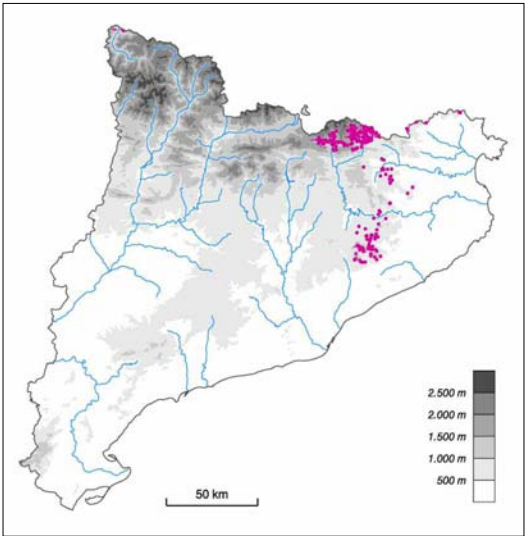
Prunello-Sarothamnetum scoparii Suspl. (1935) 1942

Distribució dins el territori català

Territoris catalanídics septentrional (Montseny i Guàrdies), olositànic i Pirineus (sector oriental i Vall d'Aran).

Gódua. A. Ferré

Gestió, usos i problemes de conservació

Les landes de gódua, si no són gaire denses, poden ser pasturades, la qual cosa ajuda a la seva conservació, ja que la tendència natural d'aquest hàbitat és la d'evolucionar cap al

bosc. Unes quantes dècades enrere, eren sovint estassades per obtenir fogots o incendiades per recuperar pastures. Els focs forestals n'afavoreixen l'expansió.

Indicadors d'interès de conservació

- Distribució general dins Europa

Freqüència dins el territori català

Forma d'implantació territorial

Diversitat florística

Grau de maduresa

Amenaça
- ⑤ espai iberooccità localitzat (Pirineus)

► ④ rar

► ① superfícies grans

► ② mitjana

► ② poc madur

► ① no amenaçat

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

Cap.

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

31s Landes de gódua (*Sarothamnus scoparius*), acidòfiles i mesòfiles, de la muntanya mitjana plujosa (i de terra baixa)

31.84221+

Balegars (matollars de *Genista balansae*), silicícoles, d'indrets secs, sovint solells, de l'estatge montà

Balegars sobre Toses (Ripollès). J. Vigo

Senecio adonidifolius. X. Font

Aspecte

Matollars dominats pel bàlec, sovint molt densos i d'aspecte uniforme.

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Muntanya mitjana: estatge altimontà.
Ambients que ocupa – Vessants secs i assolats. Es tracta, en molts casos, de formacions secundàries, originades per eliminació de pinedes (sobretot de pi roig).
Clima – Medieuropeu submediterrani.
Substrat i sòl – Terrenys silícis. Sòl àcid, sovint poc profund.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat arbustiu				
<i>Genista balansae</i> subsp. <i>europaea</i> (bàlec)	•		•	
<i>Juniperus communis</i> (ginebre)		•		
<i>Calluna vulgaris</i> (bruguerola)			•	
Estrat herbaci				
<i>Deschampsia flexuosa</i>		•	•	
<i>Agrostis capillaris</i>		•		
<i>Senecio adonidifolius</i>			•	
<i>Thymus serpyllum</i> subsp. <i>polytrichus</i> (serpoll)			•	
<i>Linaria repens</i>			•	
<i>Viola canina</i>			•	

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

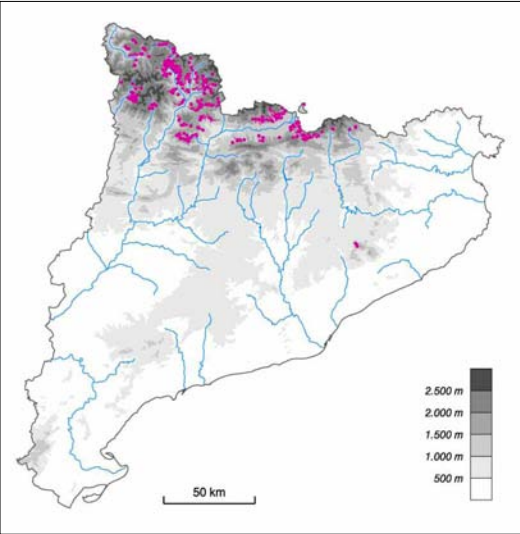
Senecio adonidifolii-Genistetum europaeae Rivas Mart. 1968, em. nom. Gruber 1978

Distribució dins el territori català

Pirineus i territori catalanídic septentrional (Montseny).

Gestió, usos i problemes de conservació

Sense problemes de conservació. La desforestació i els incendis més aviat afavoreixen la seva extensió com a vegetació secundària.

Indicadors d'interès de conservació

- Distribució general dins Europa

Freqüència dins el territori català

Forma d'implantació territorial

Diversitat florística

Grau de maduresa

Amenaça
- ▶ ⑤ espai iberooccità localitzat (Pirineus)

▶ ③ bastant comú

▶ ② generalment superfícies mitjanes

▶ ① baixa

▶ ② poc madur

▶ ① no amenaçat

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

5120 Formacions muntanyenques de bàlec (*Genista balansae* subsp. *europaea* = *Cytisus purgans*)

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

31t Balegars (matollars de *Genista balansae*), silicícoles, d'indrets secs, sovint solells, de l'estatge montà

31.84222+

Balegars (matollars de *Genista balansae*), silicícòles, de vessants solells de l'alta muntanya

Balegars a la vall d'Incles. X. Viñias

Bàlec. J. Llistosella

Aspecte

Matollars de bàlec, generalment d'aspecte uniforme.

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Estatges subalpí i alpí.
Ambients que ocupa – Vessants rocosos i assolellats, lliures aviat de neu. Sovint, però, es tracta de matollars secundaris que substitueixen pinedes de pi negre.
Clima – Subalpí i alpí.
Substrat i sòl – Terreny silici. Sòl sovint poc profund.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
<i>Genista balansae</i> subsp. <i>europaea</i> (bàlec)	•		•	
<i>Juniperus communis</i> subsp. <i>alpina</i> (ginebró)			•	•
<i>Deschampsia flexuosa</i>		•		
<i>Cotoneaster integerrimus</i> (cornera)			•	
<i>Pinus uncinata</i> (pi negre)			•	
<i>Arctostaphylos uva-ursi</i> (boixerola)			•	
<i>Calluna vulgaris</i> (bruguerola)				•

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

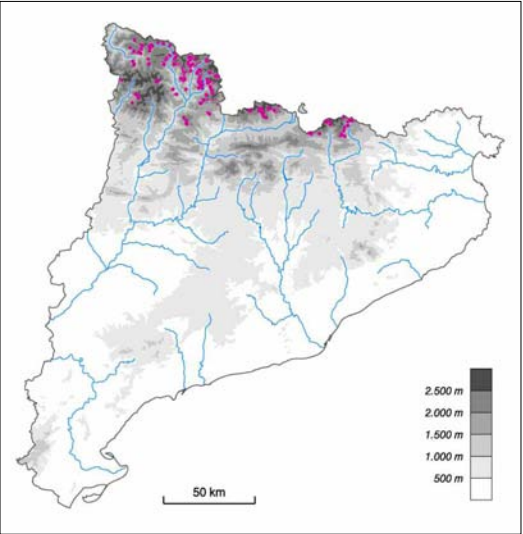
Genisto-Arctostaphyletum Br.-Bl. (1939) 1948 em. O. Bolòs 1970 subass. *genistetosum balansae*

Distribució dins el territori català

Pirineus.

Gestió, usos i problemes de conservació

Sense problemes de conservació. Els matollars secundaris poden ser recolonitzats pel bosc de pi negre.

Indicadors d'interès de conservació

- Distribució general dins Europa
- Freqüència dins el territori català
- Forma d'implantació territorial
- Diversitat florística
- Grau de maduresa
- Amenaça
- ▶ ⑤ espai iberooccità localitzat (Pirineus)
- ▶ ③ bastant comú
- ▶ ② superfícies mitjanes
- ▶ ① baixa
- ▶ ② poc madur (però en alguns llocs permanent)
- ▶ ① no amenaçat

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

5120 Formacions muntanyenques de bàlec (*Genista balansae* subsp. *europaea* = *Cytisus purgans*)

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

31u Balegars (matollars de *Genista balansae*), silicícòles, de vessants solells de l'alta muntanya

31.861

Falgars (poblaments de *Pteridium aquilinum*), mesohigròfils i acidòfils, de la muntanya mitjana (i de l'estatge subalpí)

Falgar sobre la Salut (Collsacabra). A. Ferré i J. Vigo

Aspecte

Poblaments densos de falguera comuna.

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Estatge subalpí i muntanya mitjana.
Ambients que ocupa – Fons de vall, prats abandonats, vessants desforestats.
Clima – Subalpí humit o mediterrani subatlàntic.
Substrat i sòl – Sòl ben desenvolupat i més o menys humit, de pH baix.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
<i>Pteridium aquilinum</i> (falguera comuna)	•		•	
<i>Stellaria graminea</i> (rèvola menuda)			•	
<i>Viola bubanii</i> (pensament del Montseny)			•	
<i>Polygala vulgaris</i> (polígala vulgar)			•	
<i>Agrostis capillaris</i>			•	
<i>Carex ornithopoda</i>			•	
<i>Prunella vulgaris</i> (prunel·la vulgar)			•	
<i>Potentilla erecta</i> (tormentil·la)			•	
<i>Satureja vulgaris</i> (clinopodi)			•	
<i>Phleum pratense</i> (cua de rata)				•

Sintaxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

Stellario-Pteridietum aquilini O. Bolòs 1983
Carici-Agrostietum capillaris Villegas 1997

Distribució dins el territori català

Pirineus i territoris olositànic i catalanidic septentrional i central.

Pensament del Montseny. A. Ferré

Gestió, usos i problemes de conservació

Els poblaments de falguera comuna solen ser pasturats, fet que contribueix a mantenir-los. Temps enrere eren, de vegades, incendiats o segats regularment. Sovint originats per la tala del bosc (rouredes, fagedes acidòfiles, pinedes frescals...), acaben desapareixent si es recupera la massa forestal.

Indicadors d'interès de conservació

Distribució general dins Europa	▶ ② àrea europea extensa
Freqüència dins el territori català	▶ ④ rar
Forma d'implantació territorial	▶ ② superfícies mitjanes
Diversitat florística	▶ ② mitjana
Grau de maduresa	▶ ② poc madur
Amenaça	▶ ① no amenaçat

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

Cap.

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

31v Falgars (poblaments de *Pteridium aquilinum*)

31.863

Falgars (poblaments de *Pteridium aquilinum*), xeromesòfils, de la muntanya mitjana (i de terra baixa)

Falgar sobre Taradell (Osona). J. Vigo

Aspecte

Poblaments densos de falguera comuna.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
<i>Pteridium aquilinum</i> (falguera comuna)	•		•	

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – De la terra baixa a la muntanya mitjana.

Ambients que ocupa – Fons de vall desforestats, clarianes de bosc, prats abandonats.

Clima – Mediterrani marítim subhumit o medioeuropeu.

Substrat i sòl – Sòl profund més o menys àcid.

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

Comunitats vegetals diverses i sovint mal caracteritzades.

Falguera comuna. J. Vigo

Distribució dins el territori català

Pirineus i territoris ruscínic, olositànic i catalanídic (i ausosegàrric oriental).

Gestió, usos i problemes de conservació

Actualment a penes explotat. Sol tractar-se de comunitats vegetals secundàries, dins el domini de les rouredes i de les pinedes seques, que tendeixen a evolucionar cap a unitats forestals.

Indicadors d'interès de conservació

Distribució general dins Europa	▶ ② àrea europea extensa (Europa meridional)
Freqüència dins el territori català	▶ ③ bastant comú
Forma d'implantació territorial	▶ ③ superfícies petites
Diversitat florística	▶ ① baixa
Grau de maduresa	▶ ② poc madur
Amenaça	▶ ① no amenaçat

■ Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

Cap.

■ Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

31v Falgars (poblaments de *Pteridium aquilinum*)

31.8711

Herbassars d'*Epilobium angustifolium*, *Digitalis purpurea* (digital)..., de clarianes forestals, en sòls àcids, als estatges subalpí i montà

Herbassar d'*Epilobium angustifolium* a la Rabassa (Andorra). J. Vigo i I. Soriano

Aspecte

Herbassar alt i dens, sovint dominat per *Epilobium angustifolium*, més rarament per digital. Algunes de les espècies més abundants són rizomatoses, amb una bona capacitat de colonització de l'espai.

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Muntanya mitjana: estatge montà. Estatge subalpí, sobretot a la seva part inferior.
Ambients que ocupa – Clarianes, llocs estassats i sovint marges de pistes forestals, sempre dins dels boscos acidòfils de pi roig, de pi negre, d'abet i, ocasionalment, de faig.
Clima – Medieuropeu o subalpí.
Substrat i sòl – Terrenys àcids, o sòls acidificats, allà on es produeixen processos de nitrificació intensa a causa dels factors microclimàtics derivats de la desforestació.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat herbaci superior				
<i>Epilobium angustifolium</i>	•		•	
<i>Digitalis purpurea</i> (digital)		•	•	
<i>Rubus idaeus</i> (gerdera)			•	
Estrat herbaci inferior				
<i>Fragaria vesca</i> (maduixera)		•	•	
<i>Epilobium montanum</i>			•	
<i>Deschampsia flexuosa</i>				•

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

Epilobietum montani-angustifolii Carrillo, Ninot et Vigo 1983

Digital. I. Soriano

Distribució dins el territori català

Pirineus, estenent-se eventualment cap als Prepirineus.

Gestió, usos i problemes de conservació

Comunitats que representen la primera etapa de la reforestació, molt afavorides per l'acció humana (estassades, obertura de camins, establiment de pistes d'esquí, incendis, etc.). En condicions naturals ocuparien menys extensió de la que tenen actualment.

Digitals a Conangles (Vall d'Aran). M. Guardiola

Indicadors d'interès de conservació

- Distribució general dins Europa

Freqüència dins el territori català

Forma d'implantació territorial

Diversitat florística

Grau de maduresa

Amenaça
- ▶ ① bona part d'Europa, tret de les terres mediterrànies

▶ ④ rar

▶ ③ superfícies petites

▶ ① baixa. Als Pirineus occidentals hi pot abundar la digital (*Digitalis purpurea*), una espècie rara en l'àmbit català

▶ ① pioner, sovint producte de la influència humana

▶ ① no amenaçat

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

Cap.

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

- 31w

Clarianes de bosc amb *Epilobium angustifolium*, gerderes (*Rubus idaeus*), gatell (*Salix caprea*)..., de l'estatge subalpí (i del montà)

31.8712

Herbassars de belladona (*Atropa belladonna*), bleneres (*Verbascum* spp.)..., de clarianes forestals, en sòls eutròfics, als estatges montà i subalpí

Herbassar de belladona prop de Gresolet (Berguedà). J. Vigo i I. Soriano

Bleneres vora el coll del Pal (Berguedà). I. Soriano

Aspecte

Poblacions denses d'herbes altes i vigoroses, nitròfiles, de fins a més de dos metres d'alçària, moltes biennals o perennes. En alguns casos hi domina la belladona, mentre que en d'altres hi predominen les bleneres.

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Muntanya mitjana: estatge montà. Més rarament, estatge subalpí.
Ambients que ocupa – Clarianes naturals, àrees desforestades o aclarides de poc, marges de pistes forestals, dins dels boscos humits eurosiberians i boreosubalpins.
Clima – Medieuropeu subatlàntic i subalpí humit.
Substrat i sòl – Substrat calcari. Llocs on es produeixen processos ràpids de descomposició de l'humus, que alliberen substàncies nitrogenades assimilables.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat arbori				
<i>Salix caprea</i> (gatell)			•	
Estrat arbustiu				
<i>Rubus idaeus</i> (gerdera)		•	•	
<i>Sambucus racemosa</i> (saüc racemós)			•	
Estrat herbaci				
<i>Atropa belladonna</i> (belladona)	•		•	
<i>Fragaria vesca</i> (maduixera)		•		
<i>Cirsium eriophorum</i> (cardigassa)			•	
<i>Epilobium angustifolium</i>			•	
<i>Epilobium montanum</i>			•	
<i>Lactuca virosa</i> (enciam boscà)			•	
<i>Stachys alpina</i>			•	
<i>Verbascum blattaria</i> (blatària)			•	
<i>Verbascum thapsus</i> (blenera)			•	

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

Atropetum belladonnae (Br.-Bl.) R. Tx. 1931 em. 1950
Verbascetum blattario-thapsi O. Bolòs et Masalles 1983

Belladona. R.M. Masalles

Indicadors d'interès de conservació

Distribució general dins Europa	▶ ② àrea europea extensa
Freqüència dins el territori català	▶ ④ rar
Forma d'implantació territorial	▶ ③ superfícies petites
Diversitat florística	▶ ② mitjana
Grau de maduresa	▶ ① essencialment inestable (pioner)
Amenaça	▶ ① no amenaçat

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

Cap.

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

Cap.

31.872

Bosquines de saüc racemós (*Sambucus racemosa*), gatell (*Salix caprea*), gerdera (*Rubus idaeus*)..., de les clarianes forestals, a l'estatge subalpí (i al montà)

Bosquina de saüc racemós als Pirineus centrals. A. Ferré i J. Carreras

Aspecte

Bosquines i matollars que poden correspondre a etapes més o menys avançades de reconstrucció del bosc i, en conseqüència, tenen una composició florística variable i un desenvolupament divers dels estrats arbustiu i arbori baix. Pot tractar-se de matollars densos de gerderes, de bosquines amb saüc racemós i gatells, o bé de bosquets amb gatells, bedolls, pins o avets. A les àrees de clima més humit dels Pirineus occidentals, hi abunden els esbarzers del grup *glandulosus* i el saüc racemós, que són, en canvi, rars a la part oriental de la serralada.

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Estatge subalpí. Muntanya mitjana: estatge montà.
Ambients que ocupa – Clarianes força antigues en boscos subalpíns i montans de pi negre, d'avet o de pi roig.
Clima – Medieuropeu o subalpí.
Substrat i sòl – Preferentment sòls àcids o acidificats, allà on s'han produït processos de nitrificació intensa a conseqüència dels factors microclimàtics induïts per la desforestació.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat arbori				
<i>Salix caprea</i> (gatell)		•	•	
<i>Sorbus aucuparia</i> (moixera de guilla)				•
<i>Betula pendula</i> (bedoll)				•
Estrat arbustiu				
<i>Rubus idaeus</i> (gerdera)	•		•	
<i>Sambucus racemosa</i> (saüc racemós)		•	•	
<i>Rubus</i> gr. <i>glandulosus</i>			•	
Estrat herbaci				
<i>Epilobium angustifolium</i>			•	
<i>Fragaria vesca</i> (maduixera)			•	
<i>Epilobium montanum</i>			•	
<i>Urtica dioica</i> (ortiga major)				•
<i>Dryopteris filix-mas</i> (falguera mascle)				•

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

Sambuco racemosae-Rubetum idaei O. Bolòs 1979

Saüc racemós. X. Font

Distribució dins el territori català

Pirineus i territori catalanídic septentrional (Montseny).

Gestió, usos i problemes de conservació

Normalment aquestes bosquines substitueixen, per evolució natural, els herbassars pioners d'*Epilobium angustifolium* (hàbitat 31.8711). Tractant-se d'estadis avançats de regeneració del bosc, la seva destrucció comporta l'establiment de comunitats pioneres més endarrerides en la successió. S'hi recol·lecten gerds.

Gerdera. A. Ferré

Indicadors d'interès de conservació

- Distribució general dins Europa
- Freqüència dins el territori català
- Forma d'implantació territorial
- Diversitat florística
- Grau de maduresa
- Amenaça
- ▶ ④ espai iberooccità extens
- ▶ ③ bastant comú
- ▶ ③ superfícies petites
- ▶ ② mitjana
- ▶ ② poc madur
- ▶ ① no amenaçat

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

Cap.

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

31w Clarianes de bosc amb *Epilobium angustifolium*, gerderes (*Rubus idaeus*), gatell (*Salix caprea*)..., de l'estatge subalpí (i del montà)

31.881

Ginebredes de *Juniperus communis*, poc o molt denses, colonitzant pastures de la muntanya mitjana

Ginebreda sobre Oix (la Garrotxa). A. Ferré

Aspecte

Matollars clars o formacions obertes dominades pel ginebre, fent mosaic amb pastures.

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Muntanya mitjana: estatge montà.
Ambients que ocupa – Típicament vessants frescals, on hi ha hagut una disminució de la pressió ramadera durant les darreres dècades.
Clima – Medieuropeu.
Substrat i sòl – Tota mena de substrats.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
<i>Juniperus communis</i> subsp. <i>communis</i> (ginebre)		•	•	

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

Cap.

Distribució dins el territori català

Pirineus. Més rarament, als territoris olositànic i catalanídic septentrional i central.

Gestió, usos i problemes de conservació

Els prats que envaeix aquesta formació són pasturats més o menys intensament. El ginebre és molt sensible als incendis, ja que té un creixement lent i no es regenera amb facilitat.

Indicadors d'interès de conservació

Distribució general dins Europa	▶ ② àrea europea extensa, tret de les terres mediterrànies
Freqüència dins el territori català	▶ ④ rar
Forma d'implantació territorial	▶ ② superfícies mitjanes
Diversitat florística	▶ ① baixa
Grau de maduresa	▶ ② poc madur
Amenaça	▶ ① no amenaçat

■ Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

5130 Formacions de *Juniperus communis* colonitzadores de landes o de pastures calcícoles

■ Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

31x Ginebredes (matollars o bosquines de *Juniperus communis*) de la muntanya mitjana

31.882

Ginebreds de *Juniperus communis*, poc o molt denses, colonitzant landes de gódua o de bruguero

Ginebreda a la Calma del Montseny. J. Vigo

Aspecte

Matollars clars dominats pel ginebre, fent mosaic amb landes de gódua o de bruguero.

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Muntanya mitjana.
Ambients que ocupa – Diversos, però sempre més aviat secs.
Clima – Medieuropeu subatlàntic.
Substrat i sòl – Substrats silícis. Sòls clarament àcids.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat arbustiu				
<i>Juniperus communis</i> (ginebre)		•	•	
<i>Calluna vulgaris</i> (bruguero)		•		
<i>Sarothamnus scoparius</i> (gódua)		•		
<i>Pteridium aquilinum</i> (falguera comuna)			•	

Sintaxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

Cap.

Distribució dins el territori català

Pirineus i territoris olositànic i catalanídic septentrional (Montseny).

Ginebre. X. Font

Gestió, usos i problemes de conservació

No se'n fa cap ús especial. Molt sensible als incendis, ja que el ginebre té un creixement lent i no es regenera amb facilitat.

Indicadors d'interès de conservació

Distribució general dins Europa	▶ ② àrea europea extensa, tret de les terres mediterrànies
Freqüència dins el territori català	▶ ⑤ molt rar
Forma d'implantació territorial	▶ ③ superfícies petites
Diversitat florística	▶ ① baixa
Grau de maduresa	▶ ② poc madur
Amenaça	▶ ① no constatat

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

5130 Formacions de *Juniperus communis* colonitzadores de landes o de pastures calcícoles

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

31x Ginebreds (matollars o bosquines de *Juniperus communis*) de la muntanya mitjana

31.891

Bardisses amb roldor (*Coriaria myrtifolia*), esbarzer (*Rubus ulmifolius*)..., de terra baixa (i de l'estatge montà)

Bardissa a la serra de Collserola (Vallès Occidental). J. Vigo

Aspecte

Matollar espinós, dens i impenetrable, dominat generalment per l'esbarzer i, de vegades, pel roldor. Depenent de les condicions de l'indret (insolació, pluviometria, continentalitat, etc.) i de les característiques del sòl, les plantes que acompanyen l'esbarzer són diferents; l'estrat herbaci, quan la bardissa és molt densa, és gairebé inexistent.

Roldor. M. Guardiola

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Terra baixa: contrades marítimes subhúmedes i contrades mediterrànies interiors poc seques. Muntanya mediterrània marítima. Muntanya mitjana: estatge submontà.

Ambients que ocupa – Marges de boscos frescals, vores de camins, partions de conreus, vores de rius i torrents.

Clima – Mediterrani o mediterrani muntanyenc, sobretot subhúmit.

Substrat i sòl – Indiferent al pH, però en sòls generalment profunds i amb un cert grau d'humitat.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat arbustiu				
<i>Rubus ulmifolius</i> (esbarzer)	•		•	
<i>Coriaria myrtifolia</i> (roldor)		•	•	
<i>Clematis vitalba</i> (vidalba)			•	
<i>Ligustrum vulgare</i> (olivereta)			•	
<i>Prunus spinosa</i> (aranyoner)			•	
<i>Crataegus monogyna</i> (arç blanc)			•	
Estrat herbaci				
<i>Lathyrus latifolius</i> (pèsol bord)			•	
<i>Origanum vulgare</i> (orenga)			•	
<i>Brachypodium sylvaticum</i> (fenàs de bosc)				•

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

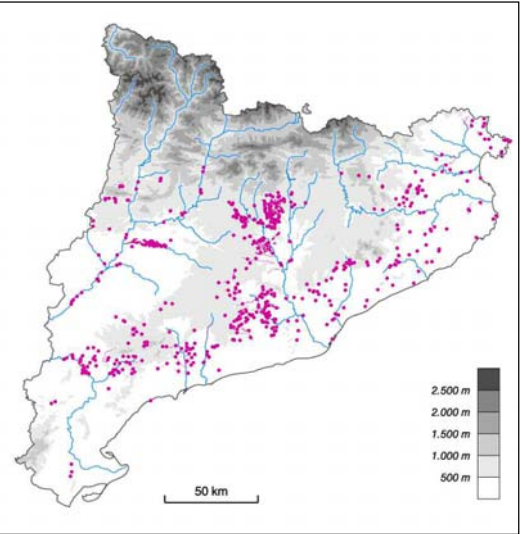
Rubo-Corietum O. Bolòs 1954

Pèsol bord. A. Ferré

Distribució dins el territori català

Territoris catalanídics, ruscínic, olositànic, ausossegàrric i sicòric; també als Prepirineus.

Gestió, usos i problemes de conservació

En molts casos es tracta de comunitats secundàries, resultat de la degradació dels boscos o conseqüència de les tècniques d'aprofitament forestal. L'obertura de clarianes en els boscos afavoreix l'extensió d'aquesta bardissa, suposant que no sigui eliminada sistemàticament. Es troba molt estesa pel territori i no presenta problemes de conservació. S'hi recol·lecten móres.

Indicadors d'interès de conservació

Distribució general dins Europa	▶ ④	espai iberooccità extens (zona mediterrània humida i submediterrània de la península Ibèrica, el Llenguadoc, la Provença i la Ligúria)
Freqüència dins el territori català	▶ ②	comú
Forma d'implantació territorial	▶ ③	superfícies petites
Diversitat florística	▶ ①	baixa
Grau de maduresa	▶ ①	sovint producte de la influència humana
Amenaça	▶ ①	no amenaçat

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

Cap.

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

31y Bardisses amb roldor (*Coriaria myrtifolia*), esbarzer (*Rubus ulmifolius*)... de terra baixa (i de l'estatge montà)

31.893

Bardisses amb coralet (*Berberis vulgaris* subsp. *seroi*), mesoxeròfies, de les muntanyes catalanídiques centrals i meridionals

Coralet en fruit. Unitat de Botànica, UB

Aspecte

Formació arbustiva espinosa, de més de dos metres d'alçària, dominada pel coralet. El recobriment és important, però el nombre d'espècies, baix.

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Muntanya mediterrània continental.
Ambients que ocupa – Marges de bosc, fondals secs.
Clima – Mediterrani muntanyenc sec.
Substrat i sòl – Substrat calcari. Sòls poc o molt humits.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat arbustiu				
<i>Berberis vulgaris</i> subsp. <i>seroi</i> (coralet)	•		•	
<i>Amelanchier ovalis</i> (corner)			•	
Estrat herbaci				
<i>Tanacetum corymbosum</i>				•
<i>Geranium robertianum</i> (herba de Sant Robert)			•	

Sintaxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

Berberidetum aragonense O. Bolòs 1954

Coralet en flor. J. Soriano

Distribució dins el territori català

Territori catalanídic central i meridional.

Gestió, usos i problemes de conservació

No se'n coneix cap ús. Donada la seva raresa, caldria vetllar per la seva conservació.

Indicadors d'interès de conservació

Distribució general dins Europa	▶ ⑤ espai iberooccità localitzat (terres continentals de la península Ibèrica)
Freqüència dins el territori català	▶ ⑤ molt rar
Forma d'implantació territorial	▶ ③ superfícies petites
Diversitat florística	▶ ① baixa. El coralet (<i>Berberis vulgaris</i> subsp. <i>seroi</i>) és una espècie rara a Catalunya
Grau de maduresa	▶ ② poc madur
Amenaça	▶ ③ amenaçat (a causa de la seva raresa)

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

Cap.

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

Cap.

31.895+ Bardisses d’espina­vessa (*Paliurus spina-christi*), d’ambients secs de terra baixa, al territori ruscí­nic

Bardissa d’espina­vessa prop de Sant Climent Sescebes (Alt Empordà). E. Illa

Aspecte

Bosquina densa, de 2-3 m d’alçària, integrada per arbustos espinosos, i en primer lloc per l’espina­vessa; també s’hi fan algunes plantes esclerofil·les. Sol disposar-se en forma de faixes estretes, no rarament amb aspecte de fileres d’espina­vessa. No presenta gaire diversitat, llevat de la diferent abundància de l’arbust que li dona nom.

Espina­vessa. A. Ferré

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Terra baixa: contrades marí­times subhumides.
Ambients que ocupa – Marges de bosc, de camps i de camins; vores desforestades de torrents i rieres. Defuig les fondalades i els indrets clarament frescals.
Clima – Mediterrani marítim.
Substrat i sòl – Sòls profunds, argilosos, tant sobre substrat sí­lici com calcari.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
<i>Paliurus spina-christi</i> (espina­vessa)	•		•	
<i>Rubus ulmifolius</i> (esbarzer)			•	
<i>Pyrus spinosa</i> (perelloner)			•	
<i>Prunus spinosa</i> (aranyoner)			•	
<i>Clematis vitalba</i> (vidalba)			•	
<i>Crataegus monogyna</i> (arç blanc)				•

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

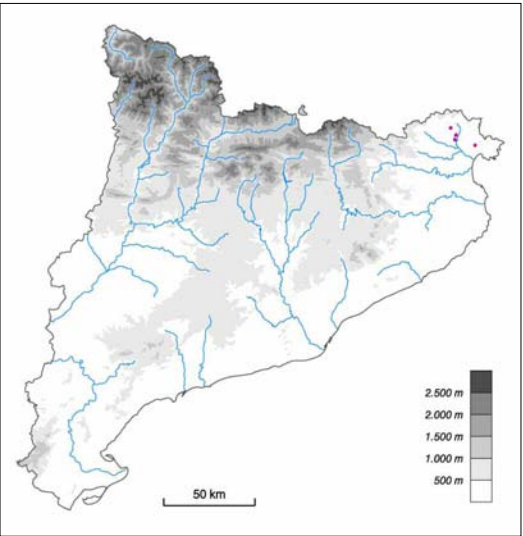
Pyro-Paliuretum spinaechristi (Kühnh.) O. Bolòs 1962

Distribució dins el territori català

Territoris ruscí­nic i catalanídic septentrional.

Perelloner. A. Ferré

Gestió, usos i problemes de conservació

Sense problemes de conservació, sobretot si es manté l’actual utilització del territori.

Indicadors d’interès de conservació

Distribució general dins Europa	▶ ③ regió mediterrània, sobretot oriental i central
Freqüència dins el territori català	▶ ⑤ molt rar
Forma d’implantació territorial	▶ ③ superfícies petites
Diversitat florística	▶ ① baixa. Però l’espècie més important, l’espina­vessa, és rara a Catalunya i a tota la Península
Grau de maduresa	▶ ② poc madur
Amenaça	▶ ① no amenaçat

Tipus d’hàbitats d’interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

Cap.

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

31z Bardisses d’espina­vessa (*Paliurus spina-christi*), sovint amb perelloner (*Pyrus spinosa*), d’ambients secs de terra baixa, al territori ruscí­nic

31.8C1+

Avellanoses (bosquines de *Corylus avellana*), mesohigròfiles, d'ambients frescals de la muntanya mitjana

Aspecte hivernal d'una avellanosa sobre Casau (Vall d'Aran). A. Ferré

Aspecte

Bosquines d'avellaner, el qual forma un estrat arbustiu alt (5-8 m) i continu. Poden dur un estrat arbori poc dens de freixes, bedolls, tells o trèmols. L'estrat herbaci és molt ric en plantes nemorals.

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Muntanya mitjana.
Ambients que ocupa – Ambients frescals. Aquestes avellanoses poden constituir un tipus de vegetació permanent a l'estatge montà superior de les valls pirinenques més continentals, on no es poden establir fagedes ni altres boscos higròfils, o bé pot tractar-se de formacions secundàries, substituents de freixenedes, fagedes o boscos mixtos amb roure pèrol.
Clima – Medieuropeu.
Substrat i sòl – Sòls profunds i humits, generalment poc àcids.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat arbori				
<i>Fraxinus excelsior</i> (freixe)			•	
Estrat arbustiu				
<i>Corylus avellana</i> (avellaner)	•		•	
Estrat herbaci i subarbustiu				
<i>Ribes alpinum</i> (cirerola)				•
<i>Actaea spicata</i> (herba de Sant Cristòfol)				•
<i>Anemone nemorosa</i> (buixol)				•
<i>Daphne mezereum</i> (tintorell)				•
<i>Doronicum pardalianches</i>				•
<i>Helleborus viridis</i> subsp. <i>occidentalis</i> (el-lèbor verd)				•
<i>Paris quadrifolia</i> (ràim de guineu)				•
<i>Phyteuma spicatum</i> subsp. <i>pyrenaicum</i>				•
<i>Ranunculus serpens</i>				•
<i>Lilium martagon</i> (marcòlic vermell)				•

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

Herba de Sant Cristòfol. R.M. Masalles

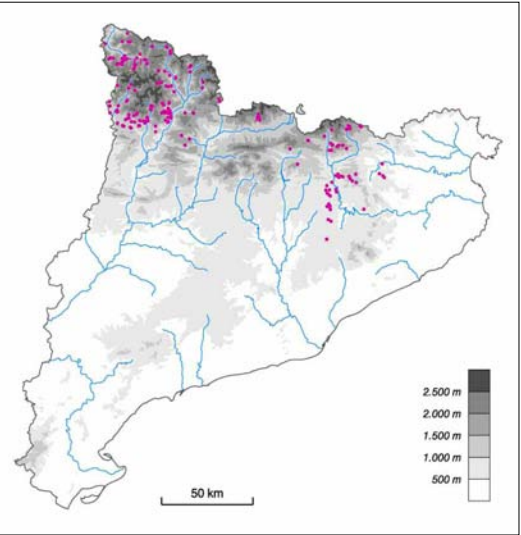

Avellanosa amb buixol a les Guàrdies. A. Ferré

Actaeo-Coryletum Carreras et Ninot in Carreras 1985
Hepatico-Coryletum Br.-Bl. 1952
Brachypodio sylvatici-Fraxinetum excelsioris Vigo 1968
Scillo liliohyacinthi-Fagetum sylvaticae Br.-Bl. ex O. Bolòs 1957
Helleboro-Fagetum O. Bolòs (1948) 1957
Isopyro thalictroidis-Quercetum roboris R. Tx. et Diem. 1936

Distribució dins el territori català

Pirineus i territoris olositànic i catalanidic septentrional.

Gestió, usos i problemes de conservació

Aquest tipus de bosquines no s'exploten actualment. No semblen amenaçades.

Indicadors d'interès de conservació

- Distribució general dins Europa
- Freqüència dins el territori català
- Forma d'implantació territorial
- Diversitat florística
- Grau de maduresa
- Amenaça
- ▶ ② àrea europea extensa
- ▶ ③ bastant comú
- ▶ ② superfícies mitjanes
- ▶ ② mitjana
- ▶ ② secundari o permanent, segons la seva localització
- ▶ ① no amenaçat

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

Cap.

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

31aa Avellanoses (bosquines de *Corylus avellana*), mesohigròfiles, d'ambients frescals de la muntanya mitjana

31.8C2+

Avellanoses (bosquines de *Corylus avellana*), amb *Polystichum setiferum*..., mesohigròfiles, dels barrancs i fondals molt ombrívols de terra baixa (i de l'estatge submontà)

Avellanosa amb *Polystichum setiferum* sota Sant Martí Sacalm (la Selva). A. Ferré

Aspecte

Bosquines dominades per l'avellaner, generalment denses i ombrívols. Al sotabosc s'hi refugien força plantes eurosiberianes.

Sanicula europaea. X. Font

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Terra baixa: contrades marítimes subhúmedes. Muntanya mediterrània marítima.
Ambients que ocupa – Fondals frescos i humits, peus de vessant i de cingles orientats al nord, en indrets amb elevada humitat atmosfèrica i poca insolació.
Clima – Mediterrani marítim subhúmit o mediterrani muntanyenc subhúmit.
Substrat i sòl – Sòls humits (no entollats), profunds i més o menys eutròfics.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat arbustiu				
<i>Corylus avellana</i> (avellaner)	•		•	
<i>Prunus avium</i> (cirerer)			•	
<i>Prunus lusitanica</i> (llorer bord)			•	
Estrat herbaci				
<i>Sanicula europaea</i>		•	•	
<i>Hedera helix</i> (heura)		•		
<i>Ajuga reptans</i> (búgula)			•	
<i>Campanula trachelium</i> (campaneta d'ortiga)			•	
<i>Doronicum pardalianches</i>			•	
<i>Phyllitis scolopendrium</i> (llengua de cérvol)			•	
<i>Polystichum setiferum</i>			•	
<i>Carex sylvatica</i>				•

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

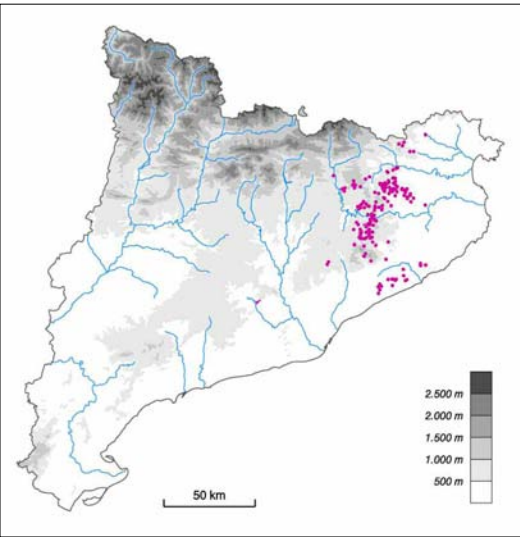
Polysticho-Coryletum O. Bolòs 1956
Doronicopardalianchis-Fraxinetum excelsioris O. Bolòs, J.M. Montserrat & A. Romo 1993

Polystichum setiferum, detall. X. Font

Distribució dins el territori català

Sobretot a les serralades dels territoris catalanídics septentrional, olositànic i ruscínic (cap de Creus); Prepirineus orientals (alta Garrotxa).

Gestió, usos i problemes de conservació

Actualment no se'n fa cap mena d'explotació. La seva localització, en fondals i llocs humits, sovint de relleu abrupte, fa que la seva conservació no sigui amenaçada.

Indicadors d'interès de conservació

- Distribució general dins Europa

Freqüència dins el territori català

Forma d'implantació territorial

Diversitat florística
- ⑥ Catalunya (meitat nord-oriental)

► ④ rar

► ③ superfícies petites

► ③ alta. Aquests ambients representen un refugi de plantes nemorals medioeuropees, en ple domini dels alzinars
- Grau de maduresa

Amenaça
- ② madur (permanent)

► ① no amenaçat

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

Cap.

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

- 31ab

Avellanoses (bosquines de *Corylus avellana*), amb *Polystichum setiferum*..., mesohigròfiles, dels barrancs i fondals molt ombrívols de terra baixa (i de l'estatge submontà)

31.8C3+

Avellanoses (bosquines de *Corylus avellana*), mesòfiles o mesoxeròfiles, d'ambients secs de la muntanya mitjana

Avellanoses sobre Sant Martí de Surroca (Ripollès). A. Ferré i J. Vigo

Aments masculins de l'avellaner. M. Guardiola

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Muntanya mitjana.

Ambients que ocupa –Vessants d'orientació diversa, però sovint amb bona insolació, dins el domini de les rouredes de roure martinenc (o els seus híbrids). Moltes d'aquestes avellanoses tenen caràcter secundari; constitueixen una etapa de reconstitució de les rouredes, sobretot a partir de pastures i camps abandonats. D'altres, les que colonitzen llocs tarterosos, són un tipus de vegetació permanent. A les zones meridionals de la seva àrea de distribució cerquen ambients ombrívols, com ara fons de barrancs.

Clima – Medieuropeu.

Substrat i sòl – Substrats diversos; sovint llocs pedregosos.

Aspecte

Bosquines denses dominades per l'avellaner; en alguns casos poden dur alguna espècie arbòria, com ara roures (*Quercus pubescens*, *Q. x cerrioides*), pi roig, trèmol, etc., quasi sempre en forma d'individus esparsos o isolats. Es diferencien de les avellanoses mesohigròfiles (unitat 31.8C1+), amb les quals comparteixen distribució territorial, per la manca d'espècies d'ambients frescos i ombrívols.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat arbustiu alt				
<i>Corylus avellana</i> (avellaner)	•		•	
Estrat arbustiu baix				
<i>Buxus sempervirens</i> (boix)		•	•	
<i>Amelanchier ovalis</i> (corner)				•
<i>Coronilla emerus</i> (coronil·la boscana)				•
<i>Cytisophyllum sessilifolium</i>				•
Estrat herbaci				
<i>Cruciata glabra</i> (creuera)		•		
<i>Anemone hepatica</i> (herba fetgera)		•		
<i>Poa nemoralis</i>		•		
<i>Viola sylvestris</i> (viola)		•		
<i>Campanula persicifolia</i> (campaneta)				•
<i>Helleborus foetidus</i> (marxívol)				•
<i>Primula veris</i> subsp. <i>columnae</i> (cucut)				•
<i>Tanacetum corymbosum</i>				•

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

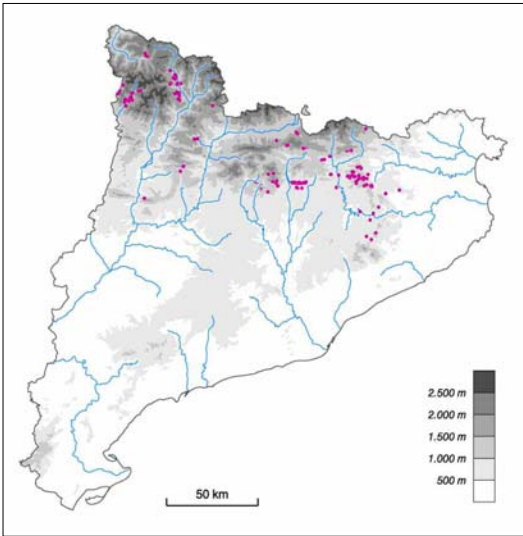
Buxo sempervirentis-Quercetum pubescentis Br.-Bl. (1915) 1932
Teucrio scorodoniae-Quercetum petraeae Lapraz 1966 em. O. Bolòs 1983 (= *Lathyro-Quercetum petraeae*)
Pteridio-Quercetum pubescentis (Suspl.) O. Bolòs 1983
etc.

Distribució dins el territori català

Pirineus i territoris olositànic, ausosegàrric oriental i catalanidic septentrional (Montseny i Guillerries).

Avellaner. M. Guardiola

Gestió, usos i problemes de conservació

No es fa cap mena d'explotació d'aquestes bosquines, si no és la pastura eventual. No estan amenaçades.

Indicadors d'interès de conservació

Distribució general dins Europa	▶ ② àrea europea extensa
Freqüència dins el territori català	▶ ③ bastant comú
Forma d'implantació territorial	▶ ② superfícies mitjanes
Diversitat florística	▶ ② mitjana
Grau de maduresa	▶ ② secundari o permanent, segons la seva localització
Amenaça	▶ ① no amenaçat

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

Cap.

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

31ac

Avellanoses (bosquines de *Corylus avellana*), mesòfiles o mesoxeròfiles, d'ambients secs de la muntanya mitjana

31.8D

Bosquines d'arbres caducifolis joves, procedents de rebrot o de colonització, estadis inicials del bosc

Bosquina de roures a la serra de Pinós (Solsonès). A. Ferré

Aspecte

Bosquines o matollars, formats per individus joves d'arbres caducifolis, sovint amb una sola espècie dominant: roures (*Quercus faginea*, *Q. pubescens*, *Q. x cerrioides*), faigs, trèmols, bedolls...

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Muntanya mitjana, terra baixa i estatge subalpí.
Ambients que ocupa – Indrets que han sofert alguna mena de pertorbació que ha eliminat el bosc original o que en dificulta el desenvolupament; sovint corresponen a àrees cremades o a corredors d'allaus poc actius. Aquestes formacions ocupen molta superfície a les obagues de la Catalunya central afectades per grans incendis la passada dècada, on les pinedes –principalment de pinassa, però també de pi blanc i pi roig– es veuen substituïdes per bosquines de roures.
Clima – Diversos, des del mediterrani al subalpí.
Substrat i sòl – Diversos.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat arbustiu				
<i>Betula pendula</i> (bedoll)		•		
<i>Fagus sylvatica</i> (faig)		•		
<i>Populus tremula</i> (trèmol)		•		
<i>Quercus faginea</i> (roure valencià)		•		
<i>Quercus pubescens</i> (roure martinenc)		•		
<i>Quercus x cerrioides</i> , <i>Q. x subpyrenaica</i>		•		
Estrat herbaci				
<i>Aphyllanthes monspeliensis</i> (jonça)		•		
<i>Brachypodium phoenicoides</i> (fenàs)		•		

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

Comunitats vegetals molt diverses, segons l'arbre dominant i el tipus de bosc a què corresponen.

Distribució dins el territori català

Pirineus i territoris olositànic, ausosegàrric i catalanidic septentrional i central.

Bosquina de moixeres a l'obaga de Carreu (Pallars Jussà). A. Petit

Gestió, usos i problemes de conservació

Les bosquines subsegüents a un incendi són molt sensibles, durant els primers anys, a patir un nou foc a causa de la gran quantitat de biomassa acumulada a l'estrat herbaci. Una alta recurrència d'incendis acaba eliminant els arbres, eminentment rebrotadors. En els tractaments dels boscos incendiats (eliminació dels arbres cremats, aprofitament de la fusta, creació de barreres per evitar l'erosió, etc.) s'hauria d'anar amb compte de no malmetre els plançons i els rebrots. Si es vol afavorir la recuperació del bosc a partir d'aquestes bosquines, seria interessant de fer-hi podes i aclarides selectives, per tal d'augmentar les taxes de creixement dels arbres.

Indicadors d'interès de conservació

Distribució general dins Europa	▶ ① bona part d'Europa
Freqüència dins el territori català	▶ ③ bastant comú
Forma d'implantació territorial	▶ ② superfícies mitjanes
Diversitat florística	▶ ① baixa
Grau de maduresa	▶ ① pioner
Amenaça	▶ ① no amenaçat

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

Cap.

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

31ad

Bosquines d'arbres caducifolis joves, procedents de rebrot o de colonització, estadis inicials del bosc

31.8F

Bosquines mixtes d'arbres caducifolis i aciculifolis joves, procedents de rebrot o de colonització, estadis inicials del bosc

Bosquina de pi blanc i roures a la serra de Rubió (Anoia). A. Ferré i J. Vigo

Aspecte

Bosquines o matollars alts, generalment densos, formats per una barreja d'individus joves d'arbres caducifolis i aciculifolis. S'hi poden distingir subtipus segons l'arbre dominant i el tipus de bosc a què corresponen. Així, poden estar constituïts per faig i avet, faig i pi roig, bedoll i pi negre, roure martinenc i pi roig, roure valencià i pinassa, o altres combinacions. Els estrats inferiors són variables, depenent del tipus de bosc i de la densitat dels arbres joves.

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Terra baixa, muntanya mitjana i estatge subalpí.
Ambients que ocupa – Indrets que han sofert alguna mena de perturbació que ha eliminat el bosc original o que en dificulta el desenvolupament; solen correspondre a àrees cremades o, no tan sovint, a corredors d'allaus poc actius.
Clima – Diversos, des del mediterrani al subalpí.
Substrat i sòl – Diversos.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat arborescent				
<i>Abies alba</i> (avet)		•		
<i>Betula pendula</i> (bedoll)		•		
<i>Fagus sylvatica</i> (faig)		•		
<i>Pinus sylvestris</i> (pi roig)		•		
<i>Pinus uncinata</i> (pi negre)		•		
<i>Populus tremula</i> (trèmol)		•		
<i>Quercus faginea</i> (roure valencià)		•		
<i>Quercus pubescens</i> (roure martinenc)		•		
<i>Quercus x cerrioides</i> , <i>Q. x subpyrenaica</i>		•		

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

Cap.

Distribució dins el territori català

Bona part del territori, especialment en àrees de muntanya.

Gestió, usos i problemes de conservació

Les bosquines subsegüents a un incendi són molt sensibles, durant els primers anys, a patir un nou foc, a causa de la gran quantitat de biomassa acumulada a l'estrat herbaci. Una alta recurrència d'incendis acaba eliminant els arbres. En els tractaments dels boscos incendiats (eliminació dels arbres cremats, aprofitament de la fusta, creació de barreres per evitar l'erosió, etc.) s'hauria d'anar amb compte de no malmetre els plançons i els rebrots. Si es vol afavorir la recuperació del bosc a partir d'aquestes bosquines, seria interessant de fer-hi podes i aclarides selectives, per tal d'augmentar les taxes de creixement dels arbres.

Indicadors d'interès de conservació

- Distribució general dins Europa▶ ① bona part d'Europa
- Freqüència dins el territori català▶ ③ bastant comú
- Forma d'implantació territorial▶ ② superfícies mitjanes
- Diversitat florística▶ ① baixa
- Grau de maduresa▶ ① pioner
- Amenaça▶ ① no amenaçat

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

Cap.

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

Cap.

31.8G

Bosquines d'arbres aciculifolis joves, procedents de colonització, estadis inicials dels boscos montans o subalpins

Bosquina de pi negre a la vall de Tor (Pallars Sobirà). A. Ferré

Aspecte

Bosquines o matollars alts, generalment densos, formats per individus joves d'arbres aciculifolis. S'hi poden distingir subtipus segons l'arbre dominant i el tipus de bosc a què corresponen. Així, poden estar constituïts per avet, per pi negre, per pi roig o, més rarament, per pinassa. L'estrat inferior és divers, depenent del tipus de bosc i de la densitat dels arbres joves.

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Muntanya mitjana i estatge subalpí.
Ambients que ocupa – Indrets afectats per algun procés de desforestació dràstica (foc, tales intenses, grans allaus), seguit de bones condicions per a la germinació i l'establiment dels plançons.
Clima – Medieuropeu o subalpí.
Substrat i sòl – Diversos.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat arborescent				
<i>Abies alba</i> (avet)		•		
<i>Pinus nigra</i> subsp. <i>salzmannii</i> (pinassa)		•		
<i>Pinus sylvestris</i> (pi roig)		•		
<i>Pinus uncinata</i> (pi negre)		•		

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

Cap.

Distribució dins el territori català

Principalment als Pirineus i als Prepirineus. Més rarament, a les muntanyes dels territoris olositànic i catalanídic septentrional.

Gestió, usos i problemes de conservació

Es tracta d'un hàbitat molt dinàmic en què els plançons, sovint molt densos i tots de la mateixa edat, competeixen molt directament entre ells, impedeixen el desenvolupament del sotabosc i generen masses forestals poc estables en diversos aspectes (regeneració compromesa, sensibilitat a les plagues, baixa diversitat). El mal creixement dels arbres fa, a més, que en l'aspecte productiu aquestes bosquines no siguin gens interessants. Una bona gestió forestal inclouria una forta reducció de la densitat per afavorir-hi l'aparició de sotabosc, el bon creixement dels arbres i la regeneració poblacional.

Indicadors d'interès de conservació

Distribució general dins Europa	▶ ① bona part d'Europa, principalment a les àrees muntanyoses
Freqüència dins el territori català	▶ ③ bastant comú
Forma d'implantació territorial	▶ ② superfícies mitjanes
Diversitat florística	▶ ① baixa
Grau de maduresa	▶ ① pioner
Amenaça	▶ ① no amenaçat

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

Cap.

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

Cap.

32. Bosquines i matollars mediterranis i submediterranis

32.1 Màquies i altres bosquines altes

32.1121+

Màquies d'alzina (*Quercus ilex*), acidòfiles, de terra baixa i de la muntanya mediterrània

Màquia d'alzina, amb brucs i arboços, sobre Ca n'Aguilera (Anoia). A. Ferré i R. Quadrada

Aspecte

Bosquines d'arbrets i d'arbustos, principalment l'alzina, que solen incloure diverses lianes i mates petites. Sovint hi sobresurten algunes alzines arborescents, mentre que el gruix de la comunitat forma un estrat de pocs metres d'alçària. Quasi tots els components són esclerofil·les, per bé que hi ha també alguns laurifolis i plantes de fulla petita, fins i tot linear.

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Terra baixa (contrades marítimes subhúmedes) i muntanya mediterrània marítima.

Ambients que ocupa – Vessants de puigs i serres, rarament àrees planes.

Clima – Mediterrani marítim o mediterrani muntanyenc, subhúmit.

Substrat i sòl – Sobretot esquistos o granits. Sòls més o menys àcids, sovint poc profunds, però amb un horitzó orgànic superficial ben desenvolupat.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat arbustiu				
<i>Quercus ilex</i> (alzina)	•		•	
<i>Arbutus unedo</i> (arboç)		•	•	
<i>Erica arborea</i> (bruc boal)		•	•	
<i>Cistus salviifolius</i> (estepa borraera)				•
<i>Viburnum tinus</i> (marfull)			•	
<i>Calicotome spinosa</i> (argelaga negra)				•
Estrat herbaci i lianoide				
<i>Rubia peregrina</i> (rogeta)		•	•	
<i>Lonicera implexa</i> (lligabosc)			•	
<i>Ruscus aculeatus</i> (galzeran)			•	
<i>Asplenium onopteris</i> (falzia de bosc)			•	
<i>Galium maritimum</i> (espunyidella peluda)				•

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

Quercetum ilicis Br.-Bl. 1915

Asplenio-Quercetum ilicis Br.-Bl. 1936 em. nom. Rivas Mart. 1975

Distribució dins el territori català

Pirineus i territoris olositànic, ruscínic i catalanídic septentrional (i central).

Màquies d'alzina vora el coll de Banyuls (Alt Empordà). A. Ferré

Gestió, usos i problemes de conservació

Sovint aquestes màquies són producte de desforestació (tala o foc); es tracta, doncs, d'etapes serials dels alzinars, que a poc a poc donen pas a formes més evolucionades. Localment, en algun indret rocallós, poden tenir caràcter permanent.

Indicadors d'interès de conservació

Distribució general dins Europa	► ③ regió mediterrània occidental
Freqüència dins el territori català	► ③ bastant comú
Forma d'implantació territorial	► ② superfícies mitjanes
Diversitat florística	► ② mitjana
Grau de maduresa	► ② poc madur
Amenaça	► ① no amenaçat

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

9340 Alzinars i carrascars

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

45c Alzinars (boscos o màquies de *Quercus ilex*) de terra baixa

45e Alzinars (boscos o màquies de *Quercus ilex*) muntanyencs

32.1124+ Màquies de carrasca (*Quercus rotundifolia*), acidòfiles, de les contrades mediterrànies i de l'estatge submontà

Màquia de carrasca a Enseu (Pallars Sobirà). E. Carrillo

Màquies de carrasca cap a Llavorsi (Pallars Sobirà). E. Carrillo

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Muntanya mediterrània continental, terra baixa (contrades mediterrànies poc o molt interiors) i muntanya mitjana (estatge submontà).

Ambients que ocupa – Costers i vessants diversos, més rarament llocs plans rocallosos.

Clima – Mediterrani muntanyenc o continental (i medioeuropeu submediterrani).

Substrat i sòl – Rocam àcid de mena diversa (esquistos, granits, gresos, etc.). Sòls més aviat pobres, sense carbonats, generalment prims, sovint sorrencs, amb un horitzó orgànic força ben desenvolupat.

Aspecte

Bosquines amb abundància de carrasques, sovint en forma d'arbusts, si bé algunes solen ser arborescents. Al costat d'aquesta espècie, pot haver-hi altres arbres o arbustos esclerofil·les més aviat esparsos, i de vegades també mates i algunes herbes xeròfiles. A les formes muntanyenques o de llocs poc secs hi sovintegen alguns caducifolis.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat arbustiu				
<i>Quercus rotundifolia</i> (carrasca)	•		•	
<i>Acer monspessulanum</i> (auró negre)			•	
<i>Pistacia terebinthus</i> (noguerola)			•	
<i>Lonicera etrusca</i> (lligabosc)			•	
<i>Juniperus oxycedrus</i> (càdec)			•	
<i>Calluna vulgaris</i> (brugerola)			•	
<i>Erica scoparia</i> (bruc d'escombres)			•	
<i>Cistus laurifolius</i> (estepa de muntanya)			•	
Estrat herbaci				
<i>Asplenium oopteris</i> (falzia de bosc)			•	
<i>Rubia peregrina</i> (rogeta)			•	
<i>Teucrium chamaedrys</i> (camedris)			•	
<i>Galium maritimum</i> (espunyidella peluda)			•	

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

Quercetum rotundifoliae Br.-Bl. et O. Bolòs (1956) 1957

Distribució dins el territori català

Prepirineus (llevat de la part més oriental) i territori catalanídic central.

Gestió, usos i problemes de conservació

Aquest hàbitat representa una forma poc desenvolupada del carrascar. Algun cop pot ser de tipus primari i permanent (en superfícies rocalloses), però més sovint és resultat d'explotació continuada (incendis, tala, carboneig) dels boscos originaris. Per això, en força casos evoluciona, si bé força lentament, cap a unitats més clarament forestals.

Indicadors d'interès de conservació

Distribució general dins Europa	► ④	espai iberooccità extens (bona part de la península Ibèrica)
Freqüència dins el territori català	► ④	rar
Forma d'implantació territorial	► ②	superfícies mitjanes
Diversitat florística	► ②	mitjana
Grau de maduresa	► ②	poc madur
Amenaça	► ①	no amenaçat

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

9340 Alzinars i carrascs

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

45f Carrascs (boscos o màquies de *Quercus rotundifolia*)

32.1131+ Màquies d'alzina (*Quercus ilex*), calcícoles, de terra baixa i de la muntanya mediterrània

Màquies d'alzina als cingles de Bertí (Vallès Oriental). M. Guardiola

Aspecte

Bosquines formades per arbrets i arbustos, entre els quals abunda l'alzina, i que solen incloure també lianes i mates. Generalment hi sobresurten algunes alzines arborescents, mentre que el gruix de la comunitat (alzines més petites, arbustos) forma un estrat de pocs metres d'alçada. Quasi totes les plantes que les formen són esclerofil·les o laurifòlies, però algunes són malacofil·les o ericoides.

Ecologia

- Àrees biogeogràfiques – Terra baixa (contrades marítimes subhúmedes) i muntanya mediterrània marítima.
- Ambients que ocupa – Vessants diversos; algun cop també àrees planes.
- Clima – Mediterrani marítim o mediterrani muntanyenc, subhúmit.
- Substrat i sòl – Sobretot roques carbonàtiques de mena diversa. Sòls neutres o bàsics, carbonatats, sovint poc profunds, però amb un horitzó orgànic superficial ben desenvolupat.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat arbustiu				
<i>Quercus ilex</i> (alzina)	•		•	
<i>Arbutus unedo</i> (arboç)		•	•	
<i>Phillyrea latifolia</i> (fals aladern)			•	
<i>Rhamnus alaternus</i> (aladern)			•	
<i>Viburnum tinus</i> (marfull)			•	
<i>Rosmarinus officinalis</i> (romani)				•
Estrat herbaci i lianoide				
<i>Rubia peregrina</i> (rogeta)		•	•	
<i>Lonicera implexa</i> (lligabosc)			•	
<i>Ruscus aculeatus</i> (galzeran)			•	

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

Quercetum ilicis Br.-Bl. 1915
Asplenio-Quercetum ilicis Br.-Bl. 1936 em. nom. Rivas Mart. 1975

Distribució dins el territori català

Pirineus (sobretot orientals) i territoris ruscínic, olositànic i catalanídic.

Aladern. X. Font

Gestió, usos i problemes de conservació

Correspon a formes immadures d'alzinars, que a poc a poc donen pas a formes més evolucionades. Generalment procedeix de desforestació (tala o foc). Localment, en algun indret rocallós, pot tenir caràcter permanent.

Indicadors d'interès de conservació

- Distribució general dins Europa ► ③ regió mediterrània occidental
- Freqüència dins el territori català ► ③ bastant comú
- Forma d'implantació territorial ► ② superfícies mitjanes
- Diversitat florística ► ② mitjana
- Grau de maduresa ► ② poc madur
- Amenaça ► ① no amenaçat

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

9340 Alzinars i carrascars

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

45c Alzinars (boscos o màquies de *Quercus ilex*) de terra baixa

45e Alzinars (boscos o màquies de *Quercus ilex*) muntanyencs

32.1134+

Màquies de carrasca (*Quercus rotundifolia*), calcícoles, de les con-trades mediterrànies i de l'estatge submontà

Màquies de carrasca a Sant Honorat (Alt Urgell). A. Ferré

Aspecte

Bosquines dominades per l'alzina carrasca, generalment arbustiva, si bé solen sobresortir-ne alguns individus fent un dossier arborescent molt irregular. L'acompanyen altres arbres o arbustos esclerofil·les més aviat esparsos, i de vegades també mates i algunes herbes xeròfiles. En llocs muntanyencs s'hi barregen alguns caducifolis i també el boix.

Ecologia

- Àrees biogeogràfiques** – Terra baixa (contrades mediterrànies interiors seques), muntanya mediterrània continental i muntanya mitjana (estatge submontà).
- Ambients que ocupa** – Serrats i vessants d'orientació diversa, més rarament llocs plans rocallosos.
- Clima** – Mediterrani continental o mediterrani muntanyenc sec (i medieuropeu submediterrani).
- Substrat i sòl** – Roques de natura calcinal (calcàries, margues, etc.). Sòls carbonatats, sovint prims i rocallosos, amb un horitzó orgànic relativament ben desenvolupat.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat arbustiu				
<i>Quercus rotundifolia</i> (carrasca)	•		•	
<i>Quercus coccifera</i> (coscoll)			•	
<i>Rhamnus alaternus</i> (aladern)			•	
<i>Buxus sempervirens</i> (boix)			•	
<i>Pistacia terebinthus</i> (noguerola)			•	
<i>Juniperus oxycedrus</i> (càdec)			•	
<i>Lonicera etrusca</i> (lligabosc)			•	
<i>Genista scorpius</i> (argelaga)				•
<i>Thymus vulgaris</i> (farigola, timó)				•
Estrat herbaci				
<i>Brachypodium retusum</i> (llostó)		•		
<i>Rubia peregrina</i> (rogeta)			•	
<i>Teucrium chamaedrys</i> (camedris)			•	
<i>Carex humilis</i>			•	
<i>Carex halleriana</i>			•	

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

Quercetum rotundifoliae Br.-Bl. et O. Bolòs (1956) 1957

Distribució dins el territori català

Prepirineus (llevat de la part més oriental) i territoris sicòric, ausossegàrric i catalanídic central i meridional (i ruscínic).

Gestió, usos i problemes de conservació

Hàbitat corresponent a formes immadures del carrascar. Algun cop és de tipus primari i permanent (en superfícies rocalloses), però més sovint resulta de l'explotació continuada (incendis, tala, carboneig) dels boscos originaris. Per això, en força casos evoluciona, bé que força lentament, cap a unitats més clarament forestals.

Lligabosc. J. Carreras

Màquia de carrasca prop de Montcortès de Segarra. A. Ferré i J. Vigo

Indicadors d'interès de conservació

- Distribució general dins Europa
- Freqüència dins el territori català
- Forma d'implantació territorial
- Diversitat florística
- Grau de maduresa
- Amenaça
- ▶ ④ espai iberooccità extens (bona part de la península Ibèrica)
- ▶ ② comú
- ▶ ② superfícies mitjanes
- ▶ ② mitjana
- ▶ ② poc madur
- ▶ ① no amenaçat

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

9340 Alzinars i carrascars

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

45f Carrascars (boscos o màquies de *Quercus rotundifolia*)

32.1151+

Màquies amb barreja de carrasca (*Quercus rotundifolia*) i roure (*Quercus* spp.), de les terres mediterrànies

En el vessant de l'esquerra, màquia de carrasca i roures al Montsec d'Ares. A. Ferré

Aspecte

Bosquines en què es barregen la carrasca i els roures (generalment *Quercus x cerrioides* o *Q. faginea*), una i altres en forma arborescent, fent taques irregulars. Entremig, s'hi fan mates i herbes xeròfiles, de manera discontinua. Hi dominen les plantes esclerofil·les o de fulla caduca però relativament xeromorfa.

Ecologia

- Àrees biogeogràfiques – Muntanya mediterrània continental.
- Muntanya mitjana: estatge submontà. Més rarament, terra baixa: contrades mediterrànies interiors.
- Ambients que ocupa – Vessants no gaire secs.
- Clima – Mediterrani muntanyenc (o mediterrani continental).
- Substrat i sòl – Substrats diversos, sobretot materials carbonàtics. Sovint en àrees rocalloses, de sòl irregular.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat arbustiu				
<i>Quercus rotundifolia</i> (carrasca)		•	•	
<i>Quercus x cerrioides</i> (roure cerrioide)		•	•	
<i>Quercus faginea</i> (roure valencià)		•	•	
<i>Buxus sempervirens</i> (boix)			•	
<i>Lonicera etrusca</i> (lligabosc)			•	
<i>Prunus mahaleb</i> (cirerer de guineu)			•	
<i>Juniperus oxycedrus</i> (càdec)				•
Estrat herbaci				
<i>Rubia peregrina</i> (rogeta)			•	
<i>Teucrium chamaedrys</i> (camedris)			•	
<i>Helleborus foetidus</i> (marxivol)			•	

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

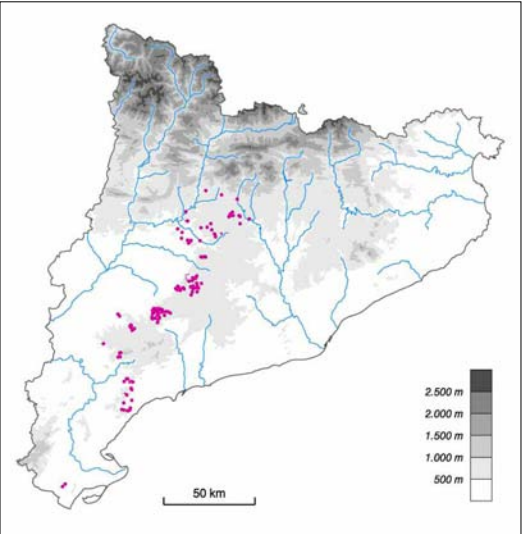
Quercetum ilicis Br.-Bl. 1915 subass. *quercetosum ballotae*
Quercetum rotundifoliae Br.-Bl. et O. Bolòs (1956) 1957

Distribució dins el territori català

Pirineus (sobretot Prepirineus) i territoris ausosegàrric i catalanídic meridional i central.

Cirerer de guineu. A. Ferré

Gestió, usos i problemes de conservació

Es tracta en general d'una màquia inestable, producte del foc o de tala dràstica, que evoluciona naturalment cap a carrascars (hàbitat 45.3416+). Més rarament és una formació permanent, lligada a costers rocallosos irregulars.

Indicadors d'interès de conservació

- Distribució general dins Europa
- Freqüència dins el territori català
- Forma d'implantació territorial
- Diversitat florística
- Grau de maduresa
- Amenaça
- ▶ ④ espai iberooccità extens (bona part de la península Ibèrica)
- ▶ ③ bastant comú
- ▶ ② superfícies mitjanes
- ▶ ② mitjana
- ▶ ② poc madur
- ▶ ① no amenaçat

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

9340 Alzinars i carrascars

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

32b Màquies amb barreja de carrasca (*Quercus rotundifolia*) i roures (*Quercus* spp.), de les terres mediterrànies

32.1152+ Màquies amb barreja d'alzina (*Quercus ilex*) i roures (*Quercus* spp.), de les terres mediterrànies

Màquia d'alzina i roures prop de Sant Pere de Casserres (Osona). I. Soriano

Aspecte

Bosquines en què es barregen l'alzina i una o altra espècie de roure (*Quercus pubescens* a les comarques nord-orientals, i *Q. x cerrioides* o *Q. faginea* a les terres més meridionals). Alzina i roures creixen en forma arborescent, fent taques discontinües. Entremig s'hi fan altres arbusts, i també mates i herbes xeròfiles de manera dispersa. Hi dominen les plantes esclerofil·les o de fulla caduca però relativament xeromorfa.

Ecologia

- Àrees biogeogràfiques – Terra baixa: contrades marítimes subhúmedes. Muntanya mediterrània marítima.
- Ambients que ocupa – A terra baixa, es fa en vessants obacs i fons de vall, mentre que a muntanya apareix en orientacions intermèdies i en solells.
- Clima – Mediterrani marítim subhúmit o mediterrani muntanyenc subhúmit.
- Substrat i sòl – Substrats diversos. Sovint en indrets rocallosos, amb sòl superficial.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat arbustiu				
<i>Quercus ilex</i> (alzina)		•	•	
<i>Quercus pubescens</i> (roure martinenc)		•	•	
<i>Quercus x cerrioides</i> (roure cerrioide)		•	•	
<i>Quercus faginea</i> (roure valencià)		•	•	
<i>Buxus sempervirens</i> (boix)			•	
<i>Rhamnus alaternus</i> (aladern)			•	
<i>Arbutus unedo</i> (arboç)			•	
Estrat herbaci				
<i>Rubia peregrina</i> (rogeta)			•	
<i>Euphorbia amygdaloides</i> (lleteresa de bosc)			•	
<i>Brachypodium sylvaticum</i> (fenàs de bosc)			•	
<i>Helleborus foetidus</i> (marxivol)			•	

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

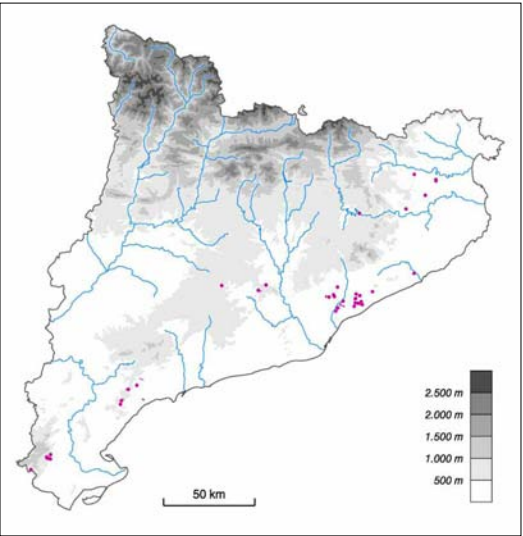
Quercetum ilicis Br.-Bl. 1915
Asplenio-Quercetum ilicis Br.-Bl. 1936 em. nom. Rivas Mart. 1975

Distribució dins el territori català

Pirineus orientals (incloent-hi els Prepirineus) i territoris ruscínic, olositànic, ausosegàrric i catalanídic.

Gestió, usos i problemes de conservació

Molt sovint es tracta de màquies inestables, producte del foc o de tals dràstiques, que evolucionen de manera espontània, i relativament de pressa, cap a boscos mixtos (hàbitat 45.3122+). Però en alguns casos són formacions permanents, que colonitzen caients rocallosos irregulars.

Indicadors d'interès de conservació

- Distribució general dins Europa ▶ ④ espai iberooccità extens (terres catalanoprovençals)
- Freqüència dins el territori català ▶ ③ bastant comú
- Forma d'implantació territorial ▶ ② superfícies mitjanes
- Diversitat florística ▶ ② mitjana
- Grau de maduresa ▶ ② poc madur
- Amenaça ▶ ① no amenaçat

■ Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

9340 Alzinars i carrascars

■ Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

32c Màquies amb barreja d'alzina (*Quercus ilex*) i roures (*Quercus* spp.), de les terres mediterrànies

32.11611+

Màquies denses d'alzina (*Quercus ilex*), amb aspecte de bosc menut

Màquia d'alzina prop de Sant Quirze de Colera (Alt Empordà). J. Vigo i A. Ferré

Aspecte

Bosquines dominades per l'alzina, generalment en forma de rebrots, que solen incloure algunes lianes i mates. Són una mena de boscos baixos i densos, integrats principalment per plantes esclerofil·les.

Ecologia

- Àrees biogeogràfiques – Terra baixa (contrades marítimes subhúmedes) i muntanya mediterrània marítima.
- Ambients que ocupa – Vessants diversos de puigs i serres, rarament àrees planes; sovint clapejant superfícies rocoses.
- Clima – Mediterrani marítim o mediterrani muntanyenc, subhúmit.
- Substrat i sòl – Sòls generalment poc profunds, però amb un horitzó orgànic superficial ben desenvolupat.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat arbustiu				
<i>Quercus ilex</i> (alzina)	•		•	
<i>Rhamnus alaternus</i> (aladern)			•	
<i>Arbutus unedo</i> (arboç)			•	
<i>Viburnum tinus</i> (marfull)			•	
Estrat herbaci i lianoide				
<i>Rubia peregrina</i> (rogeta)		•	•	
<i>Lonicera implexa</i> (ligabosc)			•	
<i>Ruscus aculeatus</i> (galzeran)			•	
<i>Asplenium onopteris</i> (falzia de bosc)			•	

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

Quercetum ilicis Br.-Bl. 1915
Asplenio-Quercetum ilicis Br.-Bl. 1936 em. nom. Rivas Mart. 1975

Distribució dins el territori català

Pirineus i territoris olositànic, ruscínic i catalanídic septentrional i central.

Màquia d'alzina a la serra de l'Albera (Alt Empordà). A. Ferré i J. Vigo

Gestió, usos i problemes de conservació

Sovint és producte de desforestació (tala o foc); correspon llavors a una etapa serial dels alzinars que a poc a poc donaria pas a formes més evolucionades més altes i més contínues. En els llocs rocallosos, però, pot tenir caràcter permanent.

Indicadors d'interès de conservació

- Distribució general dins Europa▶ ③ regió mediterrània occidental
- Freqüència dins el territori català▶ ③ bastant comú
- Forma d'implantació territorial▶ ③ superfícies petites
- Diversitat florística▶ ① baixa
- Grau de maduresa▶ ② poc madur
- Amenaça▶ ① no amenaçat

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

9340 Alzinars i carrascars

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

45c Alzinars (boscos o màquies de *Quercus ilex*) de terra baixa

45e Alzinars (boscos o màquies de *Quercus ilex*) muntanyencs

32.11614+

Màquies denses de carrasca (*Quercus rotundifolia*), amb aspecte de bosc menut

Màquia de carrasca vora la borda de Cossant (Pallars Sobirà). A. Ferré

Aspecte

Bosquines dominades per l'alzina carrasca, generalment en forma de rebrots a partir de soques antigues. L'acompanyen altres arbres o arbustos esclerofil·les més aviat esparsos, i de vegades també mates i algunes herbes xeròfiles. Són una mena de boscos baixos i densos.

Màquia de carrasca a la serra d'Almenara (l'Urgell). J. Vigo i A. Ferré

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Terra baixa (contrades mediterrànies interiors seques), muntanya mediterrània continental i muntanya mitjana (estatge submontà).

Ambients que ocupa – Serrats i vessants d'orientació diversa, més rarament llocs plans rocallosos. Sovint clapejant àrees rocoses.

Clima – Mediterrani continental o mediterrani muntanyenc sec (i medioeuropeu submediterrani).

Substrat i sòl –Sòls generalment poc profunds, però amb un horitzó orgànic superficial ben desenvolupat.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat arbustiu				
<i>Quercus rotundifolia</i> (carrasca)	•		•	
<i>Rhamnus alaternus</i> (aladern)			•	
<i>Buxus sempervirens</i> (boix)			•	
<i>Juniperus oxycedrus</i> (càdec)			•	
Estrat herbaci				
<i>Rubia peregrina</i> (rogeta)			•	

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

Quercetum rotundifoliae Br.-Bl. et O. Bolòs (1956) 1957

Distribució dins el territori català

Prepirineus (llevat de la part més oriental) i territoris sicòric, ausosegàrric i catalanídic central i meridional (i ruscínic).

Gestió, usos i problemes de conservació

Hàbitat corresponent a formes poc desenvolupades del carrascar. Algun cop és de tipus primari i permanent (en superfícies rocalloses), però més sovint resulta de l'explotació continuada (incendis, tala, carboneig) dels boscos originaris. Per això, en força casos evoluciona, si bé força lentament, cap a unitats més clarament forestals.

Indicadors d'interès de conservació

Distribució general dins Europa	▶ ④	espai iberooccità extens (bona part de la península Ibèrica)
Freqüència dins el territori català	▶ ②	comú
Forma d'implantació territorial	▶ ③	superfícies petites
Diversitat florística	▶ ①	baixa
Grau de maduresa	▶ ②	poc madur
Amenaça	▶ ①	no amenaçat

■ Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

9340 Alzinars i carrascars

■ Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

45f Carrascars (boscos o màquies de *Quercus rotundifolia*)

32.123

Màquies de llentiscle (*Pistacia lentiscus*), de terra baixa

Màquia de llentiscle al massís de Garraf. I. Soriano

Aspecte

Bosquines força denses i altes (generalment 2-3 m), formades principalment pel llentiscle, i també per altres arbres o arbusts esclerofil·les, més aviat xeròfils. Poden dur un estrat herbaci, poc dens i irregular, i algunes petites lianes.

Llentiscle. R.M. Masalles

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Terra baixa: contrades marítimes seques (més rarament contrades interiors seques).
Ambients que ocupa – Costers relativament secs i calents, planes rocalloses.
Clima – Mediterrani marítim sec (rarament mediterrani continental).
Substrat i sòl – Principalment roca calcària. Sòls rocallosos o poc profunds, més o menys carbonatats.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat arbustiu				
<i>Pistacia lentiscus</i> (llentiscle)	•		•	
<i>Olea europaea</i> var. <i>sylvestris</i> (ullastre)			•	
<i>Chamaerops humilis</i> (margalló)			•	
<i>Rhamnus lycioides</i> (arçot)			•	
<i>Clematis flammula</i> (vidiella)			•	
<i>Quercus coccifera</i> (coscoll)			•	
<i>Rhamnus alaternus</i> (aladern)				•
Estrat herbaci				
<i>Rubia peregrina</i> (rogeta)			•	
<i>Asparagus acutifolius</i> (esparreguera)			•	
<i>Brachypodium retusum</i> (llistó)		•		

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

Quercu-Lentiscetum (Br.-Bl. et al.) A. et O. Bolós 1950
etc.

Vidiella. J. Vigo

Distribució dins el territori català

Territoris ruscínic i catalanídic central i meridional, sobretot al litoral; penetra rarament a l'interior (territori ausosegàrric).

Gestió, usos i problemes de conservació

Bosquina de caràcter permanent, potser algun cop de tipus secundari (per desforestació). No és susceptible de cap ús o explotació.

Indicadors d'interès de conservació

Distribució general dins Europa	▶ ② àrea europea extensa (regió mediterrània)
Freqüència dins el territori català	▶ ④ rar
Forma d'implantació territorial	▶ ③ superfícies petites
Diversitat florística	▶ ② mitjana
Grau de maduresa	▶ ③ madur
Amenaça	▶ ① no amenaçat

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

Cap.

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

32h	Màquies i garrigues amb margalló (<i>Chamaerops humilis</i>), llentiscle (<i>Pistacia lentiscus</i>), ullastre (<i>Olea europaea</i> var. <i>sylvestris</i>)..., de les contrades mediterrànies càlides	◻
-----	---	---

32.1311 Cadequers (màquies o garrigues amb abundància de *Juniperus oxycedrus arborescent*), no litorals

Cadequer prop de Subirats (Alt Penedès). L. Chamorro

Aspecte

Matollars o bosquines irregulars, per un seguit d'1 a 2 m d'alçària, en què abunda el càdec, sovint en forma d'individus arborescents, acompanyat d'altres arbustos xeròfils mediterranis i d'algun arbret (pi blanc, carrasca). Entremig, a les petites clarianes, hi ha mates i herbes, relativament banals, i roca al descobert. Quasi totes les plantes són de fulla estreta, fins i tot acicular, i més o menys endurida, en consonància amb la sequedat ambiental de l'hàbitat a l'estiu i la poca reserva d'aigua edàfica de què sol disposar.

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Terra baixa (més aviat contrades interiors). Muntanya mediterrània. Més rarament, muntanya mitjana: estatge submontà.

Ambients que ocupa – Costers solells, serrats i carenes, en llocs molt calents a l'estiu, amb acusats contrastos de temperatura.

Clima – Mediterrani, preferentment continental, o mediterrani muntanyenc.

Substrat i sòl – Roques calcàries. Sòl irregular, pedregós o rocallós, carbonàtic, molt sec a l'estiu.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat arbustiu				
<i>Juniperus oxycedrus</i> subsp. <i>oxycedrus</i>				
i subsp. <i>badia</i> (càdec)	•	•		
<i>Rosmarinus officinalis</i> (romani)		•		
<i>Juniperus phoenicea</i> subsp. <i>phoenicea</i> (savina)			•	
<i>Quercus coccifera</i> (coscoll)			•	
Estrat herbaci				
<i>Rubia peregrina</i> (rogeta)		•	•	
<i>Brachypodium retusum</i> (llostó)		•		
<i>Thymus vulgaris</i> (farigola, timó)				•

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

Rhamno-Quercetum cocciferae Br.-Bl. et O. Bolòs (1954) 1957
Quercetum cocciferae Br.-Bl. 1924

Quercetum rotundifoliae Br.-Bl. et O. Bolòs (1956) 1957
etc.

Distribució dins el territori català

Prepirineus (sobretot els centrals) i, més localment, territoris ausosegàrric, sicòric i catalanidic central i meridional; fins a uns 1.000 m d'altitud.

Gestió, usos i problemes de conservació

Es tracta d'un matollar estès secundàriament per desforestació, que en el paisatge primigeni es devia limitar a unes poques superfícies rocalloses. La recuperació espontània dels boscos tendirà a fer-lo retrocedir, tot i que aquesta dinàmica deu ser molt lenta, o nul·la, en àrees erosionades.

Cadequer al Montsec d'Ares. A. Ferré

Indicadors d'interès de conservació

Distribució general dins Europa	▶ ② àrea europea extensa (regió mediterrània)
Freqüència dins el territori català	▶ ③ bastant comú
Forma d'implantació territorial	▶ ② superfícies mitjanes
Diversitat florística	▶ ② mitjana
Grau de maduresa	▶ ③ madur
Amenaça	▶ ① no amenaçat

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

5210 Màquies i garrigues amb *Juniperus* spp. arborescents, no dunars

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

32d Cadequers (màquies o garrigues amb *Juniperus oxycedrus arborescent*) no litorals

32.1312

Cadequers (màquies o garrigues amb abundància de *Juniperus oxycedrus* arborescent), de les costes rocoses del litoral

Cadequer al cap de Creus. A. Ferré i J. Vigo

Aspecte

Matollars o bosquines poc regulars, força densos, generalment d'1-2 m d'alçària, bé que pot sobresortir-hi algun pi blanc o, més típicament, individus arborescents de càdec. A l'estrat inferior sol haver-hi algunes herbes i mates, tant de bosc com de llocs oberts. Atesa la sequedat generalitzada dels llocs on viuen, els vegetals que els formen són de fulla estreta, en molts casos acicular i relativament endurida, resistent al dèficit d'aigua.

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Litoral marítim.
Ambients que ocupa – Costes rocoses, molt esparsament als llocs ventejats, vora la línia de costa.
Clima – Mediterrani marítim.
Substrat i sòl – Roques esquistoses; sòl força escàs i molt irregular, limitat als replanets i a les fissures.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat arbustiu				
<i>Juniperus oxycedrus</i> (càdec)		•	•	
<i>Pistacia lentiscus</i> (llentiscle)		•	•	
<i>Pinus halepensis</i> (pi blanc)		•		
<i>Phillyrea angustifolia</i> (aladern de fulla estreta)			•	
<i>Myrtus communis</i> (murta)			•	
Estrat herbaci				
<i>Rubia peregrina</i> (rogeta)		•	•	
<i>Asparagus acutifolius</i> (esparreguera boscana)			•	

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

Myrto-Juniperetum oxycedri T. Franquesa 1995

Aladern de fulla estreta. X. Font

Indicadors d'interès de conservació

- Distribució general dins Europa

Freqüència dins el territori català

Forma d'implantació territorial

Diversitat florística
- ③ regió mediterrània occidental

► ⑤ molt rar

► ③ superfícies petites

► ② mitjana. Cal considerar, però, que és l'únic hàbitat on es troba la subespècie *macrocarpa* de *Juniperus oxycedrus*, si més no en les quasi desaparegudes mostres del territori catalanidic central; en les del cap de Creus no és clara la identitat de la subespècie
- Grau de maduresa

Amenaça
- ③ madur

► ③ amenaçat (malgrat el règim de protecció del parc del cap de Creus, el foc continua sent un perill). Cal tenir en compte també la desaparició ja consumada d'aquest matollar en els ambients de platja (vegeu hàbitat 16.271)

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

5210 Màquies i garrigues amb *Juniperus* spp. arborescents, no dunars

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

32e Cadequers (màquies o garrigues amb *Juniperus oxycedrus* arborescent) de les costes rocoses del litoral

32.1321

Savinoses (màquies o garrigues amb abundància de *Juniperus phoenicea* subsp. *phoenicea* arborescent), calcícoles, de les contrades mediterrànies no litorals

Savinoses al serrat de Gramenet (la Noguera). A. Ferré

Aspecte

Matollars o bosquines relativament alts (1-2 m) i densos, que formen petits claps o franges. L'estrat herbaci es redueix a unes quantes herbes xeròfiles, que creixen més aviat a redós dels arbustos o fent una vora externa. Tant la savina com altres arbustos que l'acompanyen són de fulla petita o molt petita, perenne i més o menys endurida, resistent a un eixut estival força acusat i, sovint, a temperatures molt contrastades.

Savina. X. Viñas

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Terra baixa. Muntanya mitjana: estatge submontà.
Ambients que ocupa – Indrets rocallosos, resseguint petits repeus de cingle o relleixos; les plantes arrelen en concavitats o escletxes que contenen un sòl relativament potent.
Clima – Mediterrani, mediterrani muntanyenc o medioeuropeu submediterrani.
Substrat i sòl – Roques carbonàtiques (sobretot calcàries compactes i conglomerats); sòls fissurals, sovint rogencs, argilosos.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat arbustiu				
<i>Juniperus phoenicea</i> subsp. <i>phoenicea</i> (savina)	•		•	
<i>Buxus sempervirens</i> (boix)		•	•	
<i>Quercus coccifera</i> (garric)			•	
<i>Amelanchier ovalis</i> (corner)			•	
<i>Juniperus oxycedrus</i> (càdec)				•
Estrat herbaci				
<i>Stipa offneri</i> (sanadella)			•	
<i>Thymus vulgaris</i> (farigola, timó)				•
<i>Carex flacca</i>				•
<i>Teucrium chamaedrys</i> (camedris)				•

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

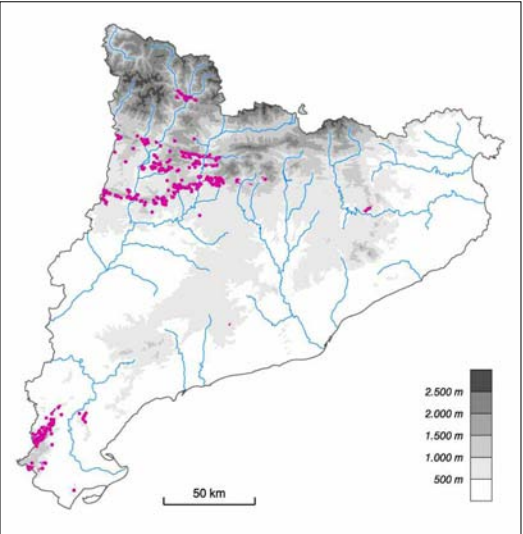
Buxo sempervirentis-Juniperetum phoeniceae Rivas Mart. 1969
Quercetum cocciferae Br.-Bl. 1924
Rhamno-Quercetum cocciferae Br.-Bl. et O. Bolòs (1954) 1957

Distribució dins el territori català

Prepirineus i territoris catalanidic i ausosegàrric, fins a uns 1.200 m d'altitud.

Gestió, usos i problemes de conservació

Com que es troba, com a vegetació permanent, en hàbitats rocallosos poc susceptibles d'ús o d'explotació, és un hàbitat protegit de manera natural.

Indicadors d'interès de conservació

- Distribució general dins Europa
- Freqüència dins el territori català
- Forma d'implantació territorial
- Diversitat florística
- Grau de maduresa
- Amenaça
- ▶ ② àrea europea extensa (regió mediterrània)
- ▶ ③ bastant comú
- ▶ ③ superfícies petites
- ▶ ② mitjana
- ▶ ③ madur
- ▶ ① no amenaçat

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

5210 Màquies i garrigues amb *Juniperus* spp. arborescents, no dunars

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

- 32f Savinoses (màquies o garrigues amb *Juniperus phoenicea* subsp. *phoenicea* arborescent) calcícoles, de les contrades mediterrànies no litorals
-

32.1322

Savinoses (màquies o garrigues amb abundància de *Juniperus phoenicea* subsp. *turbinata* arborescent), de les costes rocoses del litoral

Savinosa vora la Punta de la Móra (Tarragonès). A. Ferré

Aspecte

Matollars densos, alguns cops arborescents, formats per coníferes de creixement lent, sobretot savines, però també pins blancs reguats, de tronc retorçat. Es tracta d'espècies resistents, tant a l'eixut estival com al vent constant que diposita sal damunt el seu fullatge mitjançant els aerosols d'aigua marina.

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Litoral marítim.
Ambients que ocupa – Costes rocalloses, en algunes rares localitats poc antropitzades.
Clima – Mediterrani marítim.
Substrat i sòl – Roques calcàries. Sòl molt irregular.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat arborescent				
<i>Juniperus phoenicea</i> subsp. <i>turbinata</i> (savina)	•		•	
<i>Pistacia lentiscus</i> (llentiscle)		•	•	
<i>Pinus halepensis</i> (pi blanc)		•	•	
Estrat herbaci				
<i>Rubia longifolia</i> (rogeta)			•	
<i>Asparagus horridus</i> (esparreguera marina)			•	

Savina. J. Vigo

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

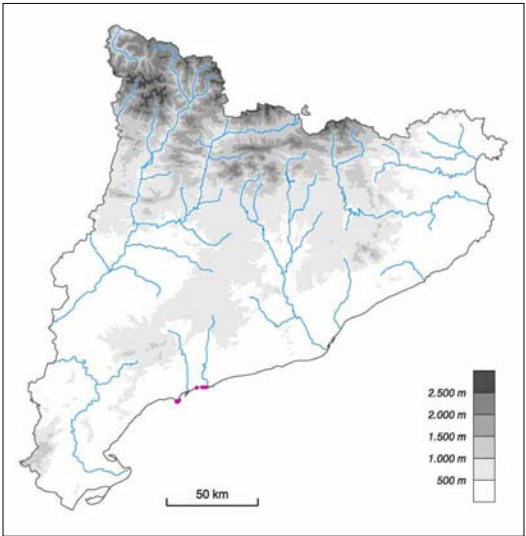
Juniperetum lyciae (R. Mol.) O. Bolòs 1967

Distribució dins el territori català

Territori catalanídic central (Tarragonès).

Gestió, usos i problemes de conservació

La utilització urbanística intensiva i de lleure de les nostres costes ha reduït dràsticament aquesta unitat, que de natural devia trobar-se en bona part del litoral meridional català en forma de franja molt estreta i segurament discontinua. Sembla molt prioritari preservar totalment l'única àrea d'aquest hàbitat que ha perviscut.

Indicadors d'interès de conservació

- Distribució general dins Europa
- Freqüència dins el territori català
- Forma d'implantació territorial
- Diversitat florística
- Grau de maduresa
- Amenaça
- ▶ ③ regió mediterrània occidental (i més aviat meridional)
- ▶ ⑤ molt rar
- ▶ ② superfícies mitjanes
- ▶ ① baixa
- ▶ ③ madur
- ▶ ④ molt amenaçat (sobretot per la fortíssima pressió urbanística i turística de la zona)

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

5210 Màquies i garrigues amb *Juniperus* spp. arborescents, no dunars

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

32g

Savinoses (màquies o garrigues amb *Juniperus phoenicea* subsp. *turbinata* arborescent) de les costes rocoses del litoral

32.141

Màquies o garrigues amb pinastres (*Pinus pinaster*) esparsos

Pinastre. Unitat de Botànica, UB

Aspecte

Matollars densos, bé que sovint poc regulars, formant claps, en què dominen diversos arbusts o rebrots d'arbres esclerofil·les, generalment d'entre 1 i 3 m d'alçària. Per sobre seu s'hi veuen peus més o menys esparsos de pinastre.

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Terra baixa (contrades marítimes subhúmedes) i muntanya mediterrània marítima.
Ambients que ocupa – Vessants d'orientació diversa, més rarament llocs plans.
Clima – Mediterrani marítim i mediterrani muntanyenc, subhúmit.
Substrat i sòl – Roques àcides de mena diversa (granits, esquistos...); sòls més o menys àcids, sense carbonats.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat arbori				
<i>Pinus pinaster</i> (pinastre)		•	•	
Estrat arbustiu				
<i>Quercus ilex</i> (alzina)		•	•	
<i>Quercus suber</i> (surera)		•	•	
<i>Arbutus unedo</i> (arboç)		•	•	
<i>Erica arborea</i> (bruc boal)		•	•	
<i>Rhamnus alaternus</i> (aladern)		•	•	
Estrat herbaci				
<i>Rubia peregrina</i> (rogeta)			•	

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

Quercetum ilicis Br.-Bl. 1915
Carici depressae-Quercetum suberis (O. Bolòs 1959) Rivas Mart. 1987
Erico-Arbutetum Molinier 1937
etc.

Distribució dins el territori català

Territoris ruscínic i catalanídic (progressivament més rar vers la part central i meridional).

Gestió, usos i problemes de conservació

En general es tracta de formacions inestables ja que el pinastre no germina sota els esclerofil·les, de manera que les seves poblacions envelleixen. En alguns casos deuen correspondre a antigues pinedes explotades; en d'altres, són resultat de focs forestals. La successió espontània tendirà a substituir-los per màquies i boscos esclerofil·les, tot i que poden persistir en llocs de sòl rocallós, o poden aparèixer a causa de noves alteracions forestals.

Indicadors d'interès de conservació

- Distribució general dins Europa
- Freqüència dins el territori català
- Forma d'implantació territorial
- Diversitat florística
- Grau de maduresa
- Amenaça
- ▶ ③ regió mediterrània occidental
- ▶ ④ rar
- ▶ ② superfícies mitjanes
- ▶ ① baixa
- ▶ ② poc madur
- ▶ ② probablement amenaçat en un futur

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

Cap.

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

Cap.

32.142 Màquies o garrigues amb pins pinyers (*Pinus pinea*) esparsos

Màquia d'alzina amb pins pinyers vora el turó d'en Corts (Barcelonès). J. Vigo

Aspecte

Matollars densos, bé que sovint poc regulars, amb clarianes entre els claps de matolls, on creixen algunes herbes i mates xeròfiles. Hi dominen diversos arbustos o rebrots d'arbres esclerofil·les de fulla més aviat petita, generalment d'entre 0,8 i 3 m d'alçària. Per sobre d'aquest estrat arbustiu, s'hi veuen peus més o menys esparsos de pi pinyer. Presenten una certa diversitat en el component florístic, en relació, principalment, amb la natura del substrat (silici o calcari).

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Terra baixa, principalment en contrades marítimes.
Ambients que ocupa – Vessants diversos, més aviat solells, o bé petits plans en àrees culminals, com ara turons o serrats.
Clima – Mediterrani més o menys marítim.
Substrat i sòl – Principalment roques àcides (granits, esquistos...); més rarament terrenys calcaris (conglomerats o gresos de ciment calcari, calcàries compactes...) quan es tracta de llocs culminals o de parts altes de vessant. Sòls generalment sense carbonats, de tendència àcida, o almenys relativament pobres en nutrients, força secs a l'estiu.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat arbori				
<i>Pinus pinea</i> (pi pinyer)		•	•	
Estrat arbustiu				
<i>Quercus ilex</i> (alzina)		•	•	
<i>Quercus suber</i> (surera)		•	•	
<i>Quercus coccifera</i> (coscoll)		•	•	
<i>Arbutus unedo</i> (arboç)		•	•	
<i>Pistacia lentiscus</i> (llentiscle)		•	•	
<i>Erica arborea</i> (bruc boal)		•		
Estrat herbaci				
<i>Rubia peregrina</i> (rogeta)			•	

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

Quercetum ilicis Br.-Bl. 1915
Carici depressae-Quercetum suberis (O. Bolòs 1959) Rivas Mart. 1987

Erico-Arbutetum Molinier 1937
Quercetum cocciferae Br.-Bl. 1924 etc.

Distribució dins el territori català

Territoris catalanídic, ruscínic i ausosegàrric (i terres veïnes).

Gestió, usos i problemes de conservació

En molts casos es tracta de comunitats inestables, ja que el pi pinyer no es regenera fàcilment en aquestes condicions. En part corresponen a antigues pinedes tradicionalment estassades i en part són fruit de focs forestals. La successió espontània tendirà a substituir-les per màquies i boscos esclerofil·les, tot i que en llocs de sòl rocallós poden tenir caràcter permanent. A més, els focs forestals els regeneren ací i allà. No sembla que, en aquesta unitat, el pi sigui objecte d'explotació forestal.

Indicadors d'interès de conservació

- Distribució general dins Europa ▶ ② àrea europea extensa (regió mediterrània)
- Freqüència dins el territori català ▶ ② comú
- Forma d'implantació territorial ▶ ② superfícies mitjanes
- Diversitat florística ▶ ② mitjana
- Grau de maduresa ▶ ② poc madur
- Amenaça ▶ ② probablement amenaçat en un futur

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

Cap.

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

Cap.

32.143 Màquies o garrigues amb pins blancs (*Pinus halepensis*) esparsos

Massís de Garraf. J. Vigo

Aspecte

Matollars més o menys irregulars, formant claps densos separats per espais oberts. Hi dominen diversos arbusts o rebrots d'arbres esclerofil·les, generalment d'entre 0,8 i 3 m d'alçada. Per sobre seu hi apareixen peus més o menys esparsos de pi blanc, i a les clarianes del matollar s'hi fan algunes herbes i matetes xeròfiles.

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Terra baixa.
Ambients que ocupa – Vessants d'orientació diversa, i també llocs plans relativament secs, sovint en indrets ventosos.
Clima – Mediterrani.
Substrat i sòl – Roques diverses, si bé sovint carbonàtiques. Sòls bàsics, generalment rocallosos o pedregosos, força secs a l'estiu.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat arbori				
<i>Pinus halepensis</i> (pi blanc)		•	•	
Estrat arbustiu				
<i>Quercus coccifera</i> (garric)		•	•	
<i>Quercus ilex</i> (alzina)		•	•	
<i>Pistacia lentiscus</i> (llentiscle)		•	•	
<i>Rhamnus alaternus</i> (aladern)		•	•	
<i>Chamaerops humilis</i> (margalló)			•	
Estrat herbaci				
<i>Rubia peregrina</i> (rogeta)			•	
<i>Brachypodium retusum</i> (llostó)		•		

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

Quercetum ilicis Br.-Bl. 1915
Rhamno-Quercetum cocciferae Br.-Bl. et O. Bolòs (1954) 1957
Calicotomo-Myrtetum Guinochet 1944 em. O. Bolòs 1962
Querco-Lentiscetum (Br.-Bl. et al.) A. et O. Bolòs 1950
Myrto-Juniperetum oxycedri T. Franquesa 1995
Quercetum cocciferae Br.-Bl. 1924
etc.

Distribució dins el territori català

General, tret dels Pirineus.

Gestió, usos i problemes de conservació

Es tracta majoritàriament de formacions poc estables, fruit de canvis d'ús o bé de focs forestals. Sovint corresponen a antigues pinedes explotades que, avui, tendeixen espontàniament cap a màquies o boscos esclerofil·les per envelliment de les poblacions de pi blanc, el qual no es pot regenerar sota el matollar. De totes maneres, de vegades es tracta de formacions permanents, lligades a sòls molt secs, rocallosos. No sembla que calgui plantejar cap gestió especial.

Indicadors d'interès de conservació

Distribució general dins Europa	▶ ② àrea europea extensa (regió mediterrània)
Freqüència dins el territori català	▶ ② comú
Forma d'implantació territorial	▶ ② superfícies mitjanes
Diversitat florística	▶ ② mitjana
Grau de maduresa	▶ ② poc madur
Amenaça	▶ ② probablement amenaçat en un futur

■ **Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents**

Cap.

■ **Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen**

Cap.

32.145

Màquies o garrigues amb pins roigs (*Pinus sylvestris*) o pinasses (*Pinus nigra* subsp. *salzmannii*) esparsos

Garriga amb pi roig i roures a l'alt Berguedà. I. Soriano

Aspecte

Matollars densos, bé que sovint poc regulars, amb clarianes entre els claps de matolls, en les quals creixen algunes herbes i mates xeròfiles. Els formen diversos arbustos o rebrots d'arbres, generalment d'1-3 m d'alçària, entre els quals dominen els esclerofil·les, si bé també hi sol haver caducifolis. Per sobre d'aquest estrat arbustiu, s'hi veuen peus més o menys esparsos de pinassa o de pi roig. Sobre roques calcàries, aquest hàbitat conté una certa diversitat d'arbrets i d'arbustos, i pot acollir qualsevol dels dos pins que el defineixen, mentre que en substrats àcids sol dur només pi roig i no conté tants arbustos.

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Muntanya mitjana (estatge submontà) i muntanya mediterrània continental.
Ambients que ocupa – Vessants diversos, més aviat solells i secs, sovint en llocs de clima contrastat, ventosos.
Clima – Medieuropeu submediterrani i mediterrani muntanyenc.
Substrat i sòl – Substrats diversos. Sòls bàsics o, més rarament, sense carbonats, generalment rocallosos, força secs a l'estiu.

Estrat arbori

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat arbori				
<i>Pinus sylvestris</i> (pi roig)		•	•	
<i>Pinus nigra</i> subsp. <i>salzmannii</i> (pinassa)		•	•	
Estrat arbustiu				
<i>Quercus rotundifolia</i> (carrasca)		•	•	
<i>Buxus sempervirens</i> (boix)		•	•	
<i>Quercus pubescens</i> (roure martinenc)			•	
<i>Quercus faginea</i> (roure valencià)			•	
<i>Quercus coccifera</i> (garric)			•	
Estrat herbaci				
<i>Rubia peregrina</i> (rogeta)			•	
<i>Hepatica nobilis</i> (herba fetgera)			•	

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

Quercetum rotundifoliae Br.-Bl. et O. Bolòs (1956) 1957
Quercetum cocciferae Br.-Bl. 1924
Asplenio-Quercetum ilicis Br.-Bl. 1936 em. nom. Rivas Mart. 1975
etc.

Distribució dins el territori català

Prepirineus i territoris catalanídics i ausossegàrrics.

Gestió, usos i problemes de conservació

Sovint són formacions més o menys dinàmiques, ja que els pins a penes s'hi regeneren, de manera que les seves poblacions s'aboquen a la desaparició; la successió espontània duria cap a bosquines denses, sense pins. En altres casos són comunitats permanents, lligades a substrats desfavorables, on la successió gairebé no actua.

Indicadors d'interès de conservació

Distribució general dins Europa	▶ ② àrea europea extensa (regió mediterrània)
Freqüència dins el territori català	▶ ③ bastant comú
Forma d'implantació territorial	▶ ② superfícies mitjanes
Diversitat florística	▶ ② mitjana
Grau de maduresa	▶ ② poc madur
Amenaça	▶ ② probablement amenaçat en un futur

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

Cap.

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

Cap.

32.18 Màquies amb llor (*Laurus nobilis*)

Màquia amb llor vora el santuari del Vilar (la Selva). A. Ferré

Aspecte

Bosquets formats per arbres i grans arbustos de fulla perenne, laurifolis o esclerofil·les. El sotabosc és relativament pobre, a causa de la poca llum que hi arriba, però sol haver-hi lianes.

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Terra baixa: contrades marítimes subhúmedes.
Ambients que ocupa – Fondals i torrenteres, llocs generalment poc accessibles i de relleu trencat, enmig de superfícies forestals.
Clima – Mediterrani marítim subhúmit.
Substrat i sòl – Sòl eutròfic i humífer, relativament frescal

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat arbori				
<i>Laurus nobilis</i> (llor)	•		•	
<i>Quercus ilex</i> (alzina)			•	
<i>Rhamnus alaternus</i> (aladern)			•	
Estrat arbustiu i lianoide				
<i>Hedera helix</i> (heura)		•	•	
<i>Viburnum tinus</i> (marfull)			•	
<i>Smilax aspera</i> (arítjol)			•	
<i>Ruscus aculeatus</i> (galzeran)			•	

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

Rusco-Lauretum Hernández Cardona 1997
etc.

Llor. X. Font

Distribució dins el territori català

Territori catalanídic central i meridional, com a mínim fins a 500 m d'altitud.

Gestió, usos i problemes de conservació

En molts casos no presenta una casuística diferenciada respecte dels alzinars o de les màquies circumdants, atesa la seva reduïda extensió. Quan es troba en torrenteres relativament importants, on pot fer claps un xic més extensos, sovint es veu afectat negativament per tales o desmunts (obres viàries, “neteja” de riberes, etc.). D'altra banda, el grau d'espontaneïtat d'aquesta unitat no és sempre clar, ja que molt sovint es troba a la vora de pobles o de cases de pagès.

Indicadors d'interès de conservació

- Distribució general dins Europa
- Freqüència dins el territori català
- Forma d'implantació territorial
- Diversitat florística
- Grau de maduresa
- Amenaça
- ▶ ② regió mediterrània
- ▶ ⑤ molt rar
- ▶ ③ superfícies petites
- ▶ ② mitjana
- ▶ ③ madur
- ▶ ② probablement amenaçat en un futur

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

5230* Màquies amb llor (*Laurus nobilis*)

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

Cap.

32.1B+

Arboçars (formacions d'*Arbutus unedo*), calcícoles, de terra baixa i de les muntanyes mediterrànies

Arboçar al massís de Garraf. J. Vigo

Aspecte

Bosquines força denses, d'uns 2-4 m d'alçària, formades per arbustos i arbres laurifolis o esclerofil·les, principalment l'arboç, i amb estrat herbaci i lianoide més aviat clar. Solen tenir una fenologia poc canviant, però la rebrotada de primavera és bastant intensa i notable.

Arboçar cap a la Baronia de Sant Oïsme (la Noguera). E. Carrillo

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Terra baixa: contrades marítimes subhúmedes. Muntanya mediterrània.
Ambients que ocupa – Vessants més aviat obacs, o almenys no gaire secs. Sovint en llocs desforestats per tala o foc.
Clima – Mediterrani subhúmit (i muntanyenc).
Substrat i sòl – Roques carbonàtiques; sòls de vegades poc o molt descarbonatats, neutres.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat arbustiu				
<i>Arbutus unedo</i> (arboç)	•		•	
<i>Quercus ilex</i> (alzina)				•
<i>Viburnum tinus</i> (marfull)				•
Estrat subarbustiu i lianoide				
<i>Rubia peregrina</i> (rogeta)				•
<i>Smilax aspera</i> (arítjol)				•
<i>Ruscus aculeatus</i> (galzeran)				•

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

Quercetum ilicis Br.-Bl. 1915

Distribució dins el territori català

Territoris aussegàrric i catalanidic central i meridional, i Prepirineus centrals.

Arboç. M. Guardiola

Gestió, usos i problemes de conservació

Aquestes formacions solen ser etapes de reconstitució dels boscos d'alzines, que es constitueixen uns quants anys després de desforestació, i que a poc a poc van donant pas al bosc esclerofil·le. En algun ambient rocallós poden arribar a tenir caràcter permanent.

Indicadors d'interès de conservació

Distribució general dins Europa	▶ ③ regió mediterrània occidental
Freqüència dins el territori català	▶ ④ rar
Forma d'implantació territorial	▶ ② superfícies mitjanes
Diversitat florística	▶ ② mitjana
Grau de maduresa	▶ ② poc madur
Amenaça	▶ ① no amenaçat

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

Cap.

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

32a Arboçars (màquies d'*Arbutus unedo*) de terra baixa i de la muntanya mediterrània

32.211

Garrigues d'ullastre (*Olea europaea* var. *sylvestris*) i llentiscle (*Pistacia lentiscus*), de les terres mediterrànies càlides

Matollar d'ullastres vora Sant Jordi d'Alfama (Baix Ebre). J. Vigo i A. Ferré

Aspecte

Matollars relativament densos, alts del voltant d'un metre, dominats per l'ullastre, sovint acompanyat de llentiscle i d'altres arbusts i plantes lianoides xeròfils. Sota seu s'hi fan algunes herbes i mates, sobretot aprofitant les petites clarianes.

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Terra baixa: contrades marítimes seques.
Ambients que ocupa – Vessants diversos o llocs plans.
Clima – Mediterrani marítim càlid; microclimes alhora secs i temperats a l'hivern.
Substrat i sòl – Roques diverses, si bé les mostres existents actualment es troben sobre calcàries. Sòls rocosos, irregulars.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat arbustiu				
<i>Olea europaea</i> var. <i>sylvestris</i> (ullastre)	•		•	
<i>Pistacia lentiscus</i> (llentiscle)			•	
<i>Quercus coccifera</i> (coscoll)			•	
<i>Clematis flammula</i> (vidiella)			•	
Estrat herbaci				
<i>Rubia longifolia</i> (rogeta)			•	
<i>Arisarum vulgare</i> (frare cugot)			•	
<i>Asparagus acutifolius</i> (esparreguera boscana)			•	

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

Oleo-Lentiscetum (Br.-Bl.) R. Mol. 1953
Quercu-Lentiscetum (Br.-Bl. et al.) A. et O. Bolòs 1950

Ullastre. J. Vigo

Distribució dins el territori català

Territoris ruscínic i catalanídic central; només a la zona litoral.

Gestió, usos i problemes de conservació

Vegetació permanent, que ha tingut una forta regressió a causa de les alteracions dels ambients litorals, i també de factors genèrics, com ara els focs forestals. La seva recuperació és molt lenta, de manera que convindria vetllar per la preservació de les poques mostres que en resten (Meda Gran, Garraf, etc.).

Indicadors d'interès de conservació

Distribució general dins Europa	▶ ③ regió mediterrània, a la franja litoral
Freqüència dins el territori català	▶ ⑤ molt rar
Forma d'implantació territorial	▶ ③ superfícies petites
Diversitat florística	▶ ② mitjana
Grau de maduresa	▶ ③ madur
Amenaça	▶ ③ amenaçat

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

5330 Matollars termomediterranis i predesèrtics

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

32h Màquies i garrigues amb margalló (*Chamaerops humilis*), llentiscle (*Pistacia lentiscus*), ullastre (*Olea europaea* var. *sylvestris*)..., de les contrades mediterrànies càlides

32.214

Garrigues dominades per llentiscle (*Pistacia lentiscus*), de les contrades mediterrànies càlides

Garriga de llentiscle vora l'Ametlla de Mar (Baix Ebre). A. Ferré i J. Vigo

Aspecte

Matollars relativament densos, de 0,7 a 1,5 m d'alçària, formats per llentiscle i per altres arbusts esclerofil·les. La irregularitat de l'estrat arbustiu afavoreix que es facin algunes herbes i mates xeròfiles a les petites clarianes.

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Terra baixa: contrades marítimes seques.
Ambients que ocupa – Costers més aviat solells, i també planes rocalloses.
Clima – Mediterrani marítim sec.
Substrat i sòl – Roques calcàries. Sòls rocallosos o poc profunds, carbonatats.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat arbustiu				
<i>Pistacia lentiscus</i> (llentiscle)	•		•	
<i>Olea europaea</i> var. <i>sylvestris</i> (ullastre)			•	
<i>Chamaerops humilis</i> (margalló)			•	
<i>Rhamnus lycioides</i> (arçot)			•	
<i>Quercus coccifera</i> (coscoll)				•
<i>Juniperus oxycedrus</i> (càdec)				•
Estrat herbaci				
<i>Rubia peregrina</i> (rogeta)			•	
<i>Asparagus acutifolius</i> (esparreguera boscana)			•	
<i>Arisarum vulgare</i> (frare cugot)			•	
<i>Brachypodium retusum</i> (llistó)		•		

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

Oleo-Lentiscetum (Br.-Bl.) R. Mol. 1953
Quercu-Lentiscetum (Br.-Bl. et al.) A. et O. Bolòs 1950

Distribució dins el territori català

Territoris ruscínic i catalanídic central i meridional, restringit al litoral o almenys a indrets marítics.

Arçot. X. Font

Gestió, usos i problemes de conservació

Garriga permanent, ara una mica més estesa a causa de desforestació. Encara que l'evolució natural o la colonització per pins podria reduir-ne la freqüència, la lentitud de la successió i les accions degradatives (focs, tala) n'asseguren la persistència.

Indicadors d'interès de conservació

Distribució general dins Europa	▶ ② àrea europea extensa (regió mediterrània)
Freqüència dins el territori català	▶ ④ rar
Forma d'implantació territorial	▶ ③ superfícies petites
Diversitat florística	▶ ② mitjana
Grau de maduresa	▶ ② poc madur
Amenaça	▶ ① no amenaçat

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

5330 Matollars termomediterranis i predesèrtics

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

32h Màquies i garrigues amb margalló (*Chamaerops humilis*), llentiscle (*Pistacia lentiscus*), ullastre (*Olea europaea* var. *sylvestris*)..., de les contrades mediterrànies càlides

32.215

Garrigues dominades per argelaga negra (*Calicotome spinosa*), de les contrades mediterrànies càlides

Matollar d'argelaga negra vora la Jonquera (Alt Empordà). J. Vigo i A. Ferré

Aspecte

Matollars relativament alts (1-2 m) i densos, força impenetrables, en què l'argelaga negra domina o gairebé juntament amb altres arbustos. S'hi fan, menys abundants, algunes lianes i herbes. Fora de l'argelaga negra, espinosa i de fulles blanques però escasses i petites, els altres arbustos són esclerofil·les de fulla força menuda.

Argelaga negra. A. Ferré i J. Vigo

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Terra baixa: contrades marítimes més aviat seques.
Ambients que ocupa – Marges de petits còrrecs i barrancs o altres llocs relativament humits, entre matollars o bosquines mediterrànies més generalistes.
Clima – Mediterrani marítim càlid.
Substrat i sòl – Sòls relativament profunds i frescals.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat arbustiu				
<i>Calicotome spinosa</i> (argelaga negra)	•		•	
<i>Myrtus communis</i> (murta)		•	•	
<i>Pistacia lentiscus</i> (llentiscle)			•	
<i>Phillyrea angustifolia</i> (aladern de fulla estreta)			•	
<i>Smilax aspera</i> (arítjol)			•	
Estrat herbaci				
<i>Arisarum vulgare</i> (frare cugot)			•	
<i>Rubia peregrina</i> (rogeta)			•	

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

Calicotomo-Myrtetum Guinochet 1944 em. O. Bolòs 1962

Distribució dins el territori català

Territoris ruscínic (cap de Creus) i catalanídic septentrional i central, bé que molt esporàdicament.

Gestió, usos i problemes de conservació

Comunitat que en el paisatge natural devia aparèixer segurament en forma de marge forestal o de vegetació de clariana. La tendència a la reforestació espontània i els eventuais incendis deuran afectar-la notablement, sobretot tenint en compte que és molt rara.

Indicadors d'interès de conservació

- Distribució general dins Europa ▶ ③ bona part de la regió mediterrània
- Freqüència dins el territori català ▶ ⑤ molt rar
- Forma d'implantació territorial ▶ ③ superfícies petites
- Diversitat florística ▶ ② mitjana
- Grau de maduresa ▶ ② poc madur
- Amenaça ▶ ③ amenaçat

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

Cap.

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

Cap.

Murtar prop de Sant Jordi d'Alfama (Baix Ebre). A. Ferré i J. Vigo

Aspecte

Bosquina força densa, sovint alta d'1,5-2 m, més o menys dominada per la murta; conté diversos arbustos esclerofil·les, algunes petites lianes i molt poques herbes. Hi dominen les espècies de fulla relativament petita, si bé no gaire xeromorfes; la murta i alguna altra de les plantes components són molt sensibles al fred (indicadores de temperatures suaus a l'hivern).

Ecologia

- Àrees biogeogràfiques – Terra baixa: contrades marítimes.
- Ambients que ocupa – Petites torrenteres, marges de rambles i rieres.
- Clima – Mediterrani marítim càlid, sempre en ambients relativament humits.
- Substrat i sòl – Substrats diversos. Sòls relativament frescals i profunds, no gaire secs a l'estiu, eutròfics.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat arbustiu				
<i>Myrtus communis</i> (murta)	•		•	
<i>Pistacia lentiscus</i> (llentiscle)		•	•	
<i>Calicotome spinosa</i> (argelaga negra)		•	•	
<i>Smilax aspera</i> (aríjol)		•	•	
Estrat herbaci				
<i>Rubia peregrina</i> (rogeta)			•	
<i>Asparagus acutifolius</i> (esparreguera boscana)			•	
<i>Arisarum vulgare</i> (frare cugot)			•	

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

Calicotomo-Myrtetum Guinochet 1944 em. O. Bolòs 1962

Myrto-Juniperetum oxycedri T. Franquesa 1995

Murta en fruit. R.M. Masalles

Gestió, usos i problemes de conservació

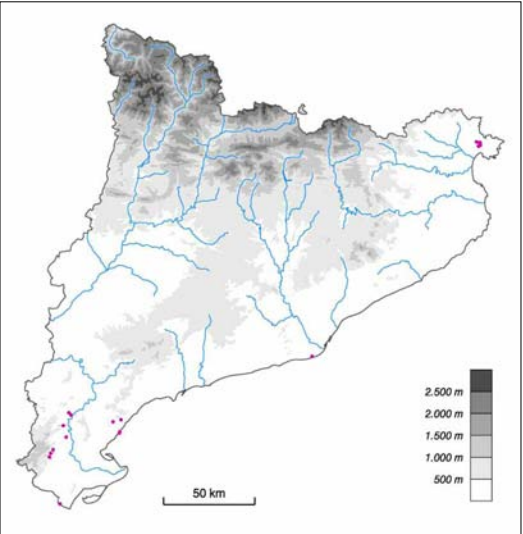
La desforestació generalitzada de moltes muntanyes litorals i els focs forestals han afectat força negativament els murtars, sobretot a les comarques meridionals i al cap de Creus. Seria convenient alguna política de recuperació d'aquest hàbitat.

Indicadors d'interès de conservació

- Distribució general dins Europa ▶ ② àrea europea extensa (regió mediterrània, sobretot la part meridional)
- Freqüència dins el territori català ▶ ④ rar
- Forma d'implantació territorial ▶ ③ superfícies petites
- Diversitat florística ▶ ② mitjana
- Grau de maduresa ▶ ③ madur
- Amenaça ▶ ② probablement amenaçat en un futur

Distribució dins el territori català

Terres marítimes, a baixa altitud, des del Montsià fins al cap de Creus, però molt esparsament al segment central de la costa catalana.

Murta en flor. J. Vigo

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

Cap.

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

32.2191

Garrigues de coscoll (*Quercus coccifera*), de les contrades mediterrànies càlides

Garrigues de coscoll a la serra de Godall (Montsià). A. Ferré

Aspecte

Matollars més aviat densos i uniformes, generalment d'entre 0,7 i 1,5 m d'alçària, dominats pel coscoll i també per altres arbustos esclerofil·les de fulla petita, entremig dels quals creixen mates més petites i algunes herbes xeròfiles. D'altra banda, pot sobresortir-ne algun arbre espars, generalment el pi blanc. Al fort de l'eixut estival, l'espècie dominant perd una part del fullatge apical.

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Terra baixa: contrades marítimes seques.
Ambients que ocupa – Costers més aviat solells, i també planes rocalloses.
Clima – Mediterrani marítim sec.
Substrat i sòl – Calcàries de mena diversa, molt més rarament esquistos. Sòls poc desenvolupats, generalment superficials o fissurals, o sòls de crosta; força carbonatats.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat arbustiu				
<i>Quercus coccifera</i> (coscoll)	•		•	
<i>Pistacia lentiscus</i> (llentiscle)		•	•	
<i>Rhamnus lycioides</i> (arçot)			•	
<i>Chamaerops humilis</i> (margalló)			•	
<i>Olea europaea</i> var. <i>sylvestris</i> (ullastre)			•	
<i>Juniperus oxycedrus</i> (càdec)				•
Estrat herbaci				
<i>Rubia peregrina</i> (rogeta)			•	
<i>Asparagus acutifolius</i> (esparreguera boscana)			•	
<i>Brachypodium retusum</i> (llistó)		•		

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

Querco-Lentiscetum (Br. Bl. et al.) A. et O. Bolòs 1950

Distribució dins el territori català

Territoris ruscínic i catalanídic central i meridional; vers el sud, deixa de ser clarament marítim i avança una mica terra endins.

Coscoll. X. Font

Gestió, usos i problemes de conservació

Hàbitat permanent que secundàriament es deu haver vist estès per desforestació (focs forestals, tala). Cal tenir en compte la gran capacitat de regeneració per rebrotada de l'espècie dominant i dels altres arbustos. Tot i que l'evolució espontània en redueix l'extensió, la lentitud de la successió (sobretot als llocs rocallosos) i l'amenaça dels focs forestals n'asseguren la persistència.

Indicadors d'interès de conservació

Distribució general dins Europa	▶ ④	espai iberooccità extens (sud i est de la Península)
Freqüència dins el territori català	▶ ④	rar
Forma d'implantació territorial	▶ ②	superfícies mitjanes
Diversitat florística	▶ ②	mitjana
Grau de maduresa	▶ ②	poc madur
Amenaça	▶ ①	no amenaçat

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

5330 Matollars termomediterranis i predesèrtics

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

32h Màquies i garrigues amb margalló (*Chamaerops humilis*), llentiscle (*Pistacia lentiscus*), ullastre (*Olea europaea* var. *sylvestris*)..., de les contrades mediterrànies càlides

32.21C

Matollars dominats per ginestó (*Osyris alba*), de les contrades mediterrànies càlides

Matollar de ginestó prop de Riudabella (Conca de Barberà). A. Ferré i J. Vigo

Aspecte

Formacions arbustives baixes (1-1,5 m) protagonitzades pel ginestó, poc denses atès el fullatge escàs d'aquesta espècie. Al costat del ginestó sol haver-hi alguns arbustos, lianes i plançons o rebrots d'arbres, mentre que les herbes hi apareixen irregularment. Entre les plantes llenyoses hi ha esclerofil·les, espècies de fulla reduïda i algun caducifoli.

Ginestó. X. Font

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Terra baixa, sobretot contrades subhúmedes (i estatge submontà).
Ambients que ocupa – Vorades i clarianes dels boscos esclerofil·les, sovint en contacte amb bosquets de fons de vall (omedes, alberedes); també altres ambients marginals, com són talussos de rieres i torrenteres.
Clima – Mediterrani, sobretot marítim subhúmit.
Substrat i sòl – Diverses menes de substrat. Sòl moderadament humit, sovint al·luvial o col·luvial, amb nivell freàtic no gaire profund.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat arbustiu				
<i>Osyris alba</i> (ginestó)	•		•	
<i>Rhamnus alaternus</i> (aladern)			•	
<i>Clematis flammula</i> (vidiella)			•	
<i>Asparagus acutifolius</i> (esparreguera boscana)			•	
<i>Quercus ilex</i> (alzina)			•	
<i>Lonicera etrusca</i> (lligabosc)			•	
<i>Rubus ulmifolius</i> (esbarzer)				•
Estrat herbaci				
<i>Rubia peregrina</i> (rogeta)			•	
<i>Brachypodium phoenicoides</i> (fenàs)				•

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

Clematido-Osyrietum albae O. Bolòs 1962

Distribució dins el territori català

Força general, tret dels Pirineus axials i de bona part de les planes interiors subàrides.

Gestió, usos i problemes de conservació

Hàbitat lligat als marges forestals, no afectat per cap ús concret ni amenaçat. Tot i això, els canvis d'ús del sòl, i especialment la reforestació generalitzada de les terres mediterrànies, probablement en faran disminuir l'extensió.

Indicadors d'interès de conservació

Distribució general dins Europa	▶ ② àrea europea extensa (regió mediterrània)
Freqüència dins el territori català	▶ ① molt comú
Forma d'implantació territorial	▶ ③ superfícies petites
Diversitat florística	▶ ② mitjana
Grau de maduresa	▶ ② poc madur
Amenaça	▶ ② probablement amenaçat en un futur

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

Cap.

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

Cap.

32.211

Savinoses (matollars de *Juniperus phoenicea*) o cadequers (matollars de *Juniperus oxycedrus*) prostrats, de les contrades marítimes càlides

Formacions de càdec al cap de Creus. A. Ferré i J. Vigo

Aspecte

Matollars baixos (0,5-1 m) formats per diversos arbustos i mates, entre els quals domina la savina o el càdec; en conjunt, plantes de fulla més o menys reduïda, que fan un estrat no gaire dens. Sovint en sobresurt algun arbret isolat, com ara el pi blanc. Per sota dels arbustos i aprofitant les clarianes sol haver-hi algunes herbes xeròfiles i matetes. Generalment aquests matollars fan petites taques enmig de pinedes o d'altra vegetació arbustiva.

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Terra baixa: contrades marítimes seques.

Ambients que ocupa – Llocs secs, com ara vessants solells, indrets rocallosos i ventosos.

Clima – Mediterrani marítim càlid.

Substrat i sòl – Rocam divers. Sòls irregulars, rocallosos o sorrencs, molt secs a l'estiu.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat arbustiu				
<i>Juniperus phoenicea</i> (savina)	•	•		
<i>Juniperus oxycedrus</i> (càdec)		•	•	
<i>Rosmarinus officinalis</i> (romani)		•	•	
<i>Pistacia lentiscus</i> (llentiscle)		•	•	
<i>Globularia alypum</i> (foixarda)			•	
<i>Myrtus communis</i> (murta)			•	
<i>Phillyrea angustifolia</i> (aladern de fulla estreta)			•	
Estrat herbaci				
<i>Rubia peregrina</i> (rogeta)			•	
<i>Thymus vulgaris</i> (farigola, timó)		•		
<i>Brachypodium retusum</i> (llistó)		•		

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

Myrto-Juniperetum oxycedri T. Franquesa 1995

Oleo-Lentiscetum (Br.-Bl.) R. Mol. 1953

Querco-Lentiscetum (Br.-Bl. et al.) A. et O. de Bolòs 1950

Distribució dins el territori català

Territoris catalanídics i ruscínics.

Gestió, usos i problemes de conservació

Sovint es tracta de comunitats permanents que ocupen indrets poc adequats per al bosc; per això, la reforestació espontània no les deu fer retrocedir gaire. Però, com altres matollars i boscos del litoral o d'ambients secs, es troben particularment afectades pels incendis i per altres alteracions. La freqüència relativament alta de les pertorbacions i la lentitud de recuperació en fan un hàbitat força sensible.

Indicadors d'interès de conservació

Distribució general dins Europa	► ② àrea europea extensa (regió mediterrània)
Freqüència dins el territori català	► ④ rar
Forma d'implantació territorial	► ③ superfícies petites
Diversitat florística	► ② mitjana
Grau de maduresa	► ② poc madur
Amenaça	► ③ amenaçat

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

Cap.

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

Cap.

32.22 Poblaments de lleteresa arbòria (*Euphorbia dendroides*), de les contrades marítimes càlides, al territori ruscínic

Aspecte estival dels poblaments de lleteresa arbòria sobre el golf de la Morisca (Baix Empordà). E. Carrillo

Aspecte

Matollars o bosquines baixes (0,5-2 m d'alçària) poc densos, dominats per la lleteresa arbòria i formats també per alguns altres arbres i arbusts mediterranis xeròfils. La irregularitat de l'estrat dominant hi afavoreix la presència de mates i herbes heliòfiles (romani, llistó). El fort estrès hídric de l'estiu es manifesta en la pèrdua de la fulla de la lleteresa, així com en la reducció o desaparició dels òrgans aeris d'algunes herbes (el frare cugot, sobretot).

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Terra baixa: contrades marítimes seques.
Ambients que ocupa – Caients i talussos solells, arrecerats, secs, on sol formar claps irregulars.
Clima – Mediterrani marítim sec.
Substrat i sòl – Sòls superficials o intersticials, rocallosos, molt secs a l'estiu.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat arbustiu				
<i>Euphorbia dendroides</i> (lleteresa arbòria)	•		•	
<i>Pistacia lentiscus</i> (llentiscle)		•	•	
<i>Olea europaea</i> var. <i>sylvestris</i> (ullastre)			•	
<i>Rosmarinus officinalis</i> (romani)				•
Estrat herbaci				
<i>Arisarum vulgare</i> (frare cugot)		•	•	
<i>Brachypodium retusum</i> (llostó)		•		
<i>Asparagus acutifolius</i> (esparreguera boscana)				•

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

Oleo-Lentiscetum provinciale (Br.-Bl.) R. Mol. 1953

Distribució dins el territori català

Litoral del territori ruscínic (i catalanídic septentrional).

Lleteresa arbòria. J. Font

Gestió, usos i problemes de conservació

Les exigües mostres de què disposem d'aquest hàbitat fan difícil conèixer la seva significació en el paisatge. Possiblement es tracta d'un tipus extrem de les màquies litorals mediterrànies, propi d'indrets particularment secs i desfavorables, o de formes de recolonització. En tot cas, no són susceptibles de cap ús directe, i en els indrets que ocupen tenen caràcter permanent. De tota manera, com en totes les unitats litorals, la urbanització d'espais deu haver-ne reduït la presència, i continua representant una amenaça.

Indicadors d'interès de conservació

Distribució general dins Europa	▶ ② àrea europea extensa (regió mediterrània)
Freqüència dins el territori català	▶ ⑤ molt rar
Forma d'implantació territorial	▶ ③ superfícies petites
Diversitat florística	▶ ② mitjana
Grau de maduresa	▶ ③ madur
Amenaça	▶ ② probablement amenaçat en un futur

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

5330 Matollars termomediterranis i predesèrtics

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

32h Màquies i garrigues amb margalló (*Chamaerops humilis*), llentiscle (*Pistacia lentiscus*), ullastre (*Olea europaea* var. *sylvestris*)..., de les contrades mediterrànies càlides

32.23

Brolles o garrigues envaïdes per càrritx (*Ampelodesmos mauritanica*), de les contrades mediterrànies càlides

Garriga envaïda per càrritx al massís de Garraf. J. Vigo

Aspecte

Matollars mitjanament densos, generalment d'entre 0,8 i 1,3 m d'alçària, en què dominen més o menys les denses tofes del càrritx. Entremig, s'hi barregen diversos arbustos, principalment de fulla estreta o petita, relativament xeròfils. També hi pot haver pi blanc, sigui en forma de plançons al mateix estrat arbustiu, sigui com a arbres dispersos.

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Terra baixa: contrades marítimes.
Ambients que ocupa – Vessants i serrats d'orientació diversa.
Clima – Mediterrani marítim, més aviat sec.
Substrat i sòl – Llocs més aviat rocallosos, amb sòl irregular que en molts casos deixa la roca al descobert. Roques calcàries, bé que el sòl pot ser localment força argilós i descarbonatat.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat arbori				
<i>Pinus halepensis</i> (pi blanc)				•
Estrat arbustiu				
<i>Ampelodesmos mauritanica</i> (càrritx)	•		•	
<i>Rosmarinus officinalis</i> (romani)		•	•	
<i>Quercus coccifera</i> (coscoll)		•	•	
<i>Erica multiflora</i> (bruc d'hivern)			•	
<i>Pistacia lentiscus</i> (llentiscle)				•
<i>Bupleurum fruticosens</i> (botja groga)				•
<i>Cistus albidus</i> (estepa blanca)				•
<i>Juniperus oxycedrus</i> (càdec)				•
Estrat herbaci				
<i>Brachypodium phoenicoides</i> (fenàs)				•
<i>Brachypodium retusum</i> (llostó)				•
<i>Dorycnium pentaphyllum</i> (botja d'escombres)				•
<i>Dorycnium hirsutum</i> (botja peluda)				•
<i>Thymus vulgaris</i> (farigola, timó)				•

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

Quercu-Lentiscetum (Br.-Bl. et al.) A. et O. Bolòs 1950

Erico-Thymelaeetum tinctoriae (Br.-Bl. et al.) A. et O. Bolòs 1950

Distribució dins el territori català

Territori catalanídic central (sobretot massís de Garraf).

Càrritx. I. Soriano

Gestió, usos i problemes de conservació

En molts casos es tracta de formacions inestables, resultat d'abandonament de cultius o d'incendis. El pas cap a vegetació forestal, generalment pinedes, o cap a garrigues afebleix el vigor del càrritx, que es pot mantenir com a sotabosc etiolat, més obert, fins i tot en pinedes bastant tancades. Potser té caràcter de vegetació permanent en alguns llocs rocallosos, culminals, més o menys ben exposats.

Indicadors d'interès de conservació

Distribució general dins Europa	► ③ regió mediterrània occidental
Freqüència dins el territori català	► ⑤ molt rar
Forma d'implantació territorial	► ② superfícies mitjanes
Diversitat florística	► ② mitjana
Grau de maduresa	► ② poc madur
Amenaça	► ① no amenaçat

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

5330 Matollars termomediterranis i predesèrtics

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

34j Comunitats dominades per càrritx (*Ampelodesmos mauritanica*), de les contrades càlides de terra baixa

Formacions de margalló al massís de Garraf. G. Mercadal

Aspecte

Matollars relativament densos, d'aspecte poc uniforme, formats per una certa diversitat d'arbustos esclerofil·les de fulla relativament petita (coscoll, llentiscle, arçot...), entremig dels quals destaca el singular margalló, que sol créixer fent petits grups. També hi sovintegen algunes mates i herbes xeròfiles i hi són freqüents els afloraments de roca i els terraprims. Fan claps, diferenciats per l'abundància de margalló, enmig de garrigues en què aquesta palmera és menys dominant.

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Terra baixa: contrades mediterrànies seques.
Ambients que ocupa – Costers generalment solells, irregulars i força rocosos, serrats i altres àrees alhora seques i calentes.
Clima – Mediterrani marítim sec.
Substrat i sòl – Roques carbonatades de mena diversa (calcàries, conglomerats...). Sòls molt irregulars, sovint fissurals, o sòls de crosta, carbonatats.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat arbustiu				
<i>Quercus coccifera</i> (coscoll)		•	•	
<i>Chamaerops humilis</i> (margalló)		•	•	
<i>Pistacia lentiscus</i> (llentiscle)			•	
<i>Rhamnus lycioides</i> (arçot)			•	
<i>Olea europaea</i> var. <i>sylvestris</i> (ullastre)			•	
Estrat herbaci				
<i>Rubia peregrina</i> (rogeta)			•	
<i>Asparagus acutifolius</i> (esparreguera boscana)			•	
<i>Brachypodium retusum</i> (llistó)		•		

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

Quercus-Lentiscetum (Br.-Bl. et al.) A. et O. Bolòs 1950

Margalló. J. Vigo

Indicadors d'interès de conservació

Distribució general dins Europa	▶ ③ regió mediterrània occidental
Freqüència dins el territori català	▶ ④ rar
Forma d'implantació territorial	▶ ② superfícies petites
Diversitat florística	▶ ② mitjana
Grau de maduresa	▶ ② poc madur
Amenaça	▶ ① no amenaçat

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

5330 Matollars termomediterranis i predesèrtics

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

32h Màquies i garrigues amb margalló (*Chamaerops humilis*), llentiscle (*Pistacia lentiscus*), ullastre (*Olea europaea* var. *sylvestris*)..., de les contrades mediterrànies càlides

32.261

Ginestars oberts de ginesta vimenera (*Retama sphaerocarpa*), de les contrades mediterrànies interiors àrides

Poblament de ginesta vimenera a la riera del Comte (Ribera d'Ebre). A. Ferré i J. Vigo

Aspecte

Formació oberta i poc estructurada en la qual la ginesta vimenera abunda o arriba a dominar, tot i que sempre en forma d'individus relativament esparsos. L'absència de fullatge d'aquest arbust i l'estructura oberta de les seves poblacions no condicionen la resta del component principal de la comunitat, que és poc dens i consisteix en diverses herbes o petites mates més o menys oportunistes i xeròfiles; moltes presenten el fullatge també més aviat reduït, de manera que deixen sempre una bona part del terra al descobert.

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Terra baixa: contrades mediterrànies interiors, principalment subàrides.
Ambients que ocupa – Típicament talussos, llits secs de rieres i altres espais marginals; també, secundàriament, camps abandonats.
Clima – Mediterrani continental, més aviat subàrid.
Substrat i sòl – Sovint codolars, clapers o terrasses fluvials. Sòls carbonatats, de vegades guixencs o fins i tot una mica salins.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat arbustiu				
<i>Retama sphaerocarpa</i> (ginesta vimenera)	•		•	
Estrat herbaci				
<i>Inula viscosa</i> (olivarda)		•		
<i>Andryala ragusina</i> (llongera)			•	
<i>Foeniculum vulgare</i> (fonoll)				•
<i>Artemisia campestris</i> subsp. <i>glutinosa</i> (llemenosa)				•

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

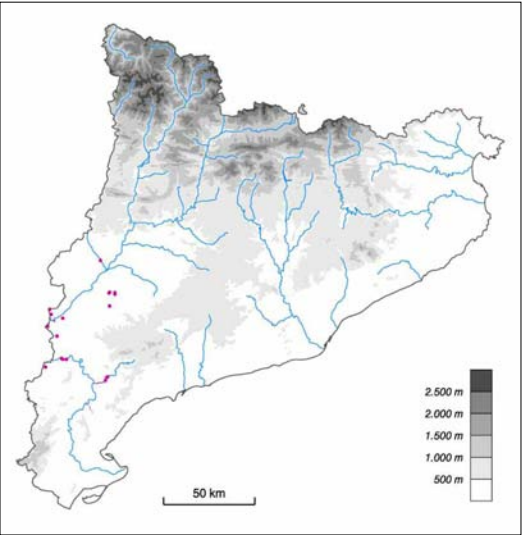
Andryaetum ragusinae Br.-Bl. et O. Bolòs 1957
etc.

Ginesta vimenera. X. Font

Distribució dins el territori català

Territori sicòric (sobretot la part meridional) i parts més seques i interiors dels territoris ausosegàrric i catalanídic meridional i central; entre 100 i 400 m.

Gestió, usos i problemes de conservació

Aquest ginestar és, en força casos, de tipus secundari, lligat a l'abandonament agrícola; tot i això, la seva substitució per vegetació més madura resulta molt lenta. En altres casos, es tracta de vegetació més o menys permanent de talussos i pedreguers, sota un clima subàrid, de manera que la persistència sembla assegurada.

Indicadors d'interès de conservació

Distribució general dins Europa	▶ ④	espai iberooccità extens (part central i meridional de la península Ibèrica)
Freqüència dins el territori català	▶ ④	rar
Forma d'implantació territorial	▶ ②	superfícies mitjanes
Diversitat florística	▶ ②	mitjana
Grau de maduresa	▶ ②	poc madur
Amenaça	▶ ①	no amenaçat

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

5330 Matollars termomediterranis i predesèrtics

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

32j	Ginestars oberts de ginesta vimenera (<i>Retama sphaerocarpa</i>), de les contrades mediterrànies seques, a les terres interiors àrides	
-----	---	--

32.2D+ Altres menes de garrigues de les contrades mediterrànies càlides

Garriga amb llentiscle, margalló, romaní..., al massís de Garraf. I. Soriano

Aspecte

Matollars força densos, de 0,7 a 1,5 m d'alçària, formats en proporcions variables per arbustos o arbres esclerofil·les de fulla petita. Solen dur un estrat baix irregular, integrat per algunes mates petites i herbes xeròfiles. Sovint porten també un dosser arbori molt obert, generalment de pi blanc.

Ecologia

- Àrees biogeogràfiques – Terra baixa: contrades marítimes seques.
- Ambients que ocupa – Costers més aviat solells, i també planes rocalloses.
- Clima – Mediterrani marítim sec.
- Substrat i sòl – Roques calcàries de mena diversa, molt més rarament esquistos. Sòls poc desenvolupats, generalment superficials, fissurals o de crosta; més o menys carbonatats.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat arbustiu				
<i>Quercus coccifera</i> (coscoll)			•	
<i>Pistacia lentiscus</i> (llentiscle)			•	
<i>Rhamnus lycioides</i> (arçot)			•	
<i>Chamaerops humilis</i> (margalló)			•	
<i>Olea europaea</i> var. <i>sylvestris</i> (ullastre)			•	
<i>Smilax aspera</i> (arítjol)			•	
<i>Juniperus oxycedrus</i> (càdec)				•
<i>Erica multiflora</i> (bruc d'hivern)				•
<i>Rosmarinus officinalis</i> (romaní)				•
Estrat herbaci				
<i>Rubia peregrina</i> (rogeta)			•	
<i>Asparagus acutifolius</i> (esparreguera boscana)			•	
<i>Brachypodium retusum</i> (llostó)		•		

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

Quercus-Lentiscetum (Br.-Bl. et al.) A. et O. Bolòs 1950
etc.

Distribució dins el territori català

Territoris ruscínic i catalanídic central i meridional.

Gestió, usos i problemes de conservació

Es tracta en general de comunitats permanents de costers rocallosos que secundàriament es deuen haver vist esteses per degradació (focs forestals, tala). L'evolució espontània tendeix a reduir-ne l'extensió, però la lentitud de la successió (sobretot als llocs rocallosos) i l'amenaça d'accions degradatives diverses (focs, sobretot) n'asseguren la persistència.

Indicadors d'interès de conservació

- Distribució general dins Europa ▶ ② àrea europea extensa (regió mediterrània)
- Freqüència dins el territori català ▶ ④ rar
- Forma d'implantació territorial ▶ ② superfícies mitjanes
- Diversitat florística ▶ ② mitjana
- Grau de maduresa ▶ ② poc madur
- Amenaça ▶ ① no amenaçat

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

5330 Matollars termomediterranis i predesèrtics

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

32h Màquies i garrigues amb margalló (*Chamaerops humilis*), llentiscle (*Pistacia lentiscus*), ullastre (*Olea europaea* var. *sylvestris*)..., de les contrades mediterrànies càlides

32.311

Arboçars (formacions d'*Arbutus unedo*) i altres bosquines silicícules, de les contrades mediterrànies occidentals

Arboçar al massís de la Fembra Morta (Anoia). A. Ferré i R. Quadrada

Aspecte

Bosquines (generalment de 2-4 m d'alçària) molt denses, dominades sobretot per laurifolis i esclerofil·les, principalment l'arboç, i amb estrat herbaci i lianoide més aviat clar. Presenten un aspecte força constant al llarg de l'any, si bé la rebrotada primaveral sol ser força notable.

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Terra baixa: contrades marítimes subhúmedes (i muntanya mediterrània marítima).
Ambients que ocupa – Vessants no gaire secs (més o menys obacs).
Clima – Mediterrani marítim subhúmit.
Substrat i sòl – Roques silícies (esquistos, granits o gresos). Sòls sense carbonats o gairebé, neutres o una mica àcids.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat arbustiu				
<i>Arbutus unedo</i> (arboç)	•		•	
<i>Erica arborea</i> (bruc boal)		•	•	
<i>Quercus ilex</i> (alzina)			•	
<i>Quercus suber</i> (surera)			•	
Estrat subarbustiu i lianoide				
<i>Rubia perigrina</i> (rogeta)			•	
<i>Smilax aspera</i> (arítjol)			•	
<i>Ruscus aculeatus</i> (galzeran)			•	
<i>Asplenium onopteris</i> (falzia de bosc)			•	

Sintaxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

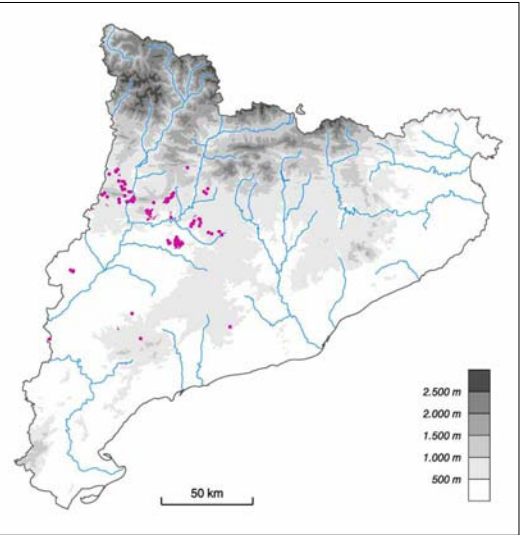
Erico-Arbutetum Molinier 1937
Quercetum ilicis Br.-Bl. 1915

Arboç. G. Mercadal

Distribució dins el territori català

Territoris ruscínic i catalanídic septentrional (i, molt esparsament, central).

Gestió, usos i problemes de conservació

Sovint és producte de desforestació (tala o foc), de manera que correspon a una etapa serial de reconstitució d'alzinars o de suredes, a la qual s'arriba al cap d'uns quants anys després de l'eliminació del bosc, i que poc a poc dona pas a formacions més forestals. Localment, en algun indret rocallós, pot tenir caràcter permanent.

Indicadors d'interès de conservació

Distribució general dins Europa	▶ ③ regió mediterrània occidental
Freqüència dins el territori català	▶ ④ rar
Forma d'implantació territorial	▶ ② superfícies mitjanes
Diversitat florística	▶ ② mitjana
Grau de maduresa	▶ ② poc madur
Amenaça	▶ ① no amenaçat

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

Cap.

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

32a Arboçars (màquies d'*Arbutus unedo*) de terra baixa i de la muntanya mediterrània

32.321+

Bruguerars amb dominància o abundància de bruc d’escombres (*Erica scoparia*), silícicoles, dels sòls profunds i poc secs de terra baixa (i de l’estatge montà)

Brolla de bruc d’escombres cap a Taradell (Osona). J. Vigo

Aspecte

Matollars o bosquines més aviat densos, generalment d’1-1,5 m d’alçària, dominats per brucs (ericàcies), que deixen passar força llum fins a terra. Sovint duen un estrat arbori clar i també algunes mates i herbes disperses; com a cas especial, als bruguerars dels Prepirineus centrals hi ha un estrat subarbustiu força dens, principalment de boixerola.

Ecologia

- Àrees biogeogràfiques – Muntanya mitjana: estatge submontà. Terra baixa: contrades marítimes subhúmides.
- Ambients que ocupa – Àrees poc inclinades o planes, poc o molt desforestades.
- Clima – Mediterrani marítim subhúmit o medioeuropeu submediterrani.
- Substrat i sòl – Roques granítiques, però també gresos i conglomerats; sòls sorrencs, lleugerament àcids, força humits a l’hivern –fins i tot entollats temporalment– i no gaire secs a l’estiu.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat arbori				
<i>Quercus suber</i> (surera)			•	
<i>Pinus pinea</i> (pi pinyer)				•
Estrat arbustiu				
<i>Erica scoparia</i> (bruc d’escombres)	•		•	
<i>Erica arborea</i> (bruc boal)		•	•	
<i>Calluna vulgaris</i> (bruguerola)		•	•	
<i>Lavandula stoechas</i> (tomani)			•	
<i>Cistus salviifolius</i> (estepa borrera)			•	
Estrat subarbustiu				
<i>Arctostaphylos uva-ursi</i> (boixerola)		•	•	
<i>Genista pilosa</i> (ginestola pilosa)			•	

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

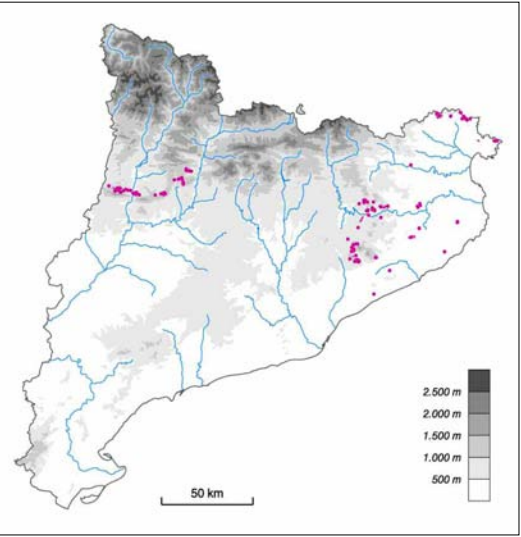

Bruc d’escombres. R.M. Masalles

Lavandulo-Ericetum scopariae Br.-Bl. 1931
Erico scopariae-Genistetum pilosae Romo 1989

Distribució dins el territori català

Territoris ruscínic, olositànic i catalanídic septentrional (i ausosegàrric oriental), fins a uns 1.100 m d’altitud; Prepirineus centrals (1.000-1.450 m).

Gestió, usos i problemes de conservació

Unitat estesa secundàriament per desforestació, o bé per explotació forestal relativament intensa. L’actual tendència a la recuperació del bosc tendeix a fer-la retrocedir, bé que els processos de degradació forestal (aclarida, foc, obertura de camins...) la fan reaparèixer dins la seva àrea de distribució.

Indicadors d’interès de conservació

Distribució general dins Europa	▶ ③ Europa sud-occidental
Freqüència dins el territori català	▶ ④ rar
Forma d’implantació territorial	▶ ② superfícies mitjanes
Diversitat florística	▶ ② mitjana
Grau de maduresa	▶ ② poc madur
Amenaça	▶ ① no amenaçat

Tipus d’hàbitats d’interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

Cap.

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

32k	Bruguerars amb dominància o abundància de bruc d’escombres (<i>Erica scoparia</i>), silícicoles, dels sòls profunds i poc secs de terra baixa (i de l’estatge montà)	

32.322+

Bruguerars dominats per bruc boal (*Erica arborea*), silicícules, dels costers i dels sòls secs de les contrades mediterrànies marítimes

Brolla de bruc boal prop de Sant Pere de Rodes (Alt Empordà). G. Mercadal

Aspecte

Formacions arbustives denses i altes (sovint de 2-3 m) definides per les poblacions del bruc boal que deixen relativament poc espai per a d'altres arbustos més baixos, limitats a les petites clarianes. Sovint es barregen amb el bruc arbustos o arbres esclerofil·les, o bé hi ha un estrat superior clar (d'alzina o de pins).

Brolles de bruc boal a la serra de l'Albera. A. Ferré

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Terra baixa: contrades marítimes subhúmedes. Muntanya mediterrània marítima.
Ambients que ocupa – Vessants d'orientació diversa, més rarament terres planes, en àrees desforestades.
Clima – Mediterrani marítim subhúmit o mediterrani muntanyenc.
Substrat i sòl – Sobretot roques silícies (esquistos, granits, gresos), amb sòl relativament prim i rocallós, pobre i més o menys àcid, que esdevé força eixut a l'hivern; més rarament roques calcàries en terrenys plans o poc inclinats (dolines, plans culminals), amb un sòl força profund i descarbonatat.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat arbori				
<i>Quercus ilex</i> (alzina)				•
<i>Quercus suber</i> (surera)				•
<i>Pinus pinea</i> (pi pinyer)				•
Estrat arbustiu				
<i>Erica arborea</i> (bruc boal)	•			•
<i>Cistus salviifolius</i> (estepa borraera)		•		•
<i>Cistus monspeliensis</i> (estepa negra)				•
<i>Calluna vulgaris</i> (bruguerola)				•
<i>Calicotome spinosa</i> (argelaga negra)				•
<i>Lavandula stoechas</i> (tomaní)				•
<i>Arbutus unedo</i> (arboç)				•

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

Cisto-Sarothamnetum catalaunici (A. et O. Bolòs) O. Bolòs 1956
[incl. *Cytiso villosi-Ericetum arboreae* Zeller 1959]

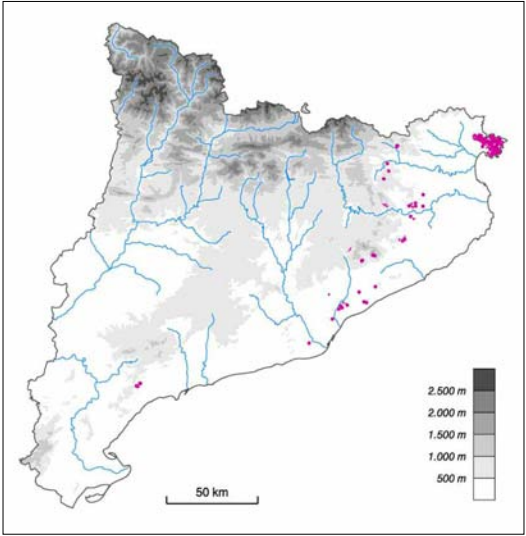
Centaureo-Ericetum arboreae O. Bolòs 1983
Lavandulo-Ericetum scopariae Br.-Bl. 1931

Distribució dins el territori català

Territoris catalanídics (sobretot septentrional i central), olositànic i ruscinic, generalment fins a uns 1.000 m d'altitud.

Bruc boal. J. Llistosella

Gestió, usos i problemes de conservació

Aquests bruguerars s'havien estès secundàriament per explotació forestal relativament intensa o a conseqüència de focs o de tals abusives fins a fer-se molt comuns i extensos en certs indrets (n'han derivat nombrosos topònims, com ara Bruguers, Bruguera...). L'actual tendència a la reforestació espontània els fa retrocedir en extensió, bé que els processos de degradació forestal (aclurada, incendi, obertura de camins...) els mantenen poc o molt localment.

Indicadors d'interès de conservació

Distribució general dins Europa	▶ ② àrea europea extensa (regió mediterrània i província iberoatlàntica)
Freqüència dins el territori català	▶ ③ bastant comú
Forma d'implantació territorial	▶ ② superfícies mitjanes
Diversitat florística	▶ ② mitjana
Grau de maduresa	▶ ② poc madur
Amenaça	▶ ① no amenaçat

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

Cap.

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

32I	Bruguerars dominats per bruc boal (<i>Erica arborea</i>), silicícules, dels costers i dels sòls secs de les contrades mediterrànies marítimes	
-----	---	--

32.323+

Bruguerars amb dominància o abundància de bruc vermell (*Erica cinerea*), silicícoles, de les contrades mediterrànies plujoses

Brolla de bruc vermell vora el coll de Poses (Vallès Oriental). J. Vigo

Aspecte

Matollar relativament baix (uns 30-70 cm), bastant dens, format per mates de fulla estreta o relativament petita. Conté poques herbes disperses, i alguns líquens terrícoles de tipus sufruticós.

El port dels brucs i de la bruguerola, amb els branquillons drets, i el comportament marcescent de les estepes fan que a l'estiu el sol eixugui força la superfície del sòl.

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Terra baixa: contrades marítimes subhúmedes.
Ambients que ocupa – Indrets poc inclinats, més o menys solells, desforestats.
Clima – Mediterrani marítim subhúmit.
Substrat i sòl – Roques força àcides (granits) o no gaire (conglomerats, gresos); però sòls sempre sense carbonats, àcids, força secs a l'estiu.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
<i>Erica cinerea</i> (bruc vermell)		•	•	
<i>Erica arborea</i> (bruc boal)		•	•	
<i>Calluna vulgaris</i> (bruguerola)		•	•	
<i>Cistus salviifolius</i> (estepa borrera)			•	
<i>Lavandula stoechas</i> (tomani)			•	
<i>Calicotome spinosa</i> (argelaga negra)			•	
<i>Pistacia lentiscus</i> (llentiscle)				•

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

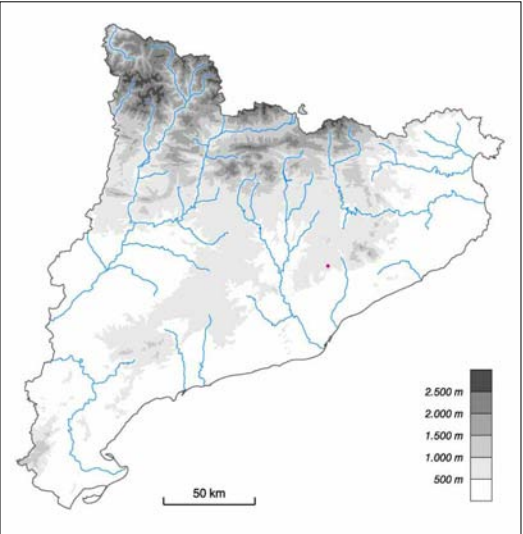
Ericetum arboreo-cinereae (Lapraz) O. Bolòs 1983

Bruc vermell. A. Ferré

Distribució dins el territori català

Territori catalanidic septentrional, de manera molt esparsa.

Gestió, usos i problemes de conservació

Unitat que es degué estendre per desforestació o per explotació moderada del bosc. És, doncs, susceptible de ser desplaçada per la vegetació forestal, si bé es deurà mantenir a causa de la dinàmica natural de formació de clarianes i de l'existència de marges forestals.

Indicadors d'interès de conservació

Distribució general dins Europa	► ⑤	espai iberooccità localitzat (Catalunya, Llenguadoc...)
Freqüència dins el territori català	► ⑤	molt rar
Forma d'implantació territorial	► ②	superfícies mitjanes
Diversitat florística	► ②	mitjana
Grau de maduresa	► ②	poc madur
Amenaça	► ②	probablement amenaçat en un futur (per la tendència actual a la reforestació)

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

Cap.

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

32m	Bruguerars amb dominància o abundància de bruc vermell (<i>Erica cinerea</i>), silicícoles, de les contrades mediterrànies plujoses	
-----	---	--

32.335+ Estepars de *Cistus ladanifer*, silicícoles, d'indrets secs de terra baixa

Poblament d'estepa ladanífera prop d'Alella (Maresme). M. Guardiola

Aspecte

Matollars mitjanament densos i alts, formats per diverses espècies d'estepes, entre les quals domina l'estepa ladanífera. Entremig hi ha altres arbustos i mates de fulla reduïda, i també algunes herbes xeròfiles que acaben d'omplir les petites clarianes. Solen formar claps al costat d'altres estepars menys específics.

Estepa ladanífera. M. Guardiola

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Terra baixa: contrades marítimes subhúmedes.
Ambients que ocupa – Vessants desforestats.
Clima – Mediterrani marítim subhúmit.
Substrat i sòl – Esquistos paleozoics; sòl descarbonatat, més o menys rocallós.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat arbustiu				
<i>Cistus ladanifer</i> (estepa ladanífera)	•		•	
<i>Cistus salviifolius</i> (estepa borrera)		•	•	
<i>Cistus monspeliensis</i> (estepa negra)			•	
<i>Lavandula stoechas</i> (tomani)			•	
Estrat herbaci				
<i>Brachypodium retusum</i> (llostó)		•		
<i>Hyparrhenia hirta</i> (albellatge)				•

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

Cap.

Distribució dins el territori català

Territori catalanídic septentrional (molt localitzat a Sant Llorenç del Munt i la serra de Collserola, i encara més al Gironès).

Gestió, usos i problemes de conservació

L'espècie que defineix aquest hàbitat ha estat citada d'altres indrets del sistema catalanídic, si bé en general es tracta de poblacions molt reduïdes, i en força casos més o menys fugaces. Les poblacions que es troben als vessants de Sant Llorenç del Munt i entre Horta i Valldaura sembla que són les úniques alhora prou extenses i consolidades. Igual com passa amb altres formacions arbustives semblants, la reforestació espontània les afectarà negativament, i de manera força dràstica, atesa la seva extensió molt limitada.

Indicadors d'interès de conservació

Distribució general dins Europa	► ⑥ Catalunya
Freqüència dins el territori català	► ⑤ molt rar
Forma d'implantació territorial	► ③ superfícies petites
Diversitat florística	► ② mitjana
Grau de maduresa	► ② poc madur
Amenaça	► ③ amenaçat

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

Cap.

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

Cap.

32.341

Estepars dominats per estepa negra (*Cistus monspeliensis*), silicícòles, de les contrades mediterrànies marítimes

Brolles d'estepa negra al cap de Creus. X. Font

Aspecte

Brolles de composició florística variable, però sempre dominades per l'estepa negra, tot i que poden abundar-hi altres espècies arbustives, com són l'estepa borrera i el tomaní. Aquestes tres mates són de fulla blana, deformable sense sofrir lesions mecàniques quan es deshidraten. Sovint hi ha un estrat arbori clar, format per pins (blanc i pinyer), alzines o sureres. Els arbustos no ultrapassen gaire el metre d'alçada i generalment no formen poblaments densos. Això permet el desenvolupament d'un estrat herbaci força divers, format de manera molt constant pel llistó i l'albellatge i on, a la primavera, poden aparèixer algunes espècies anuals. El mes de maig, quan les flors blanques de l'estepa negra estan en flor, l'hàbitat presenta un aspecte realment vistós.

Brolla d'estepa negra prop de Portlligat (Alt Empordà). A. Ferré i J. Vigo

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Terra baixa: contrades marítimes subhúmedes.
Ambients que ocupa – Costers preferentment orientats al sud.
Clima – Mediterrani marítim.
Substrat i sòl – Sòls secs i prims, sobre substrats clarament àcids.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat arbustiu				
<i>Cistus monspeliensis</i> (estepa negra)	•		•	
<i>Cistus salviifolius</i> (estepa borrera)		•	•	
<i>Lavandula stoechas</i> (tomaní)		•	•	
<i>Erica arborea</i> (bruc boal)		•	•	
<i>Calicotome spinosa</i> (argelaga negra)		•	•	
<i>Cistus albidus</i> (estepa blanca)		•		
<i>Ulex parviflorus</i> (gatosa)		•		
<i>Daphne gnidium</i> (matapoll)				•
<i>Dorycnium pentaphyllum</i> (botja d'escombres)				•
<i>Rosmarinus officinalis</i> (romani)				•
Estrat herbaci				
<i>Brachypodium retusum</i> (llistó)	•			
<i>Hyparrhenia hirta</i> (albellatge)		•		
<i>Dactylis glomerata</i> (dàctil)				•
<i>Andryala integrifolia</i> (llongera)				•
<i>Helichrysum stoechas</i> (sempreviva)				•

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

Cisto-Sarothamnetum catalaunici (A. et O. Bolòs) O. Bolòs 1956 *Lavandulo-Ericetum scopariae* Br.-Bl. 1931

Distribució dins el territori català

Territoris ruscínic i catalanídic. Entre 50 i 650 m d'altitud.

Estepa negra. R.M. Masalles

Gestió, usos i problemes de conservació

Moltes d'aquestes brolles són secundàries; algunes ocupen els conreus abandonats i altres representen una etapa de recuperació després dels incendis. De manera espontània tendeixen a reforestar-se amb pins, alzines i sureres. Els focs les afavoreixen impedit el tancament de la vegetació i n'asseguren

la persistència a termini mitjà. Donada l'actual freqüència dels focs forestals, hem de suposar que la seva àrea tendirà a augmentar. En alguns solells de sòls prims i oligotròfics poden representar una comunitat permanent. S'exploten sovint com a pastura d'ovelles i cabres.

Indicadors d'interès de conservació

Distribució general dins Europa	▶ ② regió mediterrània
Freqüència dins el territori català	▶ ③ bastant comú
Forma d'implantació territorial	▶ ② superfícies mitjanes
Diversitat florística	▶ ① baixa
Grau de maduresa	▶ ② poc madur
Amenaça	▶ ① no amenaçat

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

Cap.

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

32n Matollars (estepars i brolles) silicícòles de terra baixa

32.342

Estepars dominats per estepa borrera (*Cistus salviifolius*), silicícoles, de les contrades mediterrànies marítimes

Brolla d'estepa borrera al cap de Creus. J. Vigo i A. Ferré

Aspecte

Brolles dominades per l'estepa borrera, però amb força abundància de tomaní i d'altres menes d'estepes, totes malacofil·les, és a dir, de fulles deformables reversiblement quan perden aigua. Poden portar alguns arbres aïllats. L'estrat herbaci és força constant; hi abunda el llistó i, a la primavera, s'hi poden fer algunes plantes anuals. Quan floreix l'estepa borrera, l'hàbitat pren un aspecte molt vistós.

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Terra baixa: contrades marítimes subhúmedes.

Ambients que ocupa – Costers en qualsevol orientació.

Clima – Mediterrani marítim.

Substrat i sòl – Roques silícies. Sòls clarament àcids.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat arbustiu				
<i>Cistus salviifolius</i> (estepa borrera)	•		•	
<i>Lavandula stoechas</i> (tomaní)		•	•	
<i>Calicotome spinosa</i> (argelaga negra)		•	•	
<i>Cistus monspeliensis</i> (estepa negra)		•	•	
<i>Erica arborea</i> (bruc boal)		•	•	
<i>Ulex parviflorus</i> (gatosa)		•		
<i>Daphne gnidium</i> (matapoll)		•		
<i>Dorycnium pentaphyllum</i> (botja d'escombres)		•		
<i>Cistus albidus</i> (estepa blanca)		•		
<i>Dorycnium hirsutum</i> (botja peluda)				•
<i>Phillyrea angustifolia</i> (aladern de fulla estreta)				•
<i>Arbutus unedo</i> (arboç)				•
Estrat herbaci				
<i>Brachypodium retusum</i> (llistó)		•		
<i>Galium maritimum</i> (espunyidella peluda)				•
<i>Dactylis glomerata</i> (dàctil)				•
<i>Helichrysum stoechas</i> (sempreviva)				•
<i>Rubia peregrina</i> (rogeta)				•

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

Cisto-Sarothamnetum catalaunici (A. et O. Bolòs) O. Bolòs 1956
Lavandulo-Ericetum scopariae Br.-Bl. 1931

Centaureo-Ericetum arboreae O. Bolòs 1983
Astragalo massiliensis-Cistetum repentis T.Franquesa 1996

Estepa borrera. G. Mercadal

Distribució dins el territori català

Territoris ruscínic i catalanídic, entre 25 i 600 m d'altitud.

Gestió, usos i problemes de conservació

En general representa un estadi de recuperació forestal, principalment a partir de conreus abandonats; de manera espontània tendeix a reforestar-se amb pins, alzines i sureres. Els focs l'afavoreixen, impedit el tancament de la vegetació i n'asseguren la persistència a termini mitjà. S'explota sovint com a pastura d'ovelles i cabres. Amb l'actual recurrència dels focs forestals, hem de suposar que la seva àrea tendirà, de moment, a augmentar.

Indicadors d'interès de conservació

Distribució general dins Europa	▶ ② regió mediterrània
Freqüència dins el territori català	▶ ③ bastant comú
Forma d'implantació territorial	▶ ② superfícies mitjanes
Diversitat florística	▶ ① baixa
Grau de maduresa	▶ ② poc madur
Amenaça	▶ ① no amenaçat

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

Cap.

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

32n Matollars (estepars i brolles) silicícoles de terra baixa

32.343

Estepars dominats per *Cistus populifolius*, silicícules, de terra baixa, al territori catalanídic central

Cistus populifolius. X. Font

Aspecte

Matollar més aviat alt (0,8-1,2 m) en què, al costat de l'espècie principal, intervenen altres arbustos, com també rebrots d'alzina o d'altres arbres. Hi dominen les plantes malacofil·les, de fulla blana, deformable amb els canvis d'hidratació sense sofrir danys irreversibles. L'estrat herbaci és més aviat escàs i irregular.

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Terra baixa: contrades marítimes subhúmedes.
Ambients que ocupa – Clarianes i marges de camí dins de l'alzinar, en àrees més aviat obagues i fresques.
Clima – Mediterrani marítim subhúmit.
Substrat i sòl – Roques àcides (granits, gresos); sòls sense carbonats, àcids.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
<i>Cistus populifolius</i>	•		•	
<i>Cistus populifolius</i> x <i>salviifolius</i>			•	
<i>Cistus salviifolius</i> (estepa borrera)			•	
<i>Cistus monspeliensis</i> (estepa negra)			•	
<i>Cistus albidus</i> (estepa blanca)				•
<i>Quercus ilex</i> (alzina)				•

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

Cap.

Distribució dins el territori català

Territori catalanídic central, en àrees una mica muntanyenques (400-550 m d'altitud).

Gestió, usos i problemes de conservació

Formacions lligades a la desforestació, segurament força inestables, que es mantenen gràcies a l'obertura de camins i clarianes. La facilitat d'hibridació de l'espècie principal, molt rara

a Catalunya, amb l'estepa borrera, molt més abundant, unida a la reducció espontània dels hàbitats arbustius, pot dur-les a la desaparició.

Indicadors d'interès de conservació

Distribució general dins Europa	► ⑤ sud-oest de la península Ibèrica; molt més rar cap al nord i a l'est
Freqüència dins el territori català	► ⑤ molt rar
Forma d'implantació territorial	► ③ superfícies petites
Diversitat florística	► ② mitjana
Grau de maduresa	► ② poc madur
Amenaça	► ④ molt amenaçat

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

Cap.

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

Cap.

32.3441+

Estepars d'estepa de muntanya (*Cistus laurifolius*) i tamborino (*Lavandula pedunculata*), acidòfils, del territori catalanídic central

Matollar d'estepa de muntanya a les muntanyes de Prades. A. Ferré i J. Vigo

Aspecte

Matollar relativament dens, de 0,7-1,5 m d'alçària i d'aspecte divers depenent de l'abundància relativa de les dues espècies principals o bé de si es barregen amb alguna altra estepa o amb bruc. Sovint du alguns arbres isolats (pi roig, per exemple) i sol tenir un estrat herbaci o subarbustiu irregular. Quasi tots els arbustos són malacofil·les (de fulla blana, deformable), però entre les herbes n'hi ha de fulla tendra i prima.

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Muntanya mitjana: estatge submontà.
Terra baixa: contrades marítimes subhúmides.
Ambients que ocupa – Vessants desforestats o amb una coberta clara de pins, clarianes o marges de camins, en orientacions diverses.
Clima – Medieuropeu submediterrani o mediterrani marítim subhúmit.
Substrat i sòl – Esquistos paleozoics; sòls sense carbonats, més o menys àcids, en general prims, pedregosos o rocallosos.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat arbustiu				
<i>Cistus laurifolius</i> (estepa de muntanya)	•		•	
<i>Cistus albidus</i> (estepa blanca)		•	•	
<i>Erica arborea</i> (bruc boal)		•	•	
<i>Lavandula pedunculata</i> (tamborino)			•	
Estrat herbaci				
<i>Pteridium aquilinum</i> (falguera comuna)			•	
<i>Anarrhinum bellidifolium</i>			•	

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

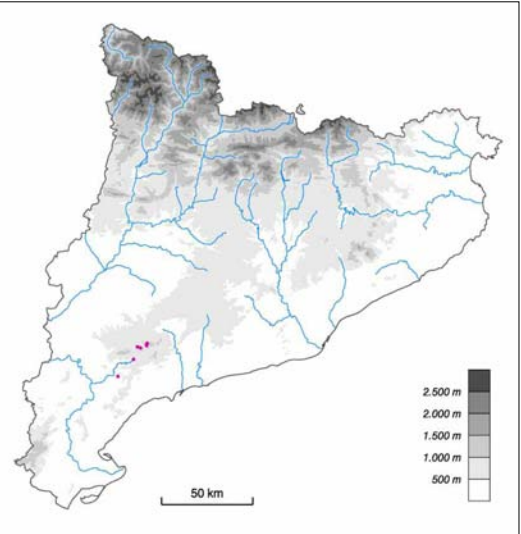

Tamborino. Unitat de Botànica, UB

Pteridio-Lavanduletum pedunculatae O. Bolòs 1967

Distribució dins el territori català

Territori catalanídic central (muntanyes de Prades, Priorat), entre 400 i 1.100 m.

Gestió, usos i problemes de conservació

Formació producte de desforestació, que de manera espontània tendeix a veure's reduïda per recolonització forestal. Tot i això, la dinàmica subsegüent a qualsevol alteració forestal (tala, aclarida, foc, obertura de camins) en comporta la reaparició.

Indicadors d'interès de conservació

Distribució general dins Europa	► ④ muntanyes silícies de la península Ibèrica, però molt rar cap al nord-est
Freqüència dins el territori català	► ⑤ molt rar
Forma d'implantació territorial	► ③ superfícies mitjanes
Diversitat florística	► ② mitjana
Grau de maduresa	► ② poc madur
Amenaça	► ② probablement amenaçat en un futur (atesa la raresa i el caràcter successional de la unitat)

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

Cap.

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

32o	Estepars d'estepa de muntanya (<i>Cistus laurifolius</i>) i tamborino (<i>Lavandula pedunculata</i>), acidòfils, de la muntanya mitjana del territori catalanídic central	
-----	---	--

32.3442+

Estepars d'estepa de muntanya (*Cistus laurifolius*), acidòfils, dels Pirineus i del territori catalanídic septentrional

Matollar d'estepa de muntanya sobre Taradell (Osona). J. Vigo

Aspecte

Matollars relativament uniformes, de vora 1 m d'alçària o poc més, no gaire densos. Hi domina àmpliament l'estepa de muntanya, al costat d'altres arbustos o d'algun arbret. L'estrat herbaci és força pobre i dispers, de manera que deixa bona part del terra o de la roca al descobert. A l'estiu suporten un eixut molt acusat, i per això la planta dominant perd una part notable del fullatge.

Estepa de muntanya. J. Vigo

Ecologia

Àrees biogeogràfiques - Muntanya mediterrània continental. Muntanya mitjana: estatge submontà.
Ambients que ocupa - Costers rocallosos solells, molt secs a l'estiu, en àrees desforestades.
Clima - Mediterrani muntanyenc subhumit (i medioeuropeu submediterrani).
Substrat i sòl - Roques silícies, sobretot esquistos; sòl esquelètic, més o menys àcid.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat arbustiu				
<i>Cistus laurifolius</i> (estepa de muntanya)	•		•	
<i>Lavandula stoechas</i> (tomani)			•	
Estrat herbaci				
<i>Trifolium arvense</i> (peu de llebre)			•	
<i>Galium maritimum</i> (espunyidella peluda)			•	

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

Centaurea pectinata. X. Font

Trifolio-Cistetum laurifolii O. Bolòs 1983
Centaureo-Ericetum arboreae O. Bolòs 1983

Distribució dins el territori català

Pirineus i territori catalanídic septentrional, entre uns 500 i 1.500 m d'altitud.

Gestió, usos i problemes de conservació

Comunitat arbustiva que en el paisatge primitiu devia trobar-se limitada a algun serrat o alguna carena rocosos, progressivament estesa per desforestació. Actualment, l'embosquinament espontani tendiria a fer-la retrocedir, si bé aquesta dinàmica és molt lenta o gairebé nul·la en extensos costers erosionats i rocallosos.

Indicadors d'interès de conservació

- Distribució general dins Europa▶ ⑤ dels Pirineus i el Montseny fins a l'Alvèrnia i als Alps sud-occidentals
- Freqüència dins el territori català▶ ⑤ molt rar
- Forma d'implantació territorial▶ ③ superfícies mitjanes
- Diversitat florística▶ ① baixa
- Grau de maduresa▶ ② poc madur
- Amenaça▶ ① no amenaçat

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

Cap.

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

32p

Estepars d'estepa de muntanya (*Cistus laurifolius*), de la muntanya mitjana, del Pirineu i del territori catalanídic septentrional

32.3443+

Estepars d'estepa de muntanya (*Cistus laurifolius*) amb boix (*Buxus sempervirens*), neutroacidòfils, dels Pirineus

Matollar d'estepa de muntanya i boix a l'Alta Ribagorça. A. Ferré

Aspecte

Matollars més aviat irregulars i no gaire densos, de vora 1 m d'alçària o poc menys. Hi domina quasi sempre l'estepa de muntanya, al costat d'altres arbustos (sobretot el boix) o d'algun arbret, i entre les mates s'hi fan claps d'herbes o hi aflora la roca. Tot i l'estratègia malacofil·la de l'estepa, entre la resta de components hi destaquen alguns arbustos o arbrets de fulla més o menys coriàcia (com ara el boix mateix) i altres de caducifolis; entre les mates i les herbes també s'hi troba una certa diversitat de biotips.

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Muntanya mitjana.
Ambients que ocupa – Vessants rocallosos, generalment força inclinats, més o menys solells, secs a l'estiu.
Clima – Medieuropeu submediterrani.
Substrat i sòl – Roques silícies (gresos i argiles permotriàsics o esquistos), exposats a erosió molt activa, de manera que generen sòls irregulars, poc profunds i pedregosos.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat arbustiu				
<i>Cistus laurifolius</i> (estepa de muntanya)	•			•
<i>Buxus sempervirens</i> (boix)		•	•	
<i>Genista scorpius</i> (argelaga)		•		
<i>Juniperus communis</i> (ginebre)		•		
<i>Amelanchier ovalis</i> (corner)		•		
Estrat herbaci				
<i>Festuca ovina</i> s.l.		•		
<i>Thymus vulgaris</i> subsp. <i>palaearcticus</i>			•	

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

Buxo-Cistetum laurifolii Carreras, Carrillo, Masalles, Ninot et Vigo 1993

Estepa de muntanya. A. Ferré

Distribució dins el territori català

Pirineus centrals, en una estreta franja corresponent als materials geològics indicats, estesa del Pallars al límit amb l'Aragó, entre 1.000 i 1.600 m.

Gestió, usos i problemes de conservació

Aquesta unitat es degué estendre per desforestació, a partir de poblacions segurament limitades a unes quantes àrees rocalloses, amb poc sòl. Com que els vessants de gresos i argiles que ocupa es troben molt erosionats, probablement a causa de la mateixa desforestació i de la pastura, i com que el procés sembla força actiu, actualment és una vegetació en bona part permanent, no gaire amenaçada per la colonització forestal.

Indicadors d'interès de conservació

- Distribució general dins Europa
- Freqüència dins el territori català
- Forma d'implantació territorial
- Diversitat florística
- Grau de maduresa
- Amenaça
- ▶ 6 Pirineus centrals (Alta Ribagorça)
- ▶ 5 molt rar
- ▶ 3 superfícies mitjanes
- ▶ 2 mitjana
- ▶ 2 poc madur
- ▶ 1 no amenaçat

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

Cap.

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

- 32p
- Estepars d'estepa de muntanya (*Cistus laurifolius*), de la muntanya mitjana, del Pirineu i del territori catalanídic septentrional
-

32.346

Estepars de *Cistus crispus*, silicícoles i xeròfils, de les contrades mediterrànies marítimes

Poblament d'estepa crespa prop de Sils (la Selva). L. Vilà

Aspecte

Matollars baixos (40-50 cm) i relativament clars (65-80% de recobriment), amb una certa diversitat d'arbustos i mates. Entremig s'hi fan algunes herbes i petites mates xeròfiles, poc específiques. Sovint duen algun arbre espars, principalment surera, alzina i pi pinyer. Hi dominen les plantes malacofil·les (com ho són les estepes) o bé de fulles reduïdes, estretes, totes perennifòlies, malgrat que en els estius més secs queden força desfullades.

Ecologia

- Àrees biogeogràfiques – Terra baixa: contrades marítimes subhúmedes.
- Ambients que ocupa – Àrees assolellades, però poc inclinades, en llocs desforestats.
- Clima – Mediterrani marítim subhúmit.
- Substrat i sòl – Roques àcides (granits, esquists); sòls sense carbonats i poc o molt àcids, que esdevenen molt secs a l'estiu

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat arbustiu				
<i>Cistus crispus</i> (estepa crespa)	•		•	
<i>Lavandula stoechas</i> (tomani)		•	•	
<i>Cistus salviifolius</i> (estepa borrera)		•	•	
<i>Cistus monspeliensis</i> (estepa negra)			•	
<i>Calicotome spinosa</i> (argelaga negra)			•	
<i>Calluna vulgaris</i> (bruguerola)			•	
<i>Ulex parviflorus</i> (gatosa)				•
<i>Daphne gnidium</i> (matapoll)				•
Estrat inferior				
<i>Euphorbia biumbellata</i> (lleteresa)			•	
<i>Jasione montana</i>			•	
<i>Brachypodium retusum</i> (llistó)				•
<i>Hyparrhenia hirta</i> (albellatge)				•
<i>Sedum sediforme</i> (crespinell gros)				•
<i>Pleurochaete squarrosa</i> (molsa d'estrelletes)				•
<i>Cladonia foliacea</i> (flor de roca)				•

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

Calicotomo-Cistetum crispi Br.-Bl. 1940

Distribució dins el territori català

Territoris ruscínic i catalanídic septentrional; rar en general, llevat del Baix Empordà.

Estepa crespa. X. Font

Gestió, usos i problemes de conservació

Comunitats afavorides per la desforestació. L'espècie principal i algunes de les altres mates que les componen són sensibles a la competència dels arbres i d'altres arbustos més vigorosos. Per això, la reforestació espontània tendeix a reduir-ne l'extensió, si bé deuran perdurar als indrets de sòl més sec.

Indicadors d'interès de conservació

Distribució general dins Europa	▶ ③ regió mediterrània occidental (sobretot sud-oest de la península Ibèrica; arriba fins a Provença i Sicília)
Freqüència dins el territori català	▶ ④ rar
Forma d'implantació territorial	▶ ② superfícies mitjanes
Diversitat florística	▶ ② mitjana
Grau de maduresa	▶ ② poc madur
Amenaça	▶ ③ amenaçat

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

Cap.

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

Cap.

32.348

Estepars d'estepa blanca (*Cistus albidus*), silicícoles, de terra baixa

Brolla d'estepa blanca prop de Portbou (Alt Empordà). I. Soriano

Aspecte

Brolles baixes dominades per l'estepa blanca, on solen ser rares les altres estepes. Són formacions força obertes, cosa que permet que s'hi facin petites mates, com ara la farigola, i herbes vivaces, com ara el trèvol pudent i el llistó. Les mates més abundants són malacofil·les (de fulles blanques, deformables quan perden aigua), ericoides (de fulles estretes i rígides) o espinoses. A la primavera quan s'han obert les flors rosades de l'estepa blanca, l'hàbitat té un aspecte molt vistós.

Ecologia

- Àrees biogeogràfiques – Terra baixa: contrades marítimes subhúmides.
- Ambients que ocupa – Costers solells, especialment a les àrees fortament alterades.
- Clima – Mediterrani marítim.
- Substrat i sòl – Substrats silíceis. Sòls prims, no gaire àcids.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat arbustiu				
<i>Cistus albidus</i> (estepa blanca)	•		•	
<i>Lavandula stoechas</i> (tomaní)		•	•	
<i>Cistus salviifolius</i> (estepa borrera)		•	•	
<i>Dorycnium pentaphyllum</i> (botja d'escombres)	•			
<i>Calicotome spinosa</i> (argelaga negra)		•		
<i>Ulex parviflorus</i> (gatosa)		•		
<i>Rosmarinus officinalis</i> (romaní)				•
<i>Thymus vulgaris</i> (farigola, timó)				•
<i>Psoralea bituminosa</i> (trèvol pudent)				•
Estrat herbaci				
<i>Brachypodium retusum</i> (llostó)		•		
<i>Eryngium campestre</i> (panical)				•
<i>Convolvulus althaeoides</i> (corretjola de serp)				•

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

Cisto-Sarothamnetum catalaunici (A. et O. Bolòs) O. Bolòs 1956

Distribució dins el territori català

Territoris ruscínic i catalanídic, entre 50 i 450 m d'altitud.

Botja d'escombres. J. Vigo i A. Farré

Estepa blanca. M. Guardiola

Gestió, usos i problemes de conservació

Generalment representa una primera etapa de recuperació forestal. Explotat sovint com a pastura d'ovelles i cabres. Espontàniament tendeix a reforestar-se amb pins, alzines i sureres. Els focs l'afavoreixen impedit el tancament de la vegetació i n'asseguren la persistència a termini mitjà.

Indicadors d'interès de conservació

Distribució general dins Europa	▶ ③ regió mediterrània occidental
Freqüència dins el territori català	▶ ③ bastant comú
Forma d'implantació territorial	▶ ③ superfícies petites
Diversitat florística	▶ ① baixa
Grau de maduresa	▶ ② poc madur
Amenaça	▶ ① no amenaçat

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

Cap.

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

32n Matollars (estepars i brolles) silicícoles de terra baixa

32.351

Matollars de tomaní (*Lavandula stoechas*), silicícoles, de sòls secs de terra baixa

Matollar de tomaní vora els estanys de Canadal (Alt Empordà). A. Ferré i J. Vigo

Aspecte

Brolles mitjanament denses, generalment de 50-80 cm d'alçària, dominades pel tomaní, de vegades amb algun arbre (pins) o arbust alt. L'estrat herbaci és divers, format per herbes vivaces xeròfiles, teròfits i petites mates, en part més o menys oportunistes. Presenten un desenvolupament primaveral força espectacular, tant per la brotada de les mates i herbes com per la floració del tomaní, en contrast amb la pèrdua generalitzada de fulles i brots a l'estiu.

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Terra baixa: contrades marítimes subhúmedes.
Ambients que ocupa – Costers, talussos i replans, molt sovint corresponents a camps abandonats fa poques dècades o bé a superfícies alterades per altres causes.
Clima – Mediterrani marítim subhúmit.
Substrat i sòl – Esquistos; sòls pedregosos, prims, sovint rocallosos.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat arbustiu				
<i>Lavandula stoechas</i> (tomaní)	•		•	
<i>Erica arborea</i> (bruc boal)			•	
<i>Cistus monspeliensis</i> (estepa negra)			•	
Estrat herbaci				
<i>Brachypodium retusum</i> (llostó)		•		
<i>Lupinus angustifolius</i> (llobí blau)			•	
<i>Helichrysum stoechas</i> (sempreviva)				•

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

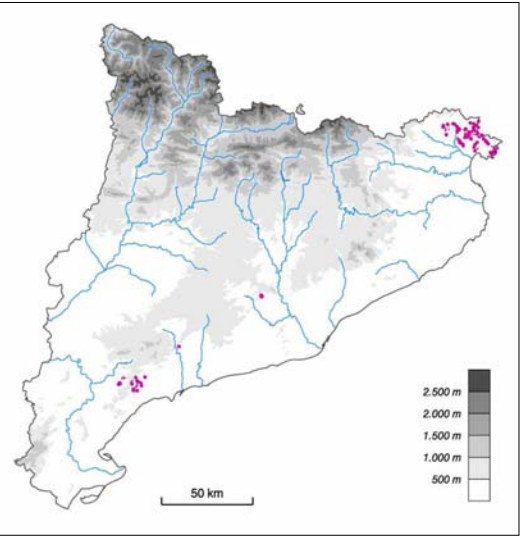

Tomaní. J. Llistosella

Lupino angustifolii-Lavanduletum stoechidis T. Franquesa 1996 etc.

Distribució dins el territori català

Territoris ruscínic i catalanídic septentrional i central.

Gestió, usos i problemes de conservació

Hàbitat secundari, ocasionat per l'abandonament de conreus o per focs forestals sovintejats; i per tant genèricament destinat a ser recolonitzat per altres matollars més denses o alts, o per boscos esclerofil·les (sureda o alzinar). De totes maneres, els focs forestals (per exemple al cap de Creus) i la severitat del medi (costers rocallosos) el continuaran mantenint o regenerant.

Indicadors d'interès de conservació

- Distribució general dins Europa
- Freqüència dins el territori català
- Forma d'implantació territorial
- Diversitat florística
- Grau de maduresa
- Amenaça
- ▶ ③ regió mediterrània occidental
- ▶ ④ rar
- ▶ ③ superfícies mitjanes
- ▶ ② mitjana
- ▶ ② poc madur
- ▶ ① no amenaçat

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

Cap.

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

32q

Matollars de tomaní (*Lavandula stoechas*), silicícoles, de sòls secs de terra baixa

32.36 Brolles baixes i obertes d'estepes (*Cistus* spp.), brucs (*Erica* spp.)..., silicícules, de terra baixa

Brolla oberta d'estepes i brucs sobre Taradell (Osona). J. Vigo

Aspecte

Brolles baixes amb força diversitat d'arbustos, entre els quals destaquen diverses espècies d'estepes i de brucs. El poblament arbustiu no és tancat, de manera que permet el desenvolupament d'un estrat herbaci força divers dominat per l'omnipresent llistó.

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Terra baixa: contrades marítimes subhúmedes.
Ambients que ocupa – Vessants de qualsevol orientació.
Clima – Mediterrani marítim.
Substrat i sòl – Substrats silícis; sòls de reacció àcida

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat arbustiu				
<i>Cistus albidus</i> (estepa blanca)		•	•	
<i>Cistus salviifolius</i> (estepa borrera)		•	•	
<i>Erica scoparia</i> (bruc d'escombres)		•	•	
<i>Erica arborea</i> (bruc boal)		•	•	
<i>Cistus monspeliensis</i> (estepa negra)		•	•	
<i>Lavandula stoechas</i> (tomaní)		•	•	
<i>Calicotome spinosa</i> (argelaga negra)		•		
<i>Ulex parviflorus</i> (gatosa)		•		
<i>Calluna vulgaris</i> (bruguerola)				•
<i>Dorycnium pentaphyllum</i> (botja d'escombres)				•
<i>Daphne gnidium</i> (matapoll)		•		
Estrat herbaci				
<i>Brachypodium retusum</i> (llostó)		•		
<i>Galium maritimum</i> (espunyidella peluda)				•

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

Cisto-Sarothamnetum catalaunici (A. et O. Bolòs) O. Bolòs 1956 etc.

Distribució dins el territori català

Territoris catalanídics i ruscínic, entre 50 i 700 m d'altitud.

Gestió, usos i problemes de conservació

Explotat sovint com a pastura d'ovelles i cabres i per a l'extracció de soques de bruc. Es tracta d'un hàbitat que espontàniament tendeix a reforestar-se amb pins, alzines o sureres. Els focs l'afavoreixen impedit el tancament de la vegetació i n'asseguren la persistència a termini mitjà.

Indicadors d'interès de conservació

Distribució general dins Europa	▶ ② regió mediterrània
Freqüència dins el territori català	▶ ③ bastant comú
Forma d'implantació territorial	▶ ② superfícies mitjanes
Diversitat florística	▶ ① baixa
Grau de maduresa	▶ ② poc madur
Amenaça	▶ ① no amenaçat

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

Cap.

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

32n Matollars (estepars i brolles) silicícules de terra baixa

32.374+

Brolles dominades per ginestell (*Sarothamnus catalaunicus*), silicícoles, de les contrades marítimes plujoses, als territoris ruscínic i catalanídic septentrional

Matollar de ginestell sobre Santa Susanna (Maresme). A. Ferré

Aspecte

Brolles força altes, dominades pel ginestell i on estepes i brucs fan un paper secundari. Solen incloure un estrat arbori obert, constituït per pi pinyer, per alzines o per sureres. L'estrat herbaci no és gaire important ni divers i està format de manera molt constant pel llistó.

Ecologia

- Àrees biogeogràfiques – Terra baixa: contrades marítimes subhúmedes.
- Ambients que ocupa – Vessants, preferentment ombrívols, sovint com a etapa de recuperació forestal de l'alzinar o la sureda.
- Clima – Mediterrani marítim.
- Substrat i sòl – Sòls àcids, sobretot sobre sauló.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat arbori				
<i>Quercus ilex</i> (alzina)				•
<i>Quercus suber</i> (surera)				•
<i>Pinus pinea</i> (pi pinyer)				•
Estrat arbustiu				
<i>Sarothamnus catalaunicus</i> (ginestell)	•		•	
<i>Cistus salviifolius</i> (estepa borrera)		•	•	
<i>Calicotome spinosa</i> (argelaga negra)		•	•	
<i>Cistus albidus</i> (estepa blanca)		•	•	
<i>Erica arborea</i> (bruc boal)		•	•	
<i>Ulex parviflorus</i> (gatosa)		•		
<i>Calluna vulgaris</i> (bruguerola)				•
<i>Asparagus acutifolius</i> (esparreguera boscana)				•
<i>Daphne gnidium</i> (matapoll)				•
<i>Rubus ulmifolius</i> (esbarzer)				•
Estrat herbaci				
<i>Brachypodium retusum</i> (llistó)		•		
<i>Galium maritimum</i> (espunyidella peluda)				•

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

Cisto-Sarothamnetum catalaunici (A. et O. Bolòs) O. Bolòs 1956
Lavandulo-Ericetum scopariae Br.-Bl. 1931

Ginestell. J. Font

Distribució dins el territori català

Territoris catalanídic septentrional i ruscínic, entre 50 i 700 m d'altitud.

Gestió, usos i problemes de conservació

A part de l'extracció de soques de bruc, no se'n fa cap ús especial. A molts indrets es tracta de brolles secundàries que tendeixen a reforestar-se espontàniament amb pins, alzines o sureres. De tota manera l'explotació forestal n'afavoreix el manteniment.

Indicadors d'interès de conservació

- Distribució general dins Europa

Freqüència dins el territori català

Forma d'implantació territorial

Diversitat florística

Grau de maduresa

Amenaça
- ⑤

► ④

► ③

► ②

► ②

► ①
- espai iberooccità localitzat (Catalunya i Provença)

rar

superfícies petites

mitjana

poc madur

no amenaçat

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

Cap.

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

32n

Matollars (estepars i brolles) silicícoles de terra baixa

32.375+ Brolles dominades per argelaga negra (*Calicotome spinosa*), silicícoles, de les contrades mediterrànies marítimes

Matollar d'argelaga negra prop de Capmany (Alt Empordà). A. Ferré i J. Vigo

Aspecte

Les brolles d'argelaga negra són força altes (1-2 m) i generalment poc denses. A banda de la lleguminosa dominant, comprenen altres arbustos diversos. L'estrat herbaci és bastant constant i està dominat pel llistó.

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Terra baixa: contrades marítimes subhúmedes.
Ambients que ocupa – Vessants solells, sovint com a etapa de recuperació de l'alzinar o de la sureda.
Clima – Mediterrani marítim.
Substrat i sòl – Substrats silíceis; sòls de reacció àcida.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat arbustiu				
<i>Calicotome spinosa</i> (argelaga negra)	•		•	
<i>Lavandula stoechas</i> (tomaní)		•	•	
<i>Cistus monspeliensis</i> (estepa negra)		•	•	
<i>Cistus albidus</i> (estepa blanca)		•	•	
<i>Cistus salviifolius</i> (estepa borraera)		•	•	
<i>Erica arborea</i> (bruc boal)		•	•	
<i>Ulex parviflorus</i> (gatosa)		•		
<i>Asparagus acutifolius</i> (esparreguera boscana)				•
<i>Daphne gnidium</i> (matapoll)				•
Estrat herbaci				
<i>Brachypodium retusum</i> (llostó)		•		
<i>Galium maritimum</i> (espunyidella peluda)				•

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

Cisto-Sarothamnetum catalaunici (A. et O. Bolòs) O. Bolòs 1956
Lavandulo-Ericetum scopariae Br.-Bl. 1931

Distribució dins el territori català

Territoris catalanídics i ruscínics, entre 100 i 700 m d'altitud.

Brolles d'argelaga negra als Castellars d'Espolla (Alt Empordà). J. Soriano

Gestió, usos i problemes de conservació

No se'n fa cap ús especial. A molts indrets es tracta de brolles secundàries que tendeixen a reforestar-se espontàniament amb pins, alzines o sureres. De totes maneres, l'explotació forestal n'afavoreix el manteniment

Indicadors d'interès de conservació

Distribució general dins Europa	▶ ② terres mediterrànies nord-occidentals
Freqüència dins el territori català	▶ ④ rar
Forma d'implantació territorial	▶ ③ superfícies petites
Diversitat florística	▶ ① baixa
Grau de maduresa	▶ ② poc madur
Amenaça	▶ ① no amenaçat

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

Cap.

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

32n Matollars (estepars i brolles) silicícoles de terra baixa

32.376+

Brolles amb escruixidor (*Adenocarpus telonensis*), silicícoles, de les contrades mediterrànies marítimes, al territori catalanídic septentrional i central

Matollar d'escruixidor al massís de la Fembra Morta (Anoia). A. Ferré i R. Quadrada

Aspecte

Matollars alts (0,8-1,6 m) i més aviat densos, formats per diversos arbustos de fulla estreta, entre els quals l'escruixidor sol ser abundant i algun cop fins i tot dominant. En un estrat inferior sol haver-hi mates petites i herbes distribuïdes per les petites clarianes de manera poc regular; alguns cops també s'hi observa un dosser poc dens de pi pinyer o d'altres arbres. Dins de la flora principal hi dominen àmpliament les plantes perennes, amb un desenvolupament màxim a la primavera i amb una notable pèrdua de fullatge a l'estiu.

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Terra baixa: contrades marítimes subhúmedes.
Ambients que ocupa – Vessants d'orientació diversa, molt sovint cap a les parts altes dels costers i als serrats, en àrees desforestades.
Clima – Mediterrani marítim subhumit.
Substrat i sòl – Roques àcides (esquistos paleozoics). Sòls sense carbonats, més aviat prims o irregulars, rocallosos.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat arbustiu				
<i>Adenocarpus telonensis</i> (escruixidor)		•	•	
<i>Cistus monspeliensis</i> (estepa negra)		•	•	
<i>Lavandula stoechas</i> (tomani)		•	•	
Estrat subarbustiu i herbaci				
<i>Thymus vulgaris</i> (farigola, timó)				•
<i>Dorycnium pentaphyllum</i> (botja d'escombres)				•

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

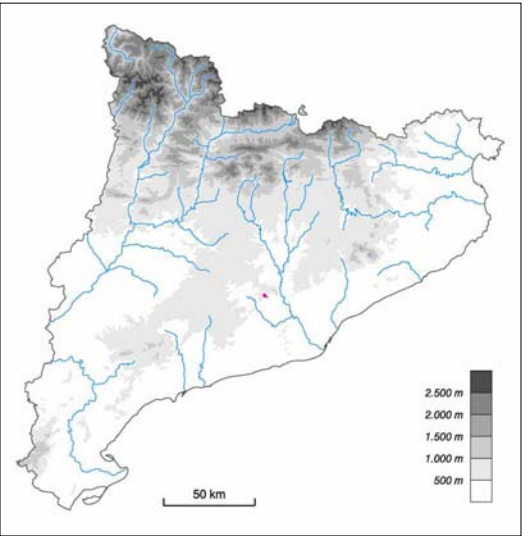
Cisto-Sarothamnetum catalaunici (A. et O. Bolòs) O. Bolòs 1956 subass. *adenocarpetosum*

Distribució dins el territori català

Territori catalanídic central (massís de la Fembra Morta: 400-700 m d'altitud); molt localitzat al territori catalanídic septentrional.

Escruixidor. A. Ferré i R. Quadrada

Gestió, usos i problemes de conservació

Vegetació secundària, pròpia d'àrees desforestades, que es manté a causa de tala, estassada o incendi. Fa poques dècades es restringia a costers no aptes ni per a camps de secà; l'abandó dels conreus de vessant va permetre una certa expansió d'aquest matollar, però la gestió actual, amb explotació forestal escassa o nul·la, tendeix a reduir-ne altre cop l'extensió

Indicadors d'interès de conservació

Distribució general dins Europa	► ⑤	espai iberooccità localitzat (sobretot, sud-oest ibèric, Catalunya i Provença)
Freqüència dins el territori català	► ⑤	molt rar
Forma d'implantació territorial	► ②	superfícies mitjanes
Diversitat florística	► ②	mitjana
Grau de maduresa	► ②	poc madur
Amenaça	► ②	probablement amenaçat en un futur

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

Cap.

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

32r	Brolles amb escruixidor (<i>Adenocarpus telonensis</i>), silicícoles, de les contrades mediterrànies marítimes, al territori catalanídic septentrional i central	
-----	--	--

32.377+ Brolles amb *Genista linifolia*, silícicoles, de les contrades mediterrànies marítimes, al territori catalanídic septentrional

Matollar de *Genista linifolia* prop de Tossa de Mar (la Selva). E. Ballesteros

Aspecte

Matollars o bosquines relativament densos, d'1,5-2 m d'alçària, formats per diversos arbustos de fulla estreta o relativament petita, o sense fulles, i amb algunes mates esparses a l'estrat inferior. Alguns cops porten arbres dispersos (surera, pi blanc o pi pinyer, sobretot).

Ecologia

- Àrees biogeogràfiques – Terra baixa: contrades marítimes subhúmedes.
- Ambients que ocupa – Llocs solells i més o menys arcerats, en àrees desforestades.
- Clima – Mediterrani marítim càlid.
- Substrat i sòl – Roques silícies, sobretot granits. Sòls prims, rocallosos, força secs a l'estiu i àcids.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat arbori				
<i>Quercus suber</i> (surera)			•	
Estrat arbustiu				
<i>Genista linifolia</i>		•	•	
<i>Erica arborea</i> (bruc boal)		•	•	
<i>Cistus salviifolius</i> (estepa borrera)		•	•	
<i>Lavandula stoechas</i> (tomaní)			•	
<i>Calluna vulgaris</i> (bruguera)			•	
<i>Myrtus communis</i> (murta)			•	
<i>Rosmarinus officinalis</i> (romani)				•
<i>Pistacia lentiscus</i> (llentiscle)				•

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

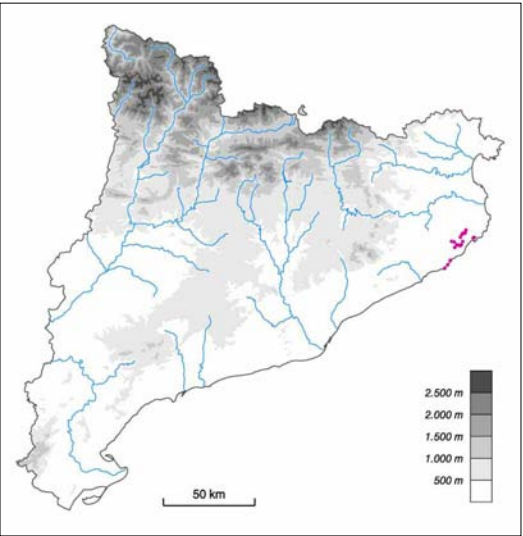
Cisto-Sarothamnetum catalaunici (A. et O. Bolòs) O. Bolòs 1956

Distribució dins el territori català

Part més septentrional del territori catalanídic (la Selva i el Baix Empordà), fins a uns 300 m d'altitud.

Genista linifolia. A. Ferré

Gestió, usos i problemes de conservació

Hàbitat secundari, ocasionat per tals, aclarides o focs forestals; per tant, genèricament destinat a ser recolonitzat per boscos esclerofil·les (sureda o alzinar). De totes maneres, sempre es mantindrà en marges forestals (camins, carreteres) o reapareixerà després de desforestació, ja que els seus constituents formen importants bancs de llavors força persistents.

Indicadors d'interès de conservació

Distribució general dins Europa	► ⑤	espai iberooccità localitzat (bàsicament Catalunya, sud-oest ibèric i Provença)
Freqüència dins el territori català	► ⑤	molt rar
Forma d'implantació territorial	► ②	superfícies mitjanes
Diversitat florística	► ②	mitjana
Grau de maduresa	► ②	poc madur
Amenaça	► ②	probablement amenaçat (per la tendència actual a la reforestació)

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

Cap.

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

32s Brolles amb *Genista linifolia*, silícicoles, de les contrades mediterrànies marítimes, al territori catalanídic septentrional

32.378+ Brolles dominades per albada (*Anthyllis cytisoides*), silicícoles, dels terrenys poc àcids de terra baixa

Brolla d'albada, prop de Riudecanyes (Baix Camp). J. Vigo i A. Ferré

Aspecte

Matollars dominats per l'albada, sovint acompanyada de diverses plantes espinoses, com ara l'argelaga negra i la gatosa. Sorpren que hi visquin algunes espècies clarament calcícoles, com ara el romani. Com que els arbusts no solen fer un poblament tancat, hi pot haver un estrat herbaci força dens i divers, dominat de manera molt constant pel llistó. De manera esparsa hi poden aparèixer alguns arbres, especialment l'alzina i la surera.

Albada i, a primer terme, corretjola de serp. A. Ferré i J. Vigo

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Muntanya mediterrània marítima.
Ambients que ocupa – Costers solells, no gaire allunyats de la influència marina.
Clima – Mediterrani marítim.
Substrat i sòl – Substrats silícis. Sòls poc àcids.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat arbustiu				
<i>Anthyllis cytisoides</i> (albada)	•		•	
<i>Lavandula stoechas</i> (tomani)		•	•	
<i>Calicotome spinosa</i> (argelaga negra)		•	•	
<i>Cistus albidus</i> (estepa blanca)		•	•	
<i>Cistus salviifolius</i> (estepa borrera)		•	•	
<i>Ulex parviflorus</i> (gatosa)		•		
<i>Dorycnium pentaphyllum</i> (botja d'escombres)				•
<i>Spartium junceum</i> (ginesta)				•
<i>Rosmarinus officinalis</i> (romani)				•
Estrat herbaci				
<i>Brachypodium retusum</i> (llistó)	•			
<i>Convolvulus althaeoides</i> (corretjola de serp)		•		
<i>Sedum sediforme</i> (crespinell gros)				•

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

Cisto-Sarothamnetum catalaunici (A. et O. Bolòs) O. Bolòs 1956 subass. *rosmarinetosum*

Distribució dins el territori català

Territori catalanídic septentrional i, més rarament, territori ruscínic. A partir del nivell del mar fins a uns 450 m d'altitud.

Gestió, usos i problemes de conservació

Explotat sovint com a pastura d'ovelles i cabres. Tot i que és un hàbitat afavorit per l'acció de foc, la seva superfície pot veure's reduïda a curt termini per la proliferació d'urbanitzacions en els costers que miren a mar.

Indicadors d'interès de conservació

Distribució general dins Europa	► ⑤ terres mediterrànies marítimes occidentals; sobretot zona oriental de la península Ibèrica, illes Balears i Provença, però molt esparsament
Freqüència dins el territori català	► ④ rar
Forma d'implantació territorial	► ② superfícies mitjanes
Diversitat florística	► ② mitjana
Grau de maduresa	► ② poc madur
Amenaça	► ② probablement amenaçat en un futur

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

Cap.

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

32n Matollars (estepars i brolles) silicícoles de terra baixa

32.379+

Brolles amb abundància d'altres lleguminoses (*Genista triflora*, *Genista monspessulana*), silicícules, de les contrades mediterrànies marítimes

Brolla de *Genista monspessulana*, molleró i brucs vora Sant Pere de Rodes (Alt Empordà). G. Mercadal

Aspecte

Brolles denses (80 a 100% de recobriment) amb abundància de lleguminoses no espinescents, com ara el molleró, a part d'estepes i brucs. Solen presentar un estrat arbori clar de pins, alzines o sureres. L'estrat herbaci no és gaire important a causa de la densitat d'arbustos; hi destaquen algunes espècies forestals com la falzia de bosc.

Ecologia

- Àrees biogeogràfiques – Terra baixa: contrades marítimes subhúmides.
- Ambients que ocupa – Vessants ombrívols, sovint com a etapa de recuperació de l'alzinar o de la sureda.
- Clima – Mediterrani marítim.
- Substrat i sòl – Substrat silici. Sòls clarament àcids, especialment sobre sauló.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat arbori				
<i>Quercus ilex</i> (alzina)				•
<i>Quercus suber</i> (surera)				•
Estrat arbustiu				
<i>Genista triflora</i> (molleró)		•	•	
<i>Genista monspessulana</i>		•	•	
<i>Erica arborea</i> (bruc boal)		•	•	
<i>Cistus monspeliensis</i> (estepa negra)		•	•	
<i>Lavandula stoechas</i> (tomaní)		•	•	
<i>Calicotome spinosa</i> (argelaga negra)		•	•	
<i>Cistus salviifolius</i> (estepa borrera)		•	•	
<i>Calluna vulgaris</i> (bruguerola)				•
<i>Dorycnium pentaphyllum</i> (botja d'escombres)				•
<i>Daphne gnidium</i> (matapoll)				•
Estrat herbaci				
<i>Brachypodium retusum</i> (llostó)		•		
<i>Asplenium onopteris</i> (falzia de bosc)				•

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

Cisto-Sarothamnetum catalaunici (A. et O. Bolòs) O. Bolòs 1956

Distribució dins el territori català

Territoris catalanídics i ruscínics, entre 100 i 600 m d'altitud.

Gestió, usos i problemes de conservació

Es tracta de comunitats de transició vers el bosc, al qual tendeixen espontàniament. L'explotació forestal les afavoreix.

Genista monspessulana. X. Font

Molleró. X. Font

Indicadors d'interès de conservació

- Distribució general dins Europa ▶ ② bona part de la regió mediterrània
- Freqüència dins el territori català ▶ ④ rar
- Forma d'implantació territorial ▶ ② superfícies mitjanes
- Diversitat florística ▶ ① baixa
- Grau de maduresa ▶ ② poc madur
- Amenaça ▶ ① no amenaçat

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

Cap.

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

32n

Matollars (estepars i brolles) silicícules de terra baixa

32.41

Garrigues de coscoll (*Quercus coccifera*), sense plantes termòfiles o gairebé

Garriga al Montsant. J.M. Ninot

Aspecte

Matollars força densos i uniformes, generalment de 0,8-1,5 m d'alçària, formats per arbustos de fulla dura i petita, principalment el coscoll. En els espais que deixen els arbustos principals hi apareixen mates més petites i de fulla estreta, i herbes xeròfiles. En alguns casos hi ha un estrat arborescent espars, molts cops de pi blanc. Atesos els ambients que ocupen, aquests matollars es troben adaptats a un eixut estival acusat; en els estius més secs, l'espècie dominant perd una part important del fullatge, sobretot el de les branques més altes.

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Terra baixa, muntanya mediterrània i muntanya mitjana (estatge submontà).
Ambients que ocupa – Costers, serrats i àrees culminals, generalment més o menys assolellats.
Clima – Mediterrani (o medieuropeu submediterrani).
Substrat i sòl – Calcàries i conglomerats, força més rarament margues i roques silícies. Sòls irregulars, sovint fissurals, més o menys carbonatats.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat arbustiu				
<i>Quercus coccifera</i> (coscoll)	•		•	
<i>Pistacia lentiscus</i> (llentiscle)		•	•	
<i>Smilax aspera</i> (aríjol)			•	
<i>Rosmarinus officinalis</i> (romani)				•
<i>Erica multiflora</i> (bruc d'hivern)				•
Estrat herbaci				
<i>Rubia peregrina</i> (rogeta)		•	•	
<i>Coris monspeliensis</i>			•	
<i>Brachypodium retusum</i> (llistó)		•		
<i>Euphorbia characias</i> (lleteresa vera)			•	

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

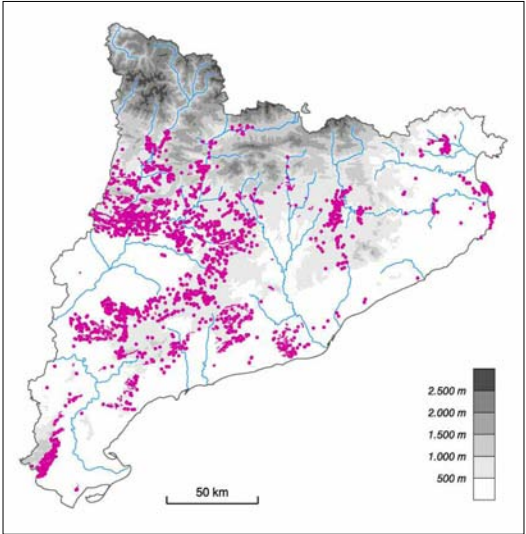
Quercetum cocciferae Br.-Bl. 1924
Rhamno-Quercetum cocciferae Br.-Bl. et O. Bolòs (1954) 1957

Distribució dins el territori català

General, però molt rar als Pirineus axials i al territori olositànic (i molt espars al territori sicòric), fins a uns 1.100 m d'altitud.

Garrigues a la serra de Millà (la Noguera). A. Ferré i J. Vigo

Gestió, usos i problemes de conservació

A les terres interiors més àrides, pot considerar-se vegetació climàtica. En general, però, és una comunitat permanent de costers rocallosos o una formació secundària força estesa per desforestació, principalment a causa dels incendis, atesa la gran capacitat de rebrot de l'espècie protagonista. La reforestació espontània tendeix a reduir-ne l'extensió, sobretot als indrets de sòl més desenvolupat.

Indicadors d'interès de conservació

Distribució general dins Europa	▶ ④	espai iberooccità extens (àrea valentinoprovençal)
Freqüència dins el territori català	▶ ②	comú
Forma d'implantació territorial	▶ ②	superfícies mitjanes
Diversitat florística	▶ ②	mitjana
Grau de maduresa	▶ ②	poc madur, en general
Amenaça	▶ ①	no amenaçat

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

Cap.

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

32t Garrigues de coscoll (*Quercus coccifera*), sense plantes termòfiles o gairebé, d'indrets secs, sovint rocosos, de terra baixa i de l'estatge submontà

32.42

Brolles dominades per romaní (*Rosmarinus officinalis*), calcícoles, de terra baixa

Brolla de romaní i maleïda vora Castelló de Farfanya (la Noguera). A. Ferré i J. Vigo

Aspecte

Matollars més aviat baixos (50-80 cm) i clars en què el romaní és més o menys dominant al costat d'altres arbusts i mates de port semblant, diferents segons els indrets. Per un seguit, totes aquestes mates tenen fulles estretes, més o menys rígides, i capçades poc denses. També s'hi fan, però, algunes plantes de fulla blana (malacofil·les). Sol haver-hi un estrat més baix, molt irregular i poc dens, integrat per matetes i herbes xeròfiles. Sovint hi creixen alguns arbres dispersos, principalment el pi

blanc. Les diferents mates que poden conviure amb el romaní defineixen diverses comunitats dins d'aquesta unitat, més aviat genèrica. En alguns casos, l'abundància relativa de les altres espècies assenyala la transició cap a d'altres unitats properes (32.432, 32.4B, 32.2121, 32.4C, 32.4D, 32.4E, 32.4F, 32.4H, 32.4J, 32.4L+, 15.923...); també pot passar gradualment a pinedes de pi blanc amb sotabosc dominat pel romaní (42.8414+, 42.8415+).

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat arbustiu				
<i>Rosmarinus officinalis</i> (romaní)	•		•	
<i>Erica multiflora</i> (bruc d'hivern)			•	
<i>Thymelaea tinctoria</i> (bufalaga)			•	
<i>Linum suffruticosum</i> (maleïda)			•	
<i>Lithospermum fruticosum</i> (sanguinària blava)			•	
<i>Globularia alypum</i> (foixarda)			•	
<i>Anthyllis cytisoides</i> (albada)			•	
<i>Cistus clusii</i> (esteperola)			•	
<i>Helianthemum syriacum</i> (romer blanc)			•	
Estrat subarbustiu i herbaci				
<i>Fumana ericoides</i> subsp. <i>montana</i>			•	
<i>Fumana thymifolia</i>			•	
<i>Helianthemum apenninum</i> (perdiguera)			•	
<i>Coris monspeliensis</i>			•	
<i>Brachypodium retusum</i> (llostó)				•
<i>Thymus vulgaris</i> (farigola, timó)				•

Ecologia

- Àrees biogeogràfiques – Terra baixa, més rarament muntanya mediterrània i estatge submontà.
- Ambients que ocupa – Indrets desforestats, sigui per tales intenses, sigui per incendi; també camps abandonats de fa anys. Cap a muntanya, aquestes brolles queden restringides a alguns solells més o menys arrecerats.
- Clima – Mediterrani.
- Substrat i sòl – Roques carbonàtiques (calcàries, margues, conglomerats...); sòls bàsics, generalment rocallosos, prims, que esdevenen força secs a l'estiu.

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

Erico-Thymelaeetum tinctoriae (Br.-Bl. et al.) A. et O. Bolòs 1950
Rosmarino-Lithospermetum Br.-Bl. 1924
Rosmarino officinalis-Linetum suffruticosi (Br.-Bl. et al.) Br.-Bl. et O. Bolòs 1957

Anthyllido-Cistetum clusii Br.-Bl. et al. 1935
Moricandio moricandioidis-Rosmarinetum officinalis Conesa et Recasens 1990
Euphorbio isatidifoliae-Rosmarinetum officinalis Conesa 2001

Distribució dins el territori català

General, tret dels Pirineus axials; però rar als Prepirineus orientals i a les terres silícies del territori catalanídic septentrional.

Gestió, usos i problemes de conservació

Tot i que aquest hàbitat és, en molts casos, fruit de desforestació, també ocupa, de manera més o menys permanent, superfícies extenses, sobretot als serrats, als costers rocallosos i a d'altres indrets amb poc sòl. Aquest fet, i també la seva persistència com a vegetació lligada als focs forestals i a d'altres tipus d'agressió envers els boscos mediterranis, fan que no calgui témer per la seva conservació.

Romani. R.M. Masalles

Indicadors d'interès de conservació

- Distribució general dins Europa ▶ ③ regió mediterrània occidental
- Freqüència dintre el territori català ▶ ① molt comú
- Forma d'implantació territorial ▶ ② superfícies mitjanes
- Diversitat florística ▶ ② mitjana
- Grau de maduresa ▶ ② poc madur
- Amenaça ▶ ① no amenaçat

Farigola mascle. J. Vigo

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

Cap.

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

- 32u Brolles de romaní (*Rosmarinus officinalis*) –i timonedes–, amb foixarda (*Globularia alypum*), bufalaga (*Thymelaea tinctoria*)..., calcícoles, de terra baixa

32.431

Estepars dominats per estepa blanca (*Cistus albidus*), calcícoles, de terra baixa

Brolla d'estepa blanca al Priorat. I. Soriano

Aspecte

Matollars força baixos (60-80 cm) i mitjanament densos, en què, a banda de l'estepa blanca, s'hi fan altres mates i petits arbustos xeròfils. Hi predominen les espècies malacòfil·les, si bé també n'hi ha de fulla estreta, i algun rebrot d'arbust esclerofil·le. A les petites clarianes sol haver-hi un estrat inferior molt discontinu, format per poques herbes i matetes xeròfiles; de vegades hi creix també algun pi dispers, principalment pi blanc. Aquests estepars passen insensiblement cap a d'altres menes de brolles, com ara les de les unitats 32.42 i 32.4J, i també cap a les pinedes de pi blanc amb romaní (42.8414+, 42.8415+).

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Terra baixa.
Ambients que ocupa – Àrees desforestades, sovint sotmeses a pertorbacions periòdiques (foc, estassades); també terraprimis i altres llocs secs. Més aviat en exposició al sud.
Clima – Mediterrani, més aviat marítim subhúmit.
Substrat i sòl – Roques carbonàtiques de mena diversa; més rarament roques àcides (esquistos...). Sòls poc o molt bàsics, generalment pedregosos, molt secs a l'estiu.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat arbustiu				
<i>Cistus albidus</i> (estepa blanca)	•		•	
<i>Rosmarinus officinalis</i> (romaní)		•	•	
<i>Thymelaea tinctoria</i> (bufalaga)			•	
<i>Erica multiflora</i> (bruc d'hivern)			•	
<i>Ulex parviflorus</i> (gatosa)				•
Estrat subarbustiu i herbaci				
<i>Thymus vulgaris</i> (farigola, timó)				•
<i>Brachypodium retusum</i> (llistó)				•

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

Erico-Thymelaeetum tinctoriae (Br.-Bl. et al.) A. et O. Bolòs 1950

Estepa blanca. X. Font

Indicadors d'interès de conservació

- Distribució general dins Europa
- Freqüència dins el territori català
- Forma d'implantació territorial
- Diversitat florística
- Grau de maduresa
- Amenaça
- ▶ ③ regió mediterrània occidental
- ▶ ③ bastant comú
- ▶ ② superfícies mitjanes
- ▶ ② mitjana
- ▶ ② poc madur
- ▶ ② probablement amenaçat en un futur

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

Cap.

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

- 32u Brolles de romaní (*Rosmarinus officinalis*) –i timonedes–, amb foixarda (*Globularia alypum*), bufalaga (*Thymelaea tinctoria*)..., calcícoles, de terra baixa
- ◻

32.432

Estepars dominats per esteperola (*Cistus clusii*), calcícoles, de les contrades mediterrànies càlides

Brolla d'esteperola prop de Mequinensa. L. Chamorro

Aspecte

Formacions arbustives o subarbustives no gaire denses, irregulars, d'entre 0,6-1 m d'alçària, formades principalment per l'esteperola i altres mates de port semblant; als espais que resten lliures s'hi poden veure algunes herbes perennes xeròfiles i subarbustos, si no el sòl nu. Poden dur una coberta arbòria poc densa, generalment de pi blanc. Hi dominen, de molt, les espècies de fulla linear, adaptades a suportar un període de fort eixut estival, durant el qual perden part del fullatge.

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Terra baixa: contrades marítimes seques i contrades mediterrànies interiors.
Ambients que ocupa – Costers més o menys pendents, generalment solells, desforestats.
Clima – Mediterrani marítim sec o mediterrani continental.
Substrat i sòl – Roques carbonàtiques (generalment calcàries o margues). Sòls rocallosos, irregulars, carbonatats, en general més o menys argilosos, molt secs a l'estiu.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat arbustiu				
<i>Cistus clusii</i> (esteperola)	•		•	
<i>Rosmarinus officinalis</i> (romaní)		•	•	
<i>Anthyllis cytisoides</i> (albada)			•	
<i>Erica multiflora</i> (bruc d'hivern)			•	
<i>Globularia alypum</i> (foixarda)			•	
Estrat subarbustiu i herbaci				
<i>Brachypodium retusum</i> (llistó)		•		
<i>Thymus vulgaris</i> (farigola, timó)		•		
<i>Stipa offneri</i> (sanadella)			•	

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

Anthyllido-Cistetum clusii Br.-Bl. et al. 1935
Genisto-Cistetum clusii Br.-Bl. et O. Bolòs 1957

Esteperola. A. Ferré i J. Vigo

Distribució dins el territori català

Territoris sicòric i catalanídic central i meridional.

Gestió, usos i problemes de conservació

Comunitat en general estesa i mantinguda per desforestació, sigui per efecte d'accions dràstiques (foc, tala), sigui per explotació forestal tradicional (aclarida, estassada del sotabosc). En la situació actual d'abandonament de les pràctiques tradicionals, més aviat es redueix; de tota manera, cal tenir en compte que la dinàmica successional és molt lenta, si no nul·la, en els llocs més erosionats, i que els focs forestals, freqüents en el seu territori, l'ajudaran a perpetuar-se.

Indicadors d'interès de conservació

- Distribució general dins Europa
- Freqüència dins el territori català
- Forma d'implantació territorial
- Diversitat florística
- Grau de maduresa
- Amenaça
- ▶ ③ regió mediterrània, part sud-occidental
- ▶ ④ rar
- ▶ ② superfícies mitjanes
- ▶ ② mitjana
- ▶ ② poc madur
- ▶ ① no amenaçat

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

Cap.

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

32x

Brolles calcícoles amb dominància d'esteperola (*Cistus clusii*), albada (*Anthyllis cytisoides*)..., de les contrades mediterrànies càlides

32.433

Brolles amb abundància d'estepa borrera (*Cistus salviifolius*), calcícoles, de terra baixa

Estepa borrera. J. Vigo

Aspecte

Matollars més aviat baixos (60-90 cm) i no gaire densos, formats per diverses mates i petits arbustos, en part malacofil·les. A les petites clarianes s'hi fan algunes herbes xeròfiles i matetes; també s'hi pot trobar algun pi dispers, principalment pi pinyer. Sovint apareixen en forma de taques petites, entremig d'altres brolles més extenses. Fan transicions cap a d'altres menes d'hàbitats propers, com ara els de les unitats 32.42 i 32.4J.

Ecologia

- Àrees biogeogràfiques – Terra baixa, principalment contrades marítimes subhúmedes.
- Ambients que ocupa – Llocs desforestats, oberts, sobretot en vessants solells.
- Clima – Mediterrani marítim subhúmit.
- Substrat i sòl – Roques carbonàtiques, amb sòls superficialment descarbonatats; més rarament, roques silícies o sorres litorals fixades.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat arbustiu				
<i>Cistus salviifolius</i> (estepa borrera)		•	•	
<i>Rosmarinus officinalis</i> (romani)		•	•	
<i>Cistus albidus</i> (estepa blanca)			•	
<i>Daphne gnidium</i> (matapoll)				•
<i>Lavandula stoechas</i> (tomaní)				•
Estrat subarbustiu i herbaci				
<i>Thymus vulgaris</i> (farigola, timó)				•
<i>Helichrysum stoechas</i> (sempreviva)				•
<i>Brachypodium retusum</i> (llostó)				•
<i>Pleurochaete squarrosa</i> (molsa d'estrelletes)				•

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

Erico-Thymelaeetum tinctoriae (Br.-Bl. et al.) A. et O. Bolòs 1950
etc.

Distribució dins el territori català

Territoris catalanídics septentrional i central.

Gestió, usos i problemes de conservació

En la major part de casos, es tracta de matollars secundaris, que evolucionen espontàniament cap a altres formacions més denses o bé cap a bosquines, de manera que la reforestació espontània tendeix a reduir-los.

Indicadors d'interès de conservació

Distribució general dins Europa	▶ ③ regió mediterrània occidental
Freqüència dins el territori català	▶ ④ rar
Forma d'implantació territorial	▶ ③ superfícies petites
Diversitat florística	▶ ② mitjana
Grau de maduresa	▶ ② poc madur
Amenaça	▶ ② probablement amenaçat en un futur

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

Cap.

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

32u

Brolles de romani (*Rosmarinus officinalis*) –i timonedes–, amb foixarda (*Globularia alypum*), bufalaga (*Thymelaea tinctoria*)..., calcícoles, de terra baixa

32.45

Brolles baixes dominades per càdec (*Juniperus oxycedrus*), calcícoles, de terra baixa

Brolla de càdec a la serra de Rubió (Anoia). A. Ferré i J. Vigo

Aspecte

Matollars constituïts per diversos arbustos i mates de fulla estreta, que formen un estrat no gaire alt (0,5-1 m) i poc dens, o, si més no, discontinu, entre els quals domina el càdec. Sovint en sobresurt algun arbret isolat, com ara el pi blanc. A part dels arbustos, hi creixen herbes xeròfiles i matetes, aprofitant les petites clarianes. Tot i això, encara resta força substrat (sòl o roca) al descobert. A les àrees de clima sec poden cobrir superfícies relativament grans, mentre que a les de clima subhumit es troben més aviat en forma de claps envoltats de boscos, bosquines o matollars més densos.

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Terra baixa (i muntanya mediterrània).
Ambients que ocupa – Vessants solells o replans relativament secs, en llocs amb poques possibilitats de desenvolupament d'arbres.
Clima – Mediterrani (o mediterrani muntanyenc).
Substrat i sòl – Roques calcàries; sòls rocallosos, irregulars, sovint discontinus i amb afloraments de roca, molt secs a l'estiu.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat arbustiu				
<i>Juniperus oxycedrus</i> (càdec)	•		•	
<i>Rosmarinus officinalis</i> (romani)		•	•	
<i>Juniperus phoenicea</i> (savina)			•	
<i>Thymelaea tinctoria</i> (bufalaga)			•	
<i>Erica multiflora</i> (bruc d'hivern)			•	
<i>Quercus coccifera</i> (coscoll)			•	
Estrat subarbustiu i herbaci				
<i>Fumana ericoides</i> subsp. <i>montana</i>			•	
<i>Stipa offneri</i> (sanadella)			•	
<i>Thymus vulgaris</i> (farigola, timó)		•		
<i>Brachypodium retusum</i> (llistó)		•		

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

Erico-Thymelaeetum tinctoriae (Br.-Bl. et al.) A. et O. Bolòs 1950
etc.

Distribució dins el territori català

General, tret dels Pirineus axials i de les contrades litorals d'hivern càlid.

Gestió, usos i problemes de conservació

Hàbitat no afectat per cap mena d'ús especial. Tot i que en alguns casos evoluciona lentament cap a matollars més densos o bosquines, més sovint és una formació estable que ocupa indrets poc adequats per al bosc; per això, la reforestació espontània el deu afectar poc. Les poblacions de càdec són bastant sensibles als canvis ambientals, de manera que les pertorbacions intenses (com ara el foc) o continuades n'amenacen la pervivència.

Indicadors d'interès de conservació

- Distribució general dins Europa▶ ② àrea europea extensa (regió mediterrània)
- Freqüència dins el territori català▶ ② comú
- Forma d'implantació territorial▶ ② superfícies mitjanes
- Diversitat florística▶ ② mitjana
- Grau de maduresa▶ ② poc madur
- Amenaça▶ ② probablement amenaçat en un futur

■ Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

Cap.

■ Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

32uBrolles de romani (*Rosmarinus officinalis*) –i timonedes–, amb foixarda (*Globularia alypum*), bufalaga (*Thymelaea tinctoria*)..., calcícoles, de terra baixa

32.461

Poblaments d'espígol mascle (*Lavandula latifolia*), calcícoles, sovint envaint prats o conreus abandonats, de terra baixa i de l'estatge submontà

Matollar d'espígol mascle a la Ribagorça. A. Ferré

Aspecte

Masses d'espígol mascle, relativament denses, que solen ocupar extensions petites. S'hi barreja algun altre arbust baix i diverses herbes de caràcter poc o molt xeròfil.

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Terra baixa, muntanya mediterrània i muntanya mitjana.
Ambients que ocupa – Costers secs, desforestats.
Clima – Mediterrani o submediterrani.
Substrat i sòl – Substrat calcinal; sòls sovint prims i pedregosos.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat arbustiu				
<i>Lavandula latifolia</i> (espígol mascle)	•		•	
<i>Thymus vulgaris</i> (farigola, timó)				•
<i>Helianthemum italicum</i> (herba passerella)				•
Estrat herbaci				
<i>Brachypodium phoenicoides</i> (fenàs)				•
<i>Avenula pratensis</i>				•
<i>Aphyllanthes monspeliensis</i> (jonça)				•
<i>Koeleria vallesiana</i> (herba rodona)				•

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

Cap.

Espígol mascle. A. Ferré

Distribució dins el territori català

Tot i que apareix esparsament, aquest hàbitat està estès per una gran part del país, llevat de la zona més àrida del territori sicòric, l'alt Pallars, la Vall d'Aran i les terres àcides nord-orientals.

Gestió, usos i problemes de conservació

Sense cap ús específic. Quan es tracta de formacions poc o molt esclarissades, poden ser aprofitades per a pastura.

Indicadors d'interès de conservació

- Distribució general dins Europa
- Freqüència dins el territori català
- Forma d'implantació territorial
- Diversitat florística
- Grau de maduresa
- Amenaça
- ▶ ③ regió mediterrània occidental
- ▶ ③ bastant comú
- ▶ ④ superfícies exigües
- ▶ ② mitjana
- ▶ ② poc madur
- ▶ ① no amenaçat

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

Cap.

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

Cap.

32.47

Timonedes (brolles baixes) dominades per timó (*Thymus* spp.), sajolida (*Satureja montana*), esparbonella (*Sideritis scordioides*) o altres labiades (llevat d'espígols), calcícoles, de terra baixa

Timoneda amb farigola, herba de la feridura... prop de Canalda (Solsonès). J. Vigo

Farigola. X. Font

Aspecte

Formacions subarbusives, en general de 15-30 cm d'alçària, formades sobretot per mates de fulla estreta o petita, que deixen força espai lliure, aprofitat per altres vegetals, de vegades molt diversos, com poden ser herbes vivaces, geòfits bulbosos, herbes anuals, líquens i molses terrícoles. També sol haver-hi força proporció de terra o de roca al descobert. Les mates i les herbes vivaces hi presenten canvis estacionals notables (brotada

primaveral, marciment estival) i moltes herbes desapareixen del tot, o gairebé, a l'estiu. Aquest hàbitat aplega una bona pila de comunitats, diferenciades, tant pel contingut florístic com per aspectes estructurals, des de formes termòfiles de terra baixa fins a d'altres un xic muntanyenques; i des de timonedes secundàries, pobres, fins a d'altres de permanents, que presenten força diversitat biològica.

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Terra baixa (contrades seques o subàrides, sobretot) i baixa muntanya mediterrània.
Ambients que ocupa – Indrets plans o inclinats amb poc sòl (codines, terraprims, costers molt erosionats), més aviat soells; o bé llocs no tan inhòspits (erms, camps abandonats), quan es tracta de timonedes secundàries.
Clima – Sobretot mediterrani sec o subàrid; també mediterrani subhúmit o mediterrani muntanyenc en terrenys molt secs.
Substrat i sòl – Roques calcàries. Sòls pedregosos o rocallosos, prims, carbonatats, sovint més o menys fissurals, molt secs a l'estiu.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
<i>Thymus vulgaris</i> (farigola, timó)		•	•	
<i>Satureja montana</i> (sajolida)		•	•	
<i>Brachypodium retusum</i> (llostó)		•		
<i>Fumana ericoides</i> subsp. <i>montana</i>			•	
<i>Helianthemum italicum</i> (herba passerella)		•		
<i>Helianthemum apenninum</i> s.l. (perdiguera)			•	
<i>Sideritis scordioides</i> (esparbonella)			•	
<i>Sideritis hirsuta</i> (herba de la feridura)			•	
<i>Thymus loscosii</i>			•	
<i>Thymus fontqueri</i>			•	
<i>Teucrium polium</i> s.l. (timó mascle)			•	
<i>Dipcadí serotinum</i> (marcet)			•	
<i>Muscari neglectum</i> (calabruixa)			•	
<i>Sedum sediforme</i> (crespínel gros)			•	

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

Sideritido-Thymetum loscosii O. Bolòs et Molero 1984
Sideritetum cavanillesii Br.-Bl. et Bolòs 1957
Teucrio aragonensis-Thymetum fontqueri O. Bolòs (1960) 1967
Thero-Brachypodietalia (Br.-Bl.) R. Mol. 1934
etc.

Distribució dins el territori català

Hàbitat molt general, si bé és freqüent sobretot a les comarques mediterrànies seques (territoris sicòric, catalanídic meridional...)

i rareja cap a les terres més humides, on queda restringit a codines i a terraprims.

Esparbonella. Unitat de Botànica, UB

Poblament de *Teucrium polium* subsp. *gnaphalodes*. Unitat de Botànica, UB

Gestió, usos i problemes de conservació

Bona part d'aquestes timonedes constitueixen la vegetació permanent d'ambients inhòspits, de manera que no evolucionen sensiblement; mentre que d'altres, en general les més banals i

menys diverses, són formes de colonització de camps abandonats i tendeixen a ser substituïdes per altres menes de vegetació més competitives.

Indicadors d'interès de conservació

- Distribució general dins Europa
- Freqüència dins el territori català
- Forma d'implantació territorial
- Diversitat florística
- Grau de maduresa
- Amenaça
- ▶ ③ regió mediterrània occidental
- ▶ ② comú
- ▶ ③ superfícies petites
- ▶ ③ alta
- ▶ ② poc madur
- ▶ ① no amenaçat

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

Cap.

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

32v

Timonedes d'esparbonella (*Sideritis scordioides*), calcícoles, de les contrades interiors seques

32.4811+

Argelagars (matollars de *Genista scorpius*), calcícoles, de terra baixa i de la muntanya mitjana

Argelagar a la serra de Carreu (Pallars Jussà). A. Petit

Aspecte

Comunitats dominades per l'argelaga, de vegades molt denses, generalment de 0,6-1,2 m d'alçària, que poden dur altres arbustos o mates esparsos i un estrat herbaci normalment força desenvolupat, format sobretot per herbes vivaces. També pot haver-hi un dosser poc dens d'arbres (roures, pins, alzina, carrasca, depenent dels ambients on es troba l'argelagar).

Argelaga. A. Ferré

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Terra baixa, muntanya mediterrània i muntanya mitjana.
Ambients que ocupa – Vessants de qualsevol orientació, o planells; en general com a estadi de colonització de camps abandonats, prats deixats de pasturar o terres forestals cremades.
Clima – Mediterrani, mediterrani muntanyenc o medieuropeu submediterrani.
Substrat i sòl – Roques carbonàtiques. Sòls bàsics o neutres, des de francs fins a molt argilosos.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
<i>Genista scorpius</i> (argelaga)	•		•	
<i>Brachypodium phoenicoides</i> (fenàs)		•		
<i>Artemisia campestris</i> (botja)				•
<i>Rosa</i> spp. (gavarreres)				•
<i>Psoralea bituminosa</i> (trèvol pudent)				•
<i>Carlina vulgaris</i> (carlina petita)				•
<i>Avenula pratensis</i> subsp. <i>iberica</i>				•

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

Brachypodio-Aphyllanthetum O. Bolòs 1956 em. 1967
Irido-Brometum erecti Carrillo et Ninot 1983

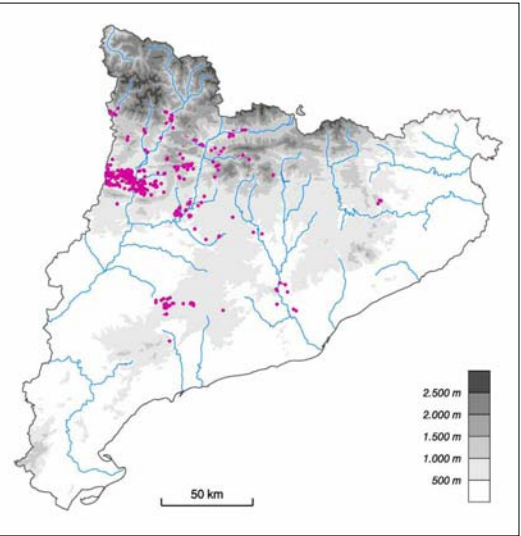
Koelerio-Avenuletum ibericae Br.-Bl. 1938
etc.

Distribució dins el territori català

General, si bé rar o molt rar a les comarques litorals i a les àrees de muntanya més humida; puja fins a uns 1.700 m d'altitud.

Gestió, usos i problemes de conservació

En principi, és una formació que en un paisatge poc modificat, o bé amb un ús agropecuari equilibrat, faria petits claps relativament fugaçs. L'extensió que ocupa actualment és resultat de mala gestió del medi rural, concretament d'abandonament de camps i pastures (sobretot a muntanya), de focs forestals i d'altres males pràctiques. L'embosquinament espontani d'aquests ambients la fa retrocedir, bé per l'ombra dels arbres, bé per competència amb altres arbustos; cal tenir en compte, però, que en el cas d'argelagars molt denses, l'entrada d'altres espècies llenyoses és difícil, de manera que la successió es veu molt compromesa. D'altra banda, les poblacions d'argelaga envellides comprenen molta necromassa que propicia els incendis.

Indicadors d'interès de conservació

- Distribució general dins Europa
- ④ espai iberooccità extens (gran part de la península Ibèrica i Occitània)
- Frequència dins el territori català
- ① molt comú
- Forma d'implantació territorial
- ② superfícies mitjanes
- Diversitat florística
- ② mitjana
- Grau de maduresa
- ① essencialment inestable
- Amenaça
- ① no amenaçat

■ **Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents**
Cap.

■ **Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen**

32w Argelagars (matollars denses de *Genista scorpius*), calcícoles, de terra baixa i de la muntanya mediterrània

32.4812+

Matollars d'argelagó (*Genista hispanica*), calcícoles, de terra baixa i de la muntanya mitjana

Matollar d'argelagó prop del Far (la Selva). A. Ferré i J. Vigo

Aspecte

Formacions d'argelagó, molt baixes i no gaire denses, de fins a uns 30 cm d'alçada, que solen incloure plantes de les joncedes, com el fenàs o la jonça, i que no ocupen mai grans extensions.

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Terra baixa, muntanya mediterrània i muntanya mitjana.
Ambients que ocupa – Vessants suaus o poc pendents, clapejant pastures seques o mesòfiles.
Clima – Mediterrani o submediterrani.
Substrat i sòl – Terrenys calcícoles; sòls profunds.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
<i>Genista hispanica</i> (argelagó)	•		•	
<i>Brachypodium phoenicoides</i> (fenàs)		•		
<i>Aphyllanthes monspeliensis</i> (jonça)		•		
<i>Teucrium pyrenaicum</i> (angelins)		•		
<i>Pimpinella saxifraga</i>		•		
<i>Avenula bromoides</i>		•		
<i>Avenula pratensis</i> subsp. <i>iberica</i>		•		

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

Brachypodio-Aphyllanthetum O. Bolòs 1956 em. 1967
Plantagini-Aphyllanthetum O. Bolòs (1948) 1956
Aphyllantho-Seslerietum calcareae O. Bolòs 1976

Distribució dins el territori català

Bona part del territori, llevat de l'alta muntanya, la franja litoral i les planes interiors.

Argelagó. X. Font

Gestió, usos i problemes de conservació

Hàbitat sense cap ús específic, però com que sol fer mosaic amb pastures és sotmès al mateix aprofitament.

Indicadors d'interès de conservació

Distribució general dins Europa	▶ ③ regió mediterrània occidental
Freqüència dins el territori català	▶ ② comú
Forma d'implantació territorial	▶ ④ superfícies exigües
Diversitat florística	▶ ② mitjana
Grau de maduresa	▶ ② poc madur
Amenaça	▶ ① no amenaçat

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

Cap.

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

Cap.

32.4A11+

Timonedes dominades per *Helichrysum stoechas* (sempreviva) o *Staehelina dubia* (pinzell) o *Phagnalon rupestre*..., d'indrets secs de terra baixa i de l'estatge submontà

Timoneda amb sempreviva vora el Mas de Melons (les Garrigues). A. Ferré i J. Vigo

Pinzell. E. Ballesteros

Aspecte

Formacions de petites mates, dominades per plantes diverses (sempreviva, pinzell...), d'aspecte eixarreit i de recobriment molt baix. Solen ser riques en plantes aromàtiques.

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Terra baixa i estatge submontà.
Ambients que ocupa – Costers secs i desforestats.
Clima – Mediterrani o submediterrani.
Substrat i sòl – Substrats diversos; sòls secs, poc profunds i sovint pedregosos.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
<i>Helichrysum stoechas</i> (sempreviva)		•		
<i>Staehelina dubia</i> (pinzell)		•		
<i>Phagnalon rupestre</i>		•		

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

Sempreviva. J. Vigo i A. Ferré

Euphorbio isatidifoliae-Rosmarinetum officinalis Conesa 2001
Convolvuletum lanuginosi (Br.-Bl. et al.) O. Bolòs 1967

Distribució dins el territori català

Tot el territori, però molt rar als Pirineus i a les parts més àrides.

Gestió, usos i problemes de conservació

Eventualment pasturat. Quan ocupa espais marginals o terrenys molt erosionats, es pot mantenir indefinidament. En altre cas evoluciona cap a comunitats més complexes.

Indicadors d'interès de conservació

- Distribució general dins Europa
- Freqüència dins el territori català
- Forma d'implantació territorial
- Diversitat florística
- Grau de maduresa
- Amenaça
- ▶ ③ regió mediterrània occidental
- ▶ ③ bastant comú
- ▶ ④ superfícies exigües
- ▶ ② mitjana
- ▶ ② poc madur, en general
- ▶ ① no amenaçat

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

Cap.

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

Cap.

32.4A12+

Matollars d'espernallac (*Santolina chamaecyparissus*), xeròfils i subnitròfils, de terra baixa

Matollar d'espernallac a Santa Maria de Corcó (Osona). J. Vigo i A. Ferré

Aspecte

Matollars dominats per l'espernallac, d'uns 40 o 50 cm d'alçària i poc o molt densos (70-100% de recobriment), acompanyats de plantes herbàcies relacionades amb els herbassars subnitròfils.

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Terra baixa.
Ambients que ocupa – Indrets amb una certa influència humana: vores de camins poc fressats, talussos, camps abandonats...
Clima – Mediterrani.
Substrat i sòl – Substrat calcari; sòls poc o molt profunds, lleugerament nitrificats.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
<i>Santolina chamaecyparissus</i> (espernallac)		•	•	
<i>Carlina corymbosa</i> (card cigrell)				•
<i>Dactylis glomerata</i> (dàctil)				•
<i>Brachypodium phoenicoides</i> (fenàs)				•
<i>Scabiosa atropurpurea</i> (viudes)				•

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

Brachypodietum phoenicoidis Br.-Bl. 1924 subass. *santolinetosum* T0.Bolòs 1996
Medicagini rigidulae-Aegilopetum geniculatae Rivas Mart. et Izco 1977subass. *santolinetosum*

Distribució dins el territori català

Territori ausosegàrric i àrees properes.

Espernallac. Unitat de Botànica, UB

Gestió, usos i problemes de conservació

Eventualment pasturat. Hàbitat que només persisteix indefinidament sota una pressió antròpica continuada. Si no és així, evoluciona força de pressa cap a comunitats més complexes.

Indicadors d'interès de conservació

- Distribució general dins Europa
- Freqüència dins el territori català
- Forma d'implantació territorial
- Diversitat florística
- Grau de maduresa
- Amenaça
- ▶ ③ regió mediterrània occidental.
- ▶ ④ rar
- ▶ ③ superfícies petites
- ▶ ② mitjana
- ▶ ① inestable
- ▶ ① no amenaçat

■ **Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents**
Cap.

■ **Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen**
Cap.

■

32.4A2

Matollars d'artemisa (*Artemisia* spp.), de terra baixa i de la muntanya mitjana

Formació d'*Artemisia campestris* a la Garrotxa. J. Vigo i A. Ferré

Aspecte

Formacions arbustives dominades per l'artemisa o botja llemenosa que, en general, cobreixen poca extensió; solen dur, a banda de la planta dominant, espècies força diverses, unes de relacionades amb els conreus abandonats, altres amb la vegetació dels marges poc nitròfils.

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Terra baixa; ascendeix fins a l'estatge montà.
Ambients que ocupa – Erms arenosos, conreus abandonats, marges un xic nitrificats.
Clima – Mediterrani o submediterrani.
Substrat i sòl – Substrats diversos; sòls arenosos o, més rarament, argilosos, profunds.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
<i>Artemisia campestris</i> subsp. <i>glutinosa</i> (botja llemenosa)	•		•	

Sintaxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

Inulo-Oryzopsietum miliaceae (A. et O. Bolòs) O. Bolòs 1957
Brachypodietum phoenicoidis Br.-Bl. 1924
Crucianelletum maritimae Br.-Bl. (1931) 1933

Salsolo vermiculatae-Artemisietum herbae-albae (Br.-Bl. et O. Bolòs) O. Bolòs 1967
etc.

Formació d'*Artemisia campestris* a les Ventalles (Montsià). A. Ferré

Distribució dins el territori català

Esparçament arreu del territori, llevat de les parts altes dels Pirineus.

Gestió, usos i problemes de conservació

Utilitzat eventualment com a pastura. Hàbitat de dinàmica molt activa, que evoluciona en poc temps cap a altra mena de comunitats.

Indicadors d'interès de conservació

- Distribució general dins Europa
- Freqüència dins el territori català
- Forma d'implantació territorial
- Diversitat florística
- Grau de maduresa
- Amenaça
- ▶ ③ regió mediterrània occidental
- ▶ ① molt comú
- ▶ ④ superfícies exigües
- ▶ ① baixa
- ▶ ① essencialment inestable
- ▶ ① no amenaçat

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

Cap.

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

Cap.

32.4A3

Matollars d'olivarda (*Inula viscosa*), dels camps abandonats, llits de rambles i rieres, terres remogudes..., de terra baixa

Matollar d'olivarda a Cassà de la Selva (Gironès). A. Ferré

Olivarda. X. Font

Aspecte

Formacions d'olivarda, de fins a 1 m d'alçada, poc o molt denses, que fan un estrat arbustiu, sota el qual hi ha dos estrats herbacis no sempre ben delimitats, poc o molt rics en plantes anuals. Hàbitat estretament relacionat amb el 34.6321+.

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Terra baixa.
Ambients que ocupa – Conreus abandonats, marges de carreteres, ermots, àrees rompudes, en indrets amb forta insolació.
Clima – Mediterrani.
Substrat i sòl – Substrats diversos; sòls profunds i secs, poc o molt remoguts.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat arbustiu				
<i>Inula viscosa</i> (olivarda)	•		•	
Estrat herbaci				
<i>Oryzopsis miliacea</i> (ripoll)			•	
<i>Alyssum maritimum</i> (caps blancs)				•
<i>Hordeum murinum</i> (margall bord)				•
<i>Sonchus tenerrimus</i> (lletsó fi)				•

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

Inulo -Oryzopsietum miliaceae (A. et O. Bolòs) O. Bolòs 1957

Distribució dins el territori català

Territoris catalanídic, olositànic, ruscínic, ausosegàrric meridional i sicòric; penetra fins a la base dels Prepirineus.

Usos i evolució

Aquest hàbitat, conseqüència de l'acció humana, resulta intermedi entre la vegetació pròpiament ruderal i la dels prats secs pobres en espècies nitròfiles. És poc exigent i de dinàmica molt activa, ben adaptat a ocupar espais buits. De manera natural evoluciona en pocs anys vers formacions vegetals més estructurades. Eventualment pasturat.

Indicadors d'interès de conservació

- Distribució general dins Europa

Freqüència dins el territori català

Forma d'implantació territorial

Diversitat florística

Grau de maduresa

Amenaça
- ▶ ③ regió mediterrània occidental

▶ ① molt comú

▶ ③ superfícies petites

▶ ① baixa

▶ ① essencialment inestable (pioner, producte de l'activitat humana)

▶ ① no amenaçat

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

Cap.

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

87a Conreus abandonats

32.4B
+ 32.2121

Brolles amb dominància o abundància de bruc d'hivern
(*Erica multiflora*), calcícoles, de les contrades marítimes

Brolla de bruc d'hivern al barranc de la Carbonera (Montsià). A. Ferré

Aspecte

Brolles d'alçada mitjana (0,7-1 m) i no gaire denses, formades per mates i arbustos ericoides (de fulla lineal i dura), com ho és el mateix bruc d'hivern. Entremig s'hi fan matetes petites i herbes xeròfiles esparses, i encara queda bona part del sòl al descobert, algun cop mig ocupat per molses i líquens terrícoles. Sovint hi ha algun arbre dispers, principalment pi blanc.

Bruc d'hivern. A. Ferré

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Terra baixa: sobretot, contrades marítimes.
Ambients que ocupa – Llocs desforestats. Sobretot vessants solells, però també àrees planeres i camps abandonats de fa temps. Preferentment en indrets arrecerats.
Clima – Mediterrani marítim, o poc continental, d'hivern suau.
Substrat i sòl – Roques carbonàtiques (calcàries, conglomerats, gresos...). Sòls bàsics, generalment rocallosos o pedregosos, força secs a l'estiu.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat arbustiu				
<i>Erica multiflora</i> (bruc d'hivern)		•	•	
<i>Rosmarinus officinalis</i> (romani)		•	•	
<i>Globularia alypum</i> (foixarda)			•	
<i>Coronilla minima</i> subsp. <i>lotoides</i>			•	
Estrat subarbustiu i herbaci				
<i>Stachelina dubia</i> (pinzell)			•	
<i>Centaurea linifolia</i>			•	
<i>Lavandula latifolia</i> (espígol mascle)			•	
<i>Thymus vulgaris</i> (farigola, timó)		•		
<i>Brachypodium retusum</i> (llistó)		•		

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

Erico-Thymelaeetum tinctoriae (Br.-Bl. et al.) A. et O. Bolòs 1950
Rosmarino-Lithospermetum Br.-Bl. 1924
etc.

Coronilla minima subsp. *lotoides*. J. Vigo i A. Ferré

Distribució dins el territori català

Territoris ruscínic i catalanídic meridional i central; més rarament a les terres adjacents.

Gestió, usos i problemes de conservació

Es tracta, en general, de matollars secundaris, conseqüència de desforestació o d'abandonament agrícola o pastoral, no susceptibles de cap ús especial. La reforestació espontània els transforma en altres matollars més denses (garrigues, màquies) o en pinedes; d'altra banda, els incendis recurrents no els afavoreixen. Per això, la tendència general és que es vagin reduint i restin limitats a alguns solells rocallosos i secs.

Indicadors d'interès de conservació

- Distribució general dins Europa
- Freqüència dins el territori català
- Forma d'implantació territorial
- Diversitat florística
- Grau de maduresa
- Amenaça
- ▶ ③ regió mediterrània occidental
- ▶ ③ bastant comú
- ▶ ② superfícies mitjanes
- ▶ ② mitjana
- ▶ ② poc madur
- ▶ ② probablement amenaçat en un futur

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

Cap.

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

- 32u
- Brolles de romani (*Rosmarinus officinalis*) –i timonedes–, amb foixarda (*Globularia alypum*), bufalaga (*Thymelaea tinctoria*)..., calcícoles de terra baixa
- ◻

32.4C

Brolles dominades per foixarda (*Globularia alypum*), calcícoles, de terra baixa

Brolla de foixarda a Subirats (Alt Penedès). L. Chamorro

Aspecte

Matollars baixos (0,6-1 m) i no gaire densos, en què la foixarda pren un paper important, al costat d'altres mates de fulla reduïda (romaní, bruc d'hivern, etc.). Sovint en sobresurt algun arbret dispers, especialment el pi blanc. L'estrat herbaci, molt espars, és format per herbes i subarbustos xeròfils poc específics.

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Terra baixa (i, rarament, estatge submontà).

Ambients que ocupa – Vessants desforestats, en general arrecerats i força calents a l'hivern; també talussos secs entre conreus. Més rarament, camps abandonats fa dècades.

Clima – Mediterrani, sobretot marítim.

Substrat i sòl – Roques carbonàtiques diverses (calcàries, margues, conglomerats...); sòls rocallosos, bàsics, generalment argilosos, força secs a l'estiu.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat arbustiu				
<i>Globularia alypum</i> (foixarda)	•		•	
<i>Rosmarinus officinalis</i> (romaní)			•	
<i>Erica multiflora</i> (bruc d'hivern)			•	
<i>Cistus clusii</i> (esteperola)			•	
<i>Bupleurum frutescens</i> (botja groga)				•
Estrat subarbustiu i herbaci				
<i>Staehelina dubia</i> (pinzell)			•	
<i>Fumana thymifolia</i>			•	
<i>Fumana ericoides</i> subsp. <i>montana</i>			•	
<i>Coris monspeliensis</i> (farigola mascle)			•	
<i>Thymus vulgaris</i> (farigola, timó)				•
<i>Brachypodium retusum</i> (llostó)				•

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

Erico-Thymelaeetum tinctoriae (Br.-Bl. et al.) A. et O. Bolòs 1950
Anthyllido-Cistetum clusii Br.-Bl. 1935

Foixarda. J. Llistosella

Distribució dins el territori català

Territoris catalanídics meridional i central; molt més rarament, altres contrades litorals i Prepirineus centrals.

Gestió, usos i problemes de conservació

Aquestes brolles solen ocupar llocs desforestats, on la vegetació natural es recupera molt lentament. La successió tendirà a disminuir-ne l'extensió, si bé restaran com a vegetació permanent en alguns llocs, i reapareixeran per degradació de pinedes seques o per abandonament de conreus.

Indicadors d'interès de conservació

Distribució general dins Europa	▶ ③ regió mediterrània occidental
Freqüència dins el territori català	▶ ③ bastant comú
Forma d'implantació territorial	▶ ③ superfícies petites
Diversitat florística	▶ ② mitjana
Grau de maduresa	▶ ② poc madur
Amenaça	▶ ② probablement amenaçat en un futur

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

Cap.

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

32u Brolles de romaní (*Rosmarinus officinalis*) –i timonedes–, amb foixarda (*Globularia alypum*), bufalaga (*Thymelaea tinctoria*)..., calcícoles, de terra baixa

32.4D

Timonedes dominades per cistàcies baixes (*Helianthemum syriacum*, *H. hirtum*..., *Fumana ericoides*, *F. thymifolia*...), calcícoles, d'indrets secs de terra baixa

Romer blanc. A. Ferré i J. Vigo

Aspecte

Formacions baixes (15-30 cm) protagonitzades per petites mates, diferents d'un indret a l'altre, que deixen força espai entre elles; a més, són poc tofudes i de fulles generalment linears. Entremig de les matetes dominants sol haver-hi algunes herbes perennes poc específiques, com ara el llistó, i de vegades també plantes anuals. Com que arriba força llum a terra, típicament s'hi troben molses i líquens terrícoles propis d'ambients secs. Aquestes timonedes solen fer claps petits o franges estretes.

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Terra baixa (i muntanya mediterrània continental).
Ambients que ocupa – Indrets desforestats, generalment assolellats i oberts. Caps de cingle, terraprims, codines...
Clima – Mediterrani sec o subàrid.
Substrat i sòl – Roques carbonàtiques diverses; sòl molt poc desenvolupat, pedregós, molt sec a l'estiu.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat subarbustiu i herbaci				
<i>Helianthemum syriacum</i> (romer blanc)			•	
<i>Helianthemum hirtum</i>			•	
<i>Helianthemum apenninum</i> (perdiguera)			•	
<i>Fumana ericoides</i>			•	
<i>Fumana thymifolia</i>			•	
<i>Thymus vulgaris</i> (farigola, timó)				•
<i>Teucrium polium</i> (timó mascle)				•
<i>Brachypodium retusum</i> (llistó)				•
Estrat muscinal i líquenic				
<i>Pleurochaete squarrosa</i> (molsa d'estrelletes)				•
<i>Cladonia foliacea</i> (flor de roca)				•

Fumana ericoides. J. Vigo

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

Erico-Thymelaeetum tinctoriae (Br.-Bl. et al.) A. et O. Bolòs 1950
Anthyllido-Cistetum clusii Br.-Bl. 1935
etc.

Distribució dins el territori català

Territoris catalanídics central i meridional, sicòric i ausosegàrric.

Helianthemum hirtum. J.L. Benito

Gestió, usos i problemes de conservació

Es tracta de formacions pròpies d'indrets força inhòspits, que ocupen en part com a vegetació permanent, en part a conseqüència de la desforestació secular. Molt més rarament poden correspondre a estadis inestables, en camps abandonats o àrees cremades, aviat substituïts per matollars més vigorosos i competitius. No se'n fa cap ús específic. No són susceptibles d'actuacions de conservació, si bé cal tenir en compte que la reforestació espontània i la desaparició de la pastura extensiva deurà reduir-ne l'extensió.

Indicadors d'interès de conservació

Distribució general dins Europa	▶ ③ regió mediterrània occidental
Freqüència dins el territori català	▶ ③ bastant comú
Forma d'implantació territorial	▶ ③ superfícies petites
Diversitat florística	▶ ② mitjana
Grau de maduresa	▶ ② poc madur
Amenaça	▶ ② probablement amenaçat en un futur

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

Cap.

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

32u	Brolles de romaní (<i>Rosmarinus officinalis</i>) –i timonedes–, amb foixarda (<i>Globularia alypum</i>), bufalaga (<i>Thymelaea tinctoria</i>)..., calcícoles, de terra baixa	▶
-----	--	---

32.4E

Timonedes dominades per sanguinària blava (*Lithospermum fruticosum*), calcícoles, de terra baixa

Timoneda amb sanguinària blava al solell de la serra de Carreu (Pallars Jussà). A. Petit

Aspecte

Formacions baixes (20-40 cm) i poc denses en què la sanguinària pren un paper important. Al seu costat s’hi fan altres mates de fulla petita i també algunes herbes poc específiques. Totes les plantes presenten adaptacions a la sequera ben evidents (reducció foliar, pubescència, etc.).

Ecologia

- Àrees biogeogràfiques – Terra baixa (i, rarament, estatge submontà).
- Ambients que ocupa – Serrats i vessants oberts, sovint en llocs ventejats i amb temperatures contrastades.
- Clima – Mediterrani, més aviat sec.
- Substrat i sòl – Roques carbonàtiques; sòl bàsic, generalment prim i rocallós, argilós, que esdevé molt sec a l’estiu.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
<i>Lithospermum fruticosum</i> (sanguinària blava)	•		•	
<i>Rosmarinus officinalis</i> (romani)		•		
<i>Thymelaea tinctoria</i> (bufalaga)			•	
<i>Helianthemum italicum</i> (herba passerella)			•	
<i>Genista scorpius</i> (argelaga)				•
<i>Thymus vulgaris</i> (farigola, timó)				•
<i>Koeleria vallesiana</i> (herba rodona)				•

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

Rosmarino-Lithospermetum Br.-Bl. 1924
Genisto-Cistetum clusii Br.-Bl. et O. Bolòs 1957
etc.

Sanguinària blava. A. Ferré i J. Vigo

Distribució dins el territori català

Territoris catalanídics meridional i central, ausosegàrric i sicòric (i Prepireneus centrals).

Gestió, usos i problemes de conservació

Hàbitat de vegades afavorit per la desforestació, però més sovint lligat a ambients poc adequats per al bosc. Es tracta de formacions molt rares a escala del paisatge, que fan taques molt petites entremig d’altres matollars heliòfils. Deuen ser especialment sensibles a la competència d’arbusts i d’arbres diversos; per això, la recuperació forestal espontània les deurà afectar negativament.

Indicadors d’interès de conservació

Distribució general dins Europa	▶ ④	espai iberooccità extens (part oriental de la península Ibèrica i terres provençals)
Freqüència dins el territori català	▶ ③	bastant comú
Forma d’implantació territorial	▶ ③	superfícies petites
Diversitat florística	▶ ②	mitjana
Grau de maduresa	▶ ②	poc madur
Amenaça	▶ ②	probablement amenaçat en un futur

Tipus d’hàbitats d’interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

Cap.

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

32u	Brolles de romani (<i>Rosmarinus officinalis</i>) –i timonedes–, amb foixarda (<i>Globularia alypum</i>), bufalaga (<i>Thymelaea tinctoria</i>)..., calcícoles, de terra baixa	☑

32.4F

Brolles amb abundància de bufalaga (*Thymelaea tinctoria*), calcícoles, de terra baixa

Brolla amb bufalaga a la serra de Rubió (Anoia). A. Ferré i J. Vigo

Aspecte

Matollars baixos (generalment entre 0,4 i 0,8 m) i poc densos, formats per petits arbustos i mates, entre els quals destaca la bufalaga sense que hi arribi a dominar. Duen un estrat molt dispers d'herbes i matetes xeròfiles, i deixen poc o molt de sòl al descobert. No és rar que hi hagi algun pi blanc formant un estrat arbori molt clar. Hi dominen els vegetals xeromorfs, que perden una bona part del fullatge amb la secada estival.

Ecologia

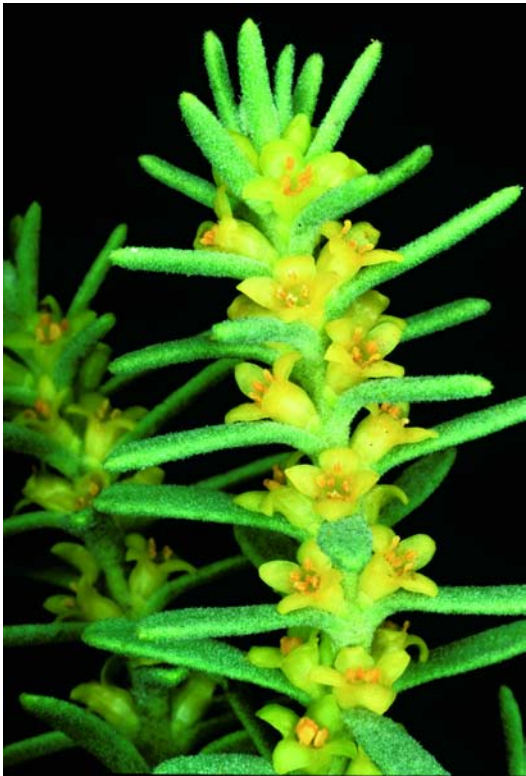
- Àrees biogeogràfiques – Terra baixa.
- Ambients que ocupa – Àrees desforestades, com ara pinedes sotmeses a intensa explotació o afectades pel foc; també espais antigament conreats. Generalment en vessants i serrats.
- Clima – Mediterrani, més aviat de tendència seca o continental.
- Substrat i sòl – Roques carbonàtiques de diversa mena, molt sovint margues; sòls bàsics, generalment argilosos, molt secs a l'estiu.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat arbustiu				
<i>Thymelaea tinctoria</i> (bufalaga)		•	•	
<i>Rosmarinus officinalis</i> (romaní)		•	•	
<i>Linum suffruticosum</i> (maleïda)			•	
<i>Erica multiflora</i> (bruc d'hivern)			•	
<i>Genista scorpius</i> (argelaga)				•
Estrat subarbustiu i herbaci				
<i>Fumana ericoides</i>			•	
<i>Helianthemum apenninum</i> s.l. (perdiguera)			•	
<i>Lithospermum fruticosum</i> (sanguinària blava)			•	
<i>Bupleurum fruticosum</i> (botja groga)				•
<i>Brachypodium retusum</i> (llostó)				•
<i>Thymus vulgaris</i> (farigola, timó)				•

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

Erico-Thymelaeetum tinctoriae (Br.-Bl. et al.) A. et O. Bolòs 1950
Genisto-Cistetum clusii Br.-Bl. et O. Bolòs 1957
Rosmarino officinalis-Linetum suffruticosi (Br.-Bl. et al.) Br.-Bl. et O. Bolòs 1957
etc.

Bufalaga. X. Font

Distribució dins el territori català

Territoris catalanídics central i meridional, ausosegàrric i sicòric.

Gestió, usos i problemes de conservació

Aquestes brolles representen quasi sempre estadis transitoris, de manera que, d'una banda, la recuperació forestal tendirà a eliminar-les i, de l'altra, poden reaparèixer a conseqüència d'abandonament de conreus, d'incendis i d'altres pertorbacions. També existeixen com a vegetació permanent en alguns serrats i solells molt eixuts i rocallosos.

Indicadors d'interès de conservació

Distribució general dins Europa	► ⑤ espai iberooccità localitzat (sobretot terres nord-orientals ibèriques)
Freqüència dins el territori català	► ② comú
Forma d'implantació territorial	► ② superfícies mitjanes
Diversitat florística	► ② mitjana
Grau de maduresa	► ② poc madur
Amenaça	► ② probablement amenaçat en un futur

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

Cap.

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

32u	Brolles de romaní (<i>Rosmarinus officinalis</i>) –i timonedes–, amb foixarda (<i>Globularia alypum</i>), bufalaga (<i>Thymelaea tinctoria</i>)..., calcícoles, de terra baixa	☑

32.4G

Bosquines dominades per matabou (*Bupleurum fruticosum*), sovint fent el mantell marginal d'alzinars, de terra baixa

Bosquina de matabou prop de Collbató (Baix Llobregat). A. Ferré

Aspecte

Bosquines denses formades per arbustos alts o arbres, la majoria esclerofil·les. Poden comprendre, a més, algunes lianes i un estrat herbaci més aviat espars. En els ambients més humits inclouen alguns arbustos de fulla caduca, però en indrets més secs tot el component és perennifoli.

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Terra baixa: contrades marítimes subhúmidas, sobretot.
Ambients que ocupa – Forma claps o franges, generalment a redós d'alzinars, als relleixos de cingle, als peus de roques o de murs, als marges de camins o en clarianes. Rarament, fa claps extensos com a fase de recuperació forestal després d'incendis.
Clima – Mediterrani marítim.
Substrat i sòl – Principalment rocam calcari.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat arbustiu				
<i>Bupleurum fruticosum</i> (matabou)	•		•	
<i>Quercus ilex</i> (alzina)		•	•	
<i>Phillyrea latifolia</i> (fals aladern)		•	•	
<i>Lonicera implexa</i> (lligabosc)		•	•	
<i>Cytisus sessilifolius</i>			•	
Estrat herbaci				
<i>Rubia peregrina</i> (rogeta)		•	•	

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

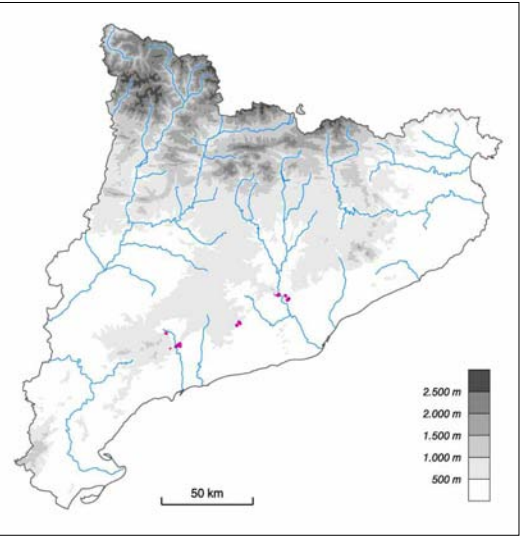

Matabou. X. Font

Cytiso-Bupleuretum fruticosi Rivas Mart. 1969
Quercetum ilicis Br.-Bl. 1915

Distribució dins el territori català

Territoris catalanídics central i meridional (i terres veïnes).

Gestió, usos i problemes de conservació

En alguns relleixos de cingle o caps de roca deu ser una formació permanent, mentre que en moltes altres situacions es tracta de vegetació secundària que espontàniament tendeix vers els alzinars.

Indicadors d'interès de conservació

- Distribució general dins Europa
- Freqüència dins el territori català
- Forma d'implantació territorial
- Diversitat florística
- Grau de maduresa
- Amenaça
- ▶ ② regió mediterrània occidental
- ▶ ③ bastant comú
- ▶ ③ superfícies petites
- ▶ ② mitjana
- ▶ ② poc madur
- ▶ ① no amenaçat

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

Cap.

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

32ad

Bosquines dominades per matabou (*Bupleurum fruticosum*), sovint fent el mantell marginal d'alzinars, de terra baixa

32.4H + 32.274 Brolles dominades per gatosa (*Ulex parviflorus*), calcícoles, de les contrades mediterrànies

Formacions de gatosa al peu de la serra de Godall (Montsià). A. Ferré

Aspecte

Matollars mitjanament alts (molt sovint entre 0,8 i 1,2 m) i relativament densos, poc o molt dominats per la gatosa. Entremig s'hi fan alguns altres arbustos o mates calcícoles i algunes herbes. L'espècie dominant, sense fulles i densament espinosa, dona la fisiognomia a l'hàbitat; en el cas de poblacions envellides, hi destaca l'elevada proporció de branques seques, que no es desprenen de la planta i que afavoreixen els incendis.

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Terra baixa: contrades marítimes.
Ambients que ocupa – Vessants desforestats, molt sovint a conseqüència de l'incendi de pinedes de pi blanc. També antics conreus abandonats.
Clima – Mediterrani marítim.
Substrat i sòl – Roques carbonàtiques de mena diversa (calcàries, margues, taperot, conglomerats...); sòls bàsics, sovint pedregosos i argilosos, força secs a l'estiu.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat arbustiu				
<i>Ulex parviflorus</i> (gatosa)	•		•	
<i>Rosmarinus officinalis</i> (romani)			•	
<i>Cistus albidus</i> (estepa blanca)			•	
<i>Globularia alypum</i> (foixarda)			•	
<i>Anthyllis cytisoides</i> (albada)			•	
Estrat herbaci				
<i>Brachypodium retusum</i> (llostó)				•
<i>Thymus vulgaris</i> (farigola, timó)				•

Gatosa. M. Guardiola

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

Erico-Thymelaeetum tinctoriae (Br.-Bl. et al.) A. et O. Bolòs 1950
Anthyllido-Cistetum clusii Br.-Bl. et al. 1935
etc.

Distribució dins el territori català

Territoris catalanídic i ruscínic, fora de les àrees més fredes.

Gestió, usos i problemes de conservació

Aquestes brolles corresponen molt sovint a estadis successional primerencs, subsegüents a focs forestals, sobretot si són recurrents. Les gatoses es regeneren a partir del banc de llavors preexistent, i constitueixen una comunitat força densa passats uns deu anys. Al cap d'una dècada més, les seves poblacions esdevenen senescent, car no sol haver-hi germinacions successives, i representen un fort perill de nous incendis, atesa

l'abundant necromassa molt inflamable que s'hi conserva. Aquest hàbitat també es desenvolupa en àrees de conreus abandonats de fa temps, per exemple, en vessants afeixats. En general, l'aparició d'un estrat arbori, ni que sigui de pi blanc, o el desenvolupament d'altres arbustos més competitius el fan regular, si bé es comporta com a vegetació latent que apareix després de desforestació.

Indicadors d'interès de conservació

Distribució general dins Europa	▶ ④	espai iberooccità extens (sud i est de la península Ibèrica, Provença...)
Freqüència dins el territori català	▶ ③	bastant comú
Forma d'implantació territorial	▶ ②	superfícies mitjanes
Diversitat florística	▶ ②	mitjana
Grau de maduresa	▶ ①	essencialment inestable
Amenaça	▶ ①	no amenaçat

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

Cap.

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

32u

Brolles de romani (*Rosmarinus officinalis*) –i timonedes–, amb foixarda (*Globularia alypum*), bufalaga (*Thymelaea tinctoria*)..., calcícoles de terra baixa

32.4J

Brolles dominades per albada (*Anthyllis cytisoides*), calcícoles, de les contrades marítimes

Brolles amb albada prop de Mont-roig del Camp (Baix Camp). A. Ferré i J. Vigo

Aspecte

Matollars relativament densos, en general de 0,8-1,5 m d'alçada, formats per l'albada i per altres arbustos. En un estrat més baix solen dur algunes mates i herbes perennes, que són poc abundants si l'espècie dominant fa poblacions denses. Pot haver-

hi una coberta arbòria clara, de pi blanc o de pi pinyer. Tant l'albada com altres arbustos que hi conviuen són malacofil·les, però n'hi ha també de fulla estreta o molt reduïda; durant l'estiu perden part del fullatge, sobretot el dels brots apicals.

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Terra baixa: contrades marítimes, sobretot seques.

Ambients que ocupa – Costers i talussos, generalment solells. Les formes amb més dominància d'albada corresponen sovint a etapes de recolonització poc madures (talussos de vies de comunicació, antics camps abandonats, àrees cremades de poc); en un estadi més avançat, la dominància esdevé més compartida entre diversos arbustos.

Clima – Mediterrani marítim més o menys sec.

Substrat i sòl – Roques carbonàtiques, granits o col·luvions quaternaris. Sòls sovint pedregosos, sorrencs a les comarques menys seques, molt secs a l'estiu, bàsics o poc àcids.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat arbustiu				
<i>Anthyllis cytisoides</i> (albada)	•		•	
<i>Rosmarinus officinalis</i> (romani)		•	•	
<i>Globularia alypum</i> (foixarda)			•	
<i>Cistus clusii</i> (esteperola)			•	
<i>Cistus albidus</i> (estepa blanca)				•
<i>Ulex parviflorus</i> (gatosa)				•
Estrat subarbustiu i herbaci				
<i>Brachypodium retusum</i> (llostó)		•		
<i>Thymus vulgaris</i> (farigola, timó)		•		

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

Anthyllido-Cistetum clusii Br.-Bl. et al. 1935

Albada. M. Guardiola

Distribució dins el territori català

Comarques marítimes del territori catalanidic meridional i central (sobretot del Tarragonès cap al sud); de manera més isolada, també al Maresme i al cap de Creus.

Gestió, usos i problemes de conservació

Producte de desforestació o d'abandonament de cultius, espontàniament evoluciona cap a brolles més diverses, i finalment a comunitats forestals. Tot i això, es manté més o menys ben representat a causa d'accions degradatives diverses o de l'abandó de conreus.

Indicadors d'interès de conservació

Distribució general dins Europa	▶ ③ sector meridional de la regió mediterrània: àrea occidental i oriental
Freqüència dins el territori català	▶ ④ rar
Forma d'implantació territorial	▶ ② superfícies mitjanes
Diversitat florística	▶ ② mitjana
Grau de maduresa	▶ ① essencialment inestable
Amenaça	▶ ① no amenaçat

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

Cap.

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

32x Brolles calcícoles amb dominància d'esteperola (*Cistus clusii*), albada (*Anthyllis cytisoides*)..., de les contrades mediterrànies càlides

32.4K

Comunitats de gitam (*Dictamnus hispanicus*), de sòls calcaris pedregosos, de terra baixa i de la muntanya mediterrània, a les contrades meridionals

Gitam. Unitat de Botànica, UB

Aspecte

Poblacions clares de gitam, acompanyades de petits arbustos i d'herbes propis de les brolles calcícoles.

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Terra baixa i muntanya mediterrània.
Ambients que ocupa – Clarianes de boscos i de brolles, marges secs.
Clima – Mediterrani sec.
Substrat i sòl – Terrenys calcaris margosos; sòls pedregosos (clapers calcaris).

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
<i>Dictamnus hispanicus</i> (gitam)	•		•	
<i>Vincetoxicum hirundinaria</i> (masera)			•	
<i>Dorycnium pentaphyllum</i> (botja d'escombres)				•
<i>Globularia alypum</i> (foixarda)				•
<i>Teucrium polium</i> (timó mascle)				•

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

Dictamnium hispanici O. Bolòs 1956

Distribució dins el territori català

Territori catalanídic central; penetra al sicòric meridional.

Gestió, usos i problemes de conservació

No explotat; pot veure's afectat, però, per la recollida massiva de gitam, amb finalitat medicinal.

Indicadors d'interès de conservació

Distribució general dins Europa	► ⑤	espai iberooccità localitzat: terres orientals peninsulars
Freqüència dins el territori català	► ⑤	molt rar
Forma d'implantació territorial	► ④	superfícies exigües
Diversitat florística	► ①	baixa
Grau de maduresa	► ②	poc madur
Amenaça	► ①	no amenaçat

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

Cap.

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

Cap.

32.4L+

Brolles amb dominància o abundància de *Genista biflora*, calcícoles, de les contrades mediterrànies seques i poc fredes, sobretot a les terres interiors àrides

Brolla amb *Genista biflora* prop del Mas de Melons (les Garrigues). A. Ferré i J. Vigo

Aspecte

Brolles més aviat clares, de 0,6-1,2 m d'alçària, formades principalment per arbustos de fulla estreta i escassa. Poden dur un estrat inferior molt irregular, integrat per matetes i herbes d'aspecte eixarreit. Tot el component florístic denota un eixut molt acusat a l'estiu; en aquesta època, el sòl molt sec i les temperatures molt elevades provoquen la pèrdua de bona part de les fulles i dels brots.

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Terra baixa: contrades mediterrànies interiors subàrides.
Ambients que ocupa – Vessants i serrats, sobretot en exposició a migjorn, en àrees desforestades.
Clima – Mediterrani continental subàrid.
Substrat i sòl – Roques calcàries o margoses. Sòls rocallosos i irregulars, sovint argilosos, força carbonatats, molt secs a l'estiu.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat arbustiu				
<i>Genista biflora</i> (ginesta biflora)		•	•	
<i>Rosmarinus officinalis</i> (romani)		•	•	
<i>Globularia alypum</i> (foixarda)		•	•	
<i>Cistus clusii</i> (romani mascle)			•	
Estrat subarbustiu i herbaci				
<i>Helianthemum marifolium</i> (tuferola)		•	•	
<i>Thymus vulgaris</i> (farigola, timó)		•		
<i>Helianthemum pilosum</i> (perdiguera)			•	

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

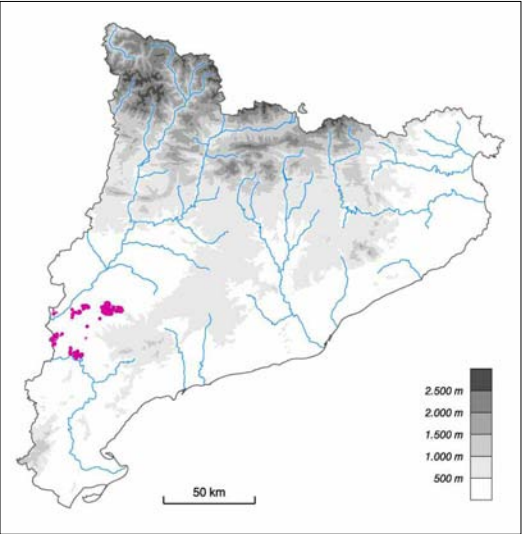
Genisto-Cistetum clusii Br.-Bl. et O. Bolòs 1957 etc.

Distribució dins el territori català

Zona meridional del territori sicòric (i part interior del territori catalanidic meridional).

Genista biflora. X. Font

Gestió, usos i problemes de conservació

En principi, aquesta unitat és fruit sobretot de desforestació. Però el rigor climàtic de l'àrea on es fa i l'erosió lligada a pastura i foc seculars la converteixen en un tipus de vegetació permanent o de dinàmica molt lenta en bona part de la seva àrea actual.

Indicadors d'interès de conservació

Distribució general dins Europa	▶ ⑤	espai iberooccità localitzat (part mitjana de la depressió de l'Ebre i sud-est peninsular)
Freqüència dins el territori català	▶ ⑤	molt rar
Forma d'implantació territorial	▶ ②	superfícies mitjanes
Diversitat florística	▶ ②	mitjana
Grau de maduresa	▶ ②	poc madur
Amenaça	▶ ①	no amenaçat (ja que la reforestació espontània es produeix molt lentament i no a tot arreu)

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

Cap.

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

32y

Brolles de romani (*Rosmarinus officinalis*) amb dominància o abundància de *Genista biflora*, calcícoles, de les contrades mediterrànies seques i poc fredes, sobretot a les terres interiors àrides

32.4M+ Matollars de gessamí groc (*Jasminum fruticans*), de sòls calcaris, profunds, de terra baixa (i de la muntanya mitjana), a les contrades interiors

Matollar de gessamí groc a la serra d'Almenara (l'Urgell). J. Vigo i A. Ferré

Aspecte

Matollar força dens, amplament dominat pel gessamí groc, al qual fan costat diversos arbusts perennifolis o caducifolis (boix, arç blanc, arçot...), i amb un estrat herbaci en què abunda el llistó.

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Terra baixa; contrades mediterrànies interiors.
Ambients que ocupa – Fondals, marges de bosc, vores de conreu.
Clima – Mediterrani continental sec o subhumit.
Substrat i sòl – Substrat calcarí; sòls profunds.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat arbustiu				
<i>Jasminum fruticans</i> (gessamí groc)		•	•	
<i>Rhamnus lycioides</i> (arçot)			•	
<i>Quercus rotundifolia</i> (carrasca)				•
<i>Quercus faginea</i> (roure valencià)				•
<i>Crataegus monogyna</i> (arç blanc)				•
<i>Buxus sempervirens</i> (boix)				•
<i>Asparagus acutifolius</i> (esparreguera boscana)				•
<i>Bupleurum fruticescens</i> (botja groga)				•
Estrat herbaci				
<i>Brachypodium retusum</i> (llostó)		•		

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

Asparago-Jasminetum fruticantis O. Bolòs 1960

Distribució dins el territori català

Territoris sicòric i ausosegàrric, i baixos vessants dels Prepirineus meridionals centrals.

Gessamí groc. X. Font

Gestió, usos i problemes de conservació

No sotmès a cap mena d'explotació.

Indicadors d'interès de conservació

- Distribució general dins Europa
- Freqüència dins el territori català
- Forma d'implantació territorial
- Diversitat florística
- Grau de maduresa
- Amenaça
- ▶ ② àrea europea extensa: Europa meridional
- ▶ ④ rar
- ▶ ③ superfícies petites
- ▶ ① baixa
- ▶ ② poc madur
- ▶ ① no amenaçat

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

Cap.

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

Cap.

32.61

Matollars d'espígol (*Lavandula angustifolia*), sovint amb boix (*Buxus sempervirens*), ginestell (*Genista cinerea*)..., calcícoles, de la muntanya mitjana poc plujosa

Matollar d'espígol, prop d'Alinyà (Alt Urgell). J. Soriano

Aspecte

Formacions subarbustives (d'uns 30-40 cm d'alçària) no gaire tancades, formades en bona part per mates de color verd grisenc i per herbes vivaces diverses, moltes de graminoides; de vegades duen alguns arbustos més alts, esparsos, com el boix. Hi dominen les plantes de fulla estreta i xeromorfa, adaptades a ambients assolats i de clima contrastat.

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Muntanya mitjana submediterrània.
Ambients que ocupa – Costers i serrats, en llocs poc arrecerats.
Clima – Medieuropeu submediterrani, de tendència continental.
Substrat i sòl – Roques calcàries. Sòls carbonatats, sovint rocallosos i més o menys secs.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat subarbustiu				
<i>Lavandula angustifolia</i> subsp. <i>pyrenaica</i> (espígol)	•		•	
<i>Genista cinerea</i> (ginestell)			•	
<i>Linum tenuifolium</i> subsp. <i>milletii</i>			•	
<i>Satureja montana</i> (sajolida)			•	
<i>Buxus sempervirens</i> (boix)				•
Estrat herbaci				
<i>Aphyllanthes monspeliensis</i> (jonça)			•	
<i>Bromus erectus</i>			•	
<i>Koeleria vallesiana</i> (herba rodona)			•	
<i>Carex humilis</i>			•	

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

Aphyllantho-Lavanduletum pyrenaicae O. Bolòs 1960

Espígol. J. Llistosella

Indicadors d'interès de conservació

Distribució general dins Europa	► ④	espai iberooccità localitzat (Pirineus, Provença, etc.)
Freqüència dins el territori català	► ④	rar
Forma d'implantació territorial	► ②	superfícies mitjanes
Diversitat florística	► ③	alta
Grau de maduresa	► ②	poc madur
Amenaça	► ①	no amenaçat (malgrat la reforestació espontània, es troba bastant difós)

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

Cap.

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

32z Matollars amb espígol (*Lavandula angustifolia*) o ginestell (*Genista cinerea*), calcícoles, de la muntanya mitjana poc plujosa

32.62

Matollars de *Genista cinerea*, calcícoles, de la muntanya mitjana poc plujosa

Matollar de ginestell prop de Santa Maria de Besora (Osona). J. Vigo

Aspecte

Matollars baixos (40-60 cm) i poc densos en què l'espècie principal i altres mates d'aspecte semblant fan un estrat obert i deixen espais ocupats per herbes vivaces diverses, en bona part graminoides. La major part del component florístic és de fulla petita i grisenca, d'aspecte relativament xeromorf.

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Muntanya mitjana.
Ambients que ocupa – Marges i clarianes de bosc, vessants desforestats.
Clima – Medieuropeu submediterrani, de tendència continental.
Substrat i sòl – Roques calcàries; sòls carbonatats, sovint rocallosos i més o menys secs.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat subarbustiu				
<i>Genista cinerea</i> (ginestell)	•		•	
<i>Lavandula angustifolia</i> subsp. <i>pyrenaica</i> (espígol)			•	
<i>Buxus sempervirens</i> (boix)				•
Estrat herbaci				
<i>Aphyllanthes monspeliensis</i> (jonça)			•	
<i>Bromus erectus</i>			•	
<i>Koeleria vallesiana</i> (herba rodona)			•	
<i>Onobrychis supina</i> (trepadella borda)				•

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

Aphyllantho-Lavanduletum pyrenaicae O. Bolòs 1960 subass. *genistetosum cinereae*
Teucrio-Santolineum pectinis X. Font 1989

Ginestell. A. Ferré

Distribució dins el territori català

Pirineus (sobretot als Prepirineus) i territoris olositànic i ausosegàrric oriental.

Gestió, usos i problemes de conservació

Vegetació de llocs desforestats, tradicionalment aprofitats com a pastura extensiva; en alguns ambients especials és permanent.

Indicadors d'interès de conservació

- Distribució general dins Europa
- Freqüència dins el territori català
- Forma d'implantació territorial
- Diversitat florística
- Grau de maduresa
- Amenaça
- ▶ ④ espai iberooccità localitzat (Pirineus, Provença, Alvèrnia, etc.)
- ▶ ⑤ molt rar
- ▶ ③ superfícies petites
- ▶ ③ alta
- ▶ ② poc madur
- ▶ ② probablement amenaçat en un futur (ja que les pastures extensives en general tendeixen a reforestar-se)

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

Cap.

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

32z

Matollars amb espígol (*Lavandula angustifolia*) o ginestell (*Genista cinerea*), calcícoles, de la muntanya mitjana poc plujosa

32.631+

Timonedes o brolles baixes amb abundància de sàlvia (*Salvia lavandulifolia*), espermallac (*Santolina chamaecyparissus*) i altres mates xeròfiles, calcícoles, de les muntanyes poc plujoses (i de terra baixa)

Brolla amb sàlvia prop d'Algèria (la Noguera). A. Ferré i J. Vigo

Aspecte

Brolles baixes (30-70 cm) i poc denses (40-80% de recobriment), dominades de manera variable per petites mates, com ara la sàlvia, l'espermallac, el gavó o la farigola. L'estrat herbaci, força divers, és format per espècies graminoides, sobretot *Avenula pratensis* subsp. *iberica* i l'herba rodona, o junciformes, com la jonça.

Ecologia

- Àrees biogeogràfiques – Estatge montà i muntanya mediterrània (més rarament terra baixa).
- Ambients que ocupa – Vessants, preferentment costeruts (de 10 a 40° de pendent), sobretot orientats a migjorn. Sovint aquests vessants corresponen a antigues terrasses fluvials i presenten clares mostres de l'efecte de l'erosió.
- Clima – Mediterrani muntanyenc o medioeuropeu submediterrani.
- Substrat i sòl – Sòls carbonatats que es desenvolupen sobre diversos tipus de roques: calcàries compactes, conglomerats, etc.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat arbustiu				
<i>Salvia officinalis</i> subsp. <i>lavandulifolia</i> (sàlvia)		•	•	
<i>Santolina chamaecyparissus</i> subsp. <i>pecten</i> (espermallac)		•	•	
<i>Ononis natrix</i> (gavó)		•	•	
<i>Teucrium polium</i> s.l. (timó mascle)		•		
<i>Genista scorpius</i> (argelaga)		•		
<i>Helianthemum italicum</i> (herba passerella)		•		
<i>Thymus vulgaris</i> (farigola, timó)				•
Estrat herbaci				
<i>Aphyllanthes monspeliensis</i> (jonça)		•	•	
<i>Avenula pratensis</i> subsp. <i>iberica</i>		•		
<i>Koeleria vallesiana</i> (herba rodona)		•		
<i>Asphodelus cerasiferus</i> (porrassa)				•
<i>Asperula cynanchica</i> (herba prima)				•
<i>Galium lucidum</i> (espunyidella blanca)				•

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

Salvio-Aphyllanthesetum O. Bolòs et Vigo 1967
Teucrio-Santolinetum pectinis X. Font 1989

Ononido-Santolinetum benthamianae O. Bolòs 1976
etc.

Distribució dins el territori català

Pirineus (incloent-hi els Prepirineus) i territori catalanídic meridional. Generalment entre 800 i 1.400 (1.600) m d'altitud.

Gestió, usos i problemes de conservació

Hàbitat aprofitat com a pastura d'ovelles i cabres, durant la primavera i l'estiu. La seva baixa qualitat farratgera i el fort pendent on es desenvolupa fan que la pressió ramadera sigui en general baixa.

Sàlvia. X. Font

Timó mascle. J. Vigo

Indicadors d'interès de conservació

- Distribució general dins Europa

Freqüència dins el territori català

Forma d'implantació territorial

Diversitat florística

Grau de maduresa

Amenaça
- ④

► ③

► ②

► ②

► ②

► ①
- espai iberooccità extens

de bastant comú a rar

superfícies mitjanes

mitjana

poc madur

no amenaçat

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

Cap.

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

- 34n

Joncades i prats, sovint emmatats, d'*Aphyllanthes monspeliensis*, –i timonedes associades–, calcícoles, de la muntanya mitjana poc plujosa i de terra baixa
-

32.641+

Boixedes (matollars de *Buxus sempervirens*) de la muntanya mitjana (i de les contrades mediterrànies)

Boixedes a la serra de Cadí (Alt Urgell). M. Guardiola

Aspecte

Matollars o bosquines d'alçada variable (0,5-2 m) que, tot i essent sovint molt extensos, solen formar claps discontinus, separats per àrees pradenques o rocalloses. La dominància de l'espècie principal els dona un aspecte relativament auster, i constant al llarg de l'any. La definició d'aquest hàbitat basada en l'abundància del boix, que té una ecologia força àmplia, fa que presenti una certa diversitat, reflectida sobretot en la resta del component florístic. En l'aspecte fisiognòmic, hi ha des de matollars força densos i alts, en els ambients més favorables, fins a d'altres en què el boix fa petits grupets mal desenvolupats, als indrets més secs o més rocallosos.

Boixedes a la serra de Sant Gervàs (Alta Ribagorça). A. Ferré

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Muntanya mitjana i muntanya mediterrània.
Ambients que ocupa – Sobretot vessants rocallosos, carenes i serrats; per abandonament de la pastura, o per desforestació, també en vessants amb bon sòl.
Clima – Medieuropeu i mediterrani muntanyenc.
Substrat i sòl – Roques més o menys carbonàtiques, i quasi sempre en sòls rocallosos, de bàsics a poc àcids.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat arbustiu				
<i>Buxus sempervirens</i> (boix)	•		•	
<i>Amelanchier ovalis</i> (corner)		•	•	
<i>Rhamnus saxatilis</i> (espina cervina petita)			•	
<i>Genista scorpius</i> (argelaga)				•
Estrat subarbustiu i herbaci				
<i>Hepatica nobilis</i> (herba fetgera)		•	•	
<i>Arctostaphylos uva-ursi</i> (boixerola)		•		
<i>Primula veris</i> subsp. <i>columnae</i> (cucut)			•	
<i>Teucrium chamaedrys</i> (camedris)				•
<i>Cruciata glabra</i> (creuera)				•

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

Violo willkommii-Quercetum fagineae Br.-Bl. et O. Bolòs 1950
Buxo sempervirentis-Juniperetum phoeniceae Rivas Mart. 1969 (incl. *Stipo-Juniperetum phoeniceae* auct.)
Jasmino-Buxetum sempervirentis O. Bolòs 1973
Buxo-Cistetum laurifolii Carreras, Carrillo, Masalles, Ninot et Vigo 1993

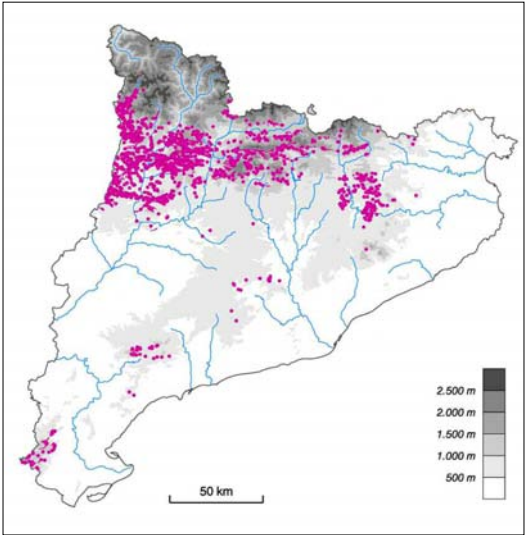
Buxo sempervirentis-Quercetum pubescentis Br.-Bl. (1915) 1932
Teucrio Santolinetum pectinis X. Font 1989
Buxo sempervirentis-Fagetum Br.-Bl. et Suspl. 1937 em. Br.-Bl. 1952
Helleboro-Fagetum O. Bolòs (1948) 1957
Pteridio-Quercetum pubescentis (Suspl.) O. Bolòs 1983 etc.

Distribució dins el territori català

Pirineus i territoris olositànic, ausosegàrric i catalanidic central i meridional, des de pocs metres d'altitud fins a uns 1.800 m (a les valls més continentals dels Pirineus).

Boixeda prop del coll de Pendís (Berguedà). I. Soriano

Gestió, usos i problemes de conservació

A les àrees més rocalloses és una unitat permanent, però es troba secundàriament molt estesa per altres llocs a causa de l'abandonament de la pastura en grans àrees antigament

desforestades. Tendeix a disminuir en extensió com a conseqüència de la reforestació espontània, si bé les tales abusives o els focs forestals l'afavoreixen a termini mitjà.

Indicadors d'interès de conservació

Distribució general dins Europa	► ④	espai iberooccità extens
Freqüència dins el territori català	► ②	comú
Forma d'implantació territorial	► ①	superfícies grans
Diversitat florística	► ②	mitjana
Grau de maduresa	► ②	poc madur
Amenaça	► ①	no amenaçat

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

5110 Boixedes xertermòfiles permanents, dels vessants rocosos

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

32aa Boixedes (matollars de *Buxus sempervirens*), de la muntanya mitjana (i de les contrades mediterrànies)

32.642+ Matollars d'*Ononis fruticosa*, sovint amb *Buxus sempervirens* (boix), calcícoles, de la muntanya mitjana poc plujosa i de les contrades interiors

Matollar d'*Ononis fruticosa* vora Bagà (Berguedà). J. Vigo

Aspecte

Matollars més aviat irregulars, d'1-1,5 m d'alçària, que poden deixar terra al descobert o petites superfícies pradenques entremig dels arbustos. El formen plantes de fulla relativament petita, xeromorfa, bé que n'hi ha algunes de caducifòlies.

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Muntanya mitjana: estatge submontà.
Més rarament, a terra baixa: contrades mediterrànies interiors.
Ambients que ocupa – Vessants desforestats i sovint erosionats, fent claps més aviat esparsos.
Clima – Medieuropeu submediterrani (o mediterrani continental).
Substrat i sòl – Roques carbonàtiques, principalment lutites (margues). Sòls generalment argilosos, bàsics, rics en carbonats, alguns cops un xic guixencs.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat arbustiu				
<i>Ononis fruticosa</i> (gavó)		•	•	
<i>Buxus sempervirens</i> (boix)		•	•	
<i>Amelanchier ovalis</i> (corner)			•	
Estrat herbaci				
<i>Avenula pratensis</i> subsp. <i>iberica</i>				•
<i>Carex humilis</i>				•

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

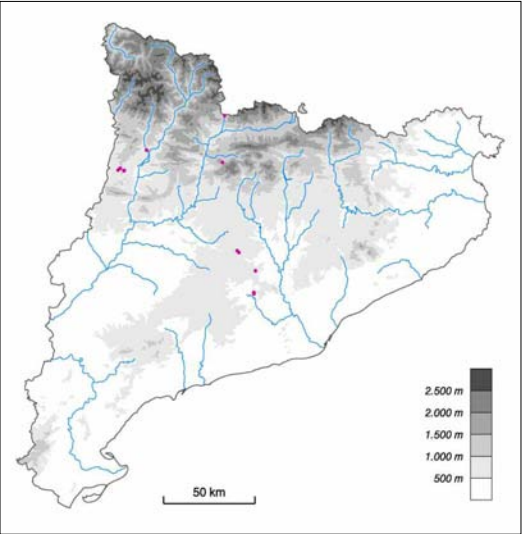
Ononido fruticosae-Buxetum sempervirentis (Br.-Bl. et O. Bolòs) O. Bolòs 1960

Distribució dins el territori català

Prepirineus (sobretot centrals) i territori aussegàrric.

Ononis fruticosa. J. Vigo

Gestió, usos i problemes de conservació

En general representa una fase dinàmica de recuperació forestal, si bé en alguns llocs concrets (codines, vessants molt erosionats) fa l'efecte d'un mantell marginal de caràcter permanent. No se'n fa cap ús concret.

Indicadors d'interès de conservació

Distribució general dins Europa	► ⑤	espai iberooccità localitzat (terres ibèriques orientals, Provença)
Freqüència dins el territori català	► ⑤	molt rar
Forma d'implantació territorial	► ③	superfícies petites
Diversitat florística	► ②	mitjana
Grau de maduresa	► ②	poc madur
Amenaça	► ②	probablement amenaçat en un futur (no directament, però és un hàbitat molt rar, que tendirà a desaparèixer per reforestació)

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

Cap.

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

32aa Boixedes (matollars de *Buxus sempervirens*), de la muntanya mitjana (i de les contrades mediterrànies)

32.643+

Matollars d'*Ononis aragonensis* amb *Buxus sempervirens* (boix), de l'estatge montà poc plujós, als Prepirineus i al territori catalanídic meridional

Matollar d'*Ononis aragonensis* al massís del Port. X. Font

Aspecte

Matollars baixos (fins a 1 m) i irregulars, formats sobretot per les dues espècies esmentades en el títol, entre les quals sol sobresortir algun arbust més alt, o algun arbret (pi roig, pinassa, roures). A les petites clarianes s'hi fan algunes mates i herbes pradenques o de vorada.

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Estatge montà.
Ambients que ocupa – Costers rocosos o escarpats, peus de cingle.
Clima – Medieuropeu submediterrani.
Substrat i sòl – Roques calcàries; sòls rocallosos, bàsics, relativament secs a l'estiu.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat arbustiu				
<i>Ononis aragonensis</i>		•	•	
<i>Buxus sempervirens</i> (boix)		•	•	
<i>Amelanchier ovalis</i> (corner)		•	•	
<i>Lavandula angustifolia</i> subsp. <i>pyrenaica</i> (espígol)			•	
Estrat herbaci				
<i>Carex humilis</i>			•	
<i>Festuca gautieri</i> (ussona)				•
<i>Sesleria coerulea</i>				•
<i>Avenula pratensis</i> subsp. <i>iberica</i>				•
<i>Hepatica nobilis</i> (herba fetgera)				•

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

Buxo-Ononidetum aragonensis Velasco et Vigo 1981

Ononis aragonensis. R.M. Masalles

Distribució dins el territori català

Pirineus, llevat de les terres àcides de la serralada axial. Territori catalanídic meridional (el Port).

Gestió, usos i problemes de conservació

Hàbitat no subjecte a cap ús especial ni susceptible de gestió. La seva presència en forma de taques molt disperses en el paisatge sembla assegurada aprofitant les petites clarianes naturals o els relleus abruptes.

Indicadors d'interès de conservació

- Distribució general dins Europa
- Freqüència dins el territori català
- Forma d'implantació territorial
- Diversitat florística
- Grau de maduresa
- Amenaça
- ▶ ⑤ muntanyes mediterrànies ibèriques (i Pirineus)
- ▶ ④ rar
- ▶ ③ superfícies petites
- ▶ ③ alta
- ▶ ② poc madur
- ▶ ② probablement amenaçat en un futur

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

Cap.

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

Cap.

32.66+

Matollars prostrats (catifes) de boixerola (*Arctostaphylos uva-ursi*), de l'estatge montà, als Prepirineus i a les muntanyes catalanídiques centrals i meridionals

Catifa de boixerola al Montsec d'Ares. A. Ferré

Aspecte

Catifes de boixerola, d'on sobresurten alguns arbustos, com ara el boix, i sovint també arbres isolats (pi roig, roures, carrasca). Entremig s'hi fan, a més, herbes i petites mates pròpies de les pastures seques i algunes espècies de caràcter forestal. Hi predominen les plantes perennifòlies de fulla petita i coriàcia.

Boixerola. A. Ferré

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Muntanya mitjana.
Ambients que ocupa – Àrees desforestades, clarianes de bosc i llocs rocallosos. Hàbitat lligat a rouredes marcescents, a carrascars de muntanya o a pinedes de pi roig o de pinassa.
Clima – Medieuropeu submediterrani (i mediterrani muntanyenc).
Substrat i sòl – Roques carbonàtiques; sòls sovint rocallosos, bàsics, força secs a l'estiu.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat arbustiu				
<i>Buxus sempervirens</i> (boix)		•	•	
<i>Amelanchier ovalis</i> (corner)			•	
<i>Juniperus communis</i> (ginebre)				•
Estrat subarbustiu i herbaci				
<i>Arctostaphylos uva-ursi</i> (boixerola)	•		•	
<i>Primula veris</i> subsp. <i>columnae</i> (cucut)			•	
<i>Lavandula angustifolia</i> subsp. <i>pyrenaica</i> (espígol)				•
<i>Hepatica nobilis</i> (herba fetgera)				•
<i>Cruciata glabra</i> (creuera)				•
<i>Carex humilis</i>				•
<i>Avenula pratensis</i> subsp. <i>iberica</i>				•

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

Paeonio-Arctostaphyletum crassifoliae Romo 1989
Aphyllantho-Lavanduletum pyrenaicae O. Bolòs 1960

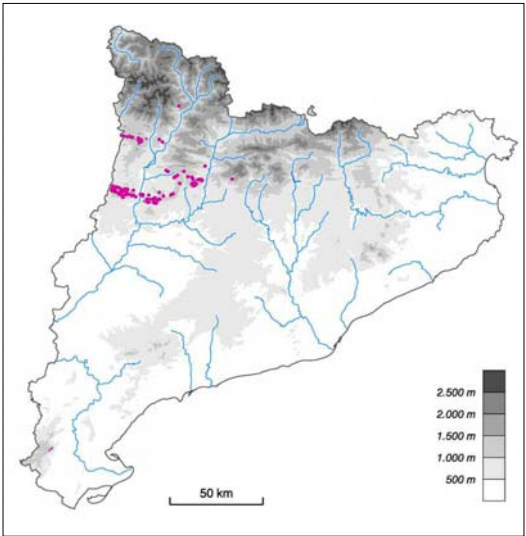
Buxo sempervirentis-Quercetum pubescentis Br.-Bl. (1915) 1932 etc.

Distribució dins el territori català

Prepirineus (i Pirineus axials) i muntanyes catalanídiques centrals i meridionals.

Gestió, usos i problemes de conservació

Molt sovint es tracta de formacions secundàries, conseqüència de la degradació de rouredes, carrascars o pinedes. Altres vegades són comunitats permanents d'indrets rocallosos. La reforestació espontània tendeix a reduir-ne l'extensió, tot i que sempre en subsisteixen petits claps intercalats en el bosc. D'altra banda, l'explotació forestal i l'existència de vessants rocósos n'asseguren la pervivència.

Indicadors d'interès de conservació

Distribució general dins Europa	▶ ④	espai iberooccità extens (part septentrional i oriental de la península Ibèrica)
Freqüència dins el territori català	▶ ③	bastant comú
Forma d'implantació territorial	▶ ②	superfícies mitjanes
Diversitat florística	▶ ②	mitjana
Grau de maduresa	▶ ②	poc madur
Amenaça	▶ ①	no amenaçat

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

Cap.

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

32ab

Matollars prostrats de boixerola (*Arctostaphylos uva-ursi*), de l'estatge montà, als Prepirineus i a les muntanyes catalanídiques centrals i meridionals

32.A Ginestars de ginesta vera (*Spartium junceum*), de les contrades mediterrànies (sobretot les marítimes)

Ginestars prop de Colera (Alt Empordà). A. Ferré i J. Vigo

Aspecte

Formacions arbustives altes (2-3 m), sovint una mica irregulars, a causa dels buits que hi ha entre els diferents individus de l'espècie dominant; més rarament fan petits claps densos. Comprenen algun altre arbust de brolles o bosquines i un estrat herbaci divers, format tant per grans herbes vivaces com per petites mates i plantes anuals. L'arquitectura de l'espècie dominant, sense fulles i amb tiges verticals, fa que arribi força llum a terra i dona un caràcter poc definit a la resta del component florístic.

Ecologia

- Àrees biogeogràfiques – Terra baixa: contrades mediterrànies en general.
- Ambients que ocupa – Molt sovint erms i talussos de camins, camps i rieres, formant una franja de vegetació marginal; alguns cops en àrees antigament cremades o en prats no pasturats, com a etapa de recuperació forestal.
- Clima – Mediterrani, sobretot de tendència marítima.
- Substrat i sòl – Roca i sòl molt diversos. Sobretot, però, terrenys neutres o àcids, potser perquè la ginesta hi troba menys competència d'altres arbustos. Sòls en general força secs a l'estiu.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat arbustiu				
<i>Spartium junceum</i> (ginesta)	•		•	
<i>Ulex parviflorus</i> (gatosa)				•
Estrat herbaci				
<i>Hyparrhenia hirta</i> (albellatge)				•
<i>Psoralea bituminosa</i> (trèvol pudent)				•
<i>Brachypodium retusum</i> (llostó)				•
<i>Helichrysum stoechas</i> (sempreviva)				•
<i>Carlina corymbosa</i> (card cigrell)				•

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

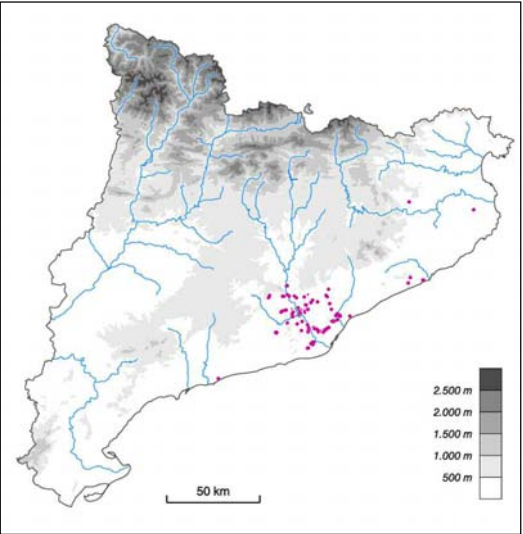

Ginesta vera. X. Font

Cap.

Distribució dins el territori català

Territoris ruscínic i catalanídic (sobretot septentrional i central); més rarament, ausosegàrric i sicòric.

Gestió, usos i problemes de conservació

Es tracta d'un hàbitat inestable, resultat de colonització massiva de comunitats herbàcies, que de manera espontània tendeix a reforestar-se mitjançant pins o alzines. Alguns focs forestals

propicien indirectament la seva persistència a termini mitjà; i en talussos de rieres i ambients semblants és un tipus de vegetació força persistent.

Indicadors d'interès de conservació

Distribució general dins Europa	▶ ② regió mediterrània
Freqüència dins el territori català	▶ ③ bastant comú
Forma d'implantació territorial	▶ ② superfícies mitjanes
Diversitat florística	▶ ② mitjana
Grau de maduresa	▶ ② poc madur
Amenaça	▶ ① no amenaçat

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

Cap.

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

32ac Ginestars de ginesta vera (*Spartium junceum*), de les contrades mediterrànies (sobretot les marítimes)

32.B+

Bosquines de pi blanc (*Pinus halepensis*) procedents de colonització

Bosquines de pi blanc prop de Sant Pau de la Guàrdia (Anoia). A. Ferré

Aspecte

Poblacions molt denses formades per pinetons de pocs metres d'alçada que comprenen estrats inferiors molt pobres a causa de la competència de l'arbre.

Ecologia

- Àrees biogeogràfiques – Terra baixa (contrades mediterrànies en general).
- Ambients que ocupa – Antics ambients forestals afectats per algun procés de desforestació dràstica, normalment foc, seguit de bones condicions per a la germinació i l'establiment del pi.
- Clima – Mediterrani.
- Substrat i sòl – Rocam divers, bé que més sovint calcàries o margues, en sòls normalment afectats per un eixut estival acusat.

Bosquines de pi blanc al Bages. I. Soriano

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
Estrat arborescent				
<i>Pinus halepensis</i> (pi blanc)	•		•	

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

Cap.

Distribució dins el territori català

Principalment territoris catalanídics i ausossegàrrics.

Gestió, usos i problemes de conservació

Es tracta de formacions secundàries, en què els pinetons, massa junts i tots de la mateixa edat, competeixen molt directament entre ells, impedeixen el desenvolupament del sotabosc i generen masses forestals poc estables en diversos aspectes (regeneració compromesa, sensibilitat a les plagues, baixa diversitat). El mal creixement dels pins fa, a més, que en l'aspecte productiu tampoc siguin gens interessants. Una bona gestió forestal inclouria una forta reducció de la densitat dels pins, per tal d'afavorir l'aparició de sotabosc, el bon creixement dels arbres i la regeneració poblacional.

Indicadors d'interès de conservació

- Distribució general dins Europa▶ ③ regió mediterrània
- Freqüència dins el territori català▶ ③ bastant comú
- Forma d'implantació territorial▶ ② superfícies mitjanes
- Diversitat florística▶ ① baixa
- Grau de maduresa▶ ① essencialment inestable
- Amenaça▶ ① no amenaçat

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

Cap.

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

32ac Bosquines de pi blanc (*Pinus halepensis*) procedents de colonització

33 Matollars xeroacàntics de les terres mediterrànies càlides

33.1 Matollars xeroacàntics dels caps de penya-segats de la Mediterrània occidental

33.15

Matollars xeroacàntics amb *Astragalus tragacantha*, dels caps de penya-segats del territori ruscínic

Matollar de coixí de monja al cap de Creus. J. Vigo i A. Ferré

Aspecte

Matollars pulvinulars i espinosos de 30-40 cm d'alçària. Comprenen, segons la proximitat relativa al mar, des de formacions amb sempreviva fins a comunitats amb estepa borrera i altres plantes habituals de la brolla silicícola.

Coixí de monja. J. Font

Ecologia

Àrees biogeogràfiques – Litoral marítim.
Ambients que ocupa – Indrets ventejats: serrats rocosos, collets, torrenteres... sotmesos a l'efecte de l'abrasió marina.
Clima – Mediterrani marítim.
Substrat i sòl – Sòl esquelètic, especialment sobre substrat silici.

Flora principal

	dom.	ab.	sign.	sec.
<i>Astragalus tragacantha</i> (coixí de monja)		•	•	
<i>Cistus salviifolius</i> (estepa borrera)			•	
<i>Lavandula stoechas</i> (tomani)			•	
<i>Helichrysum stoechas</i> (sempreviva)			•	
<i>Euphorbia characias</i> (lleteresa vera)			•	
<i>Senecio cineraria</i> (cinerària)			•	
<i>Plantago subulata</i>			•	
<i>Daucus gingidium</i> (pastanaga marina)				•
<i>Polycarpon polycarpoides</i>				•

Sintàxons o altres unitats tipològiques que hi corresponen

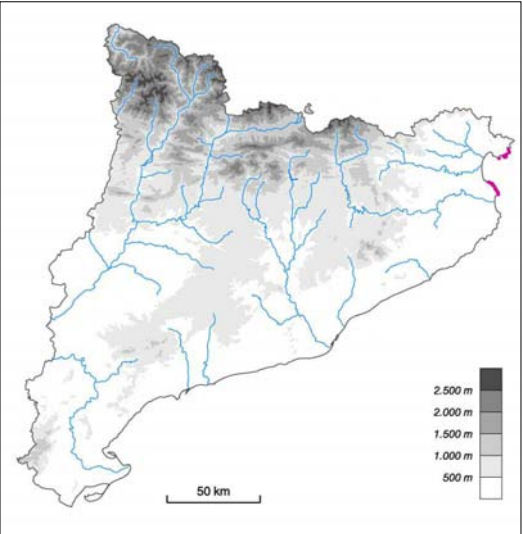
Astragalo-Plantaginetum subulatae R. Mol. 1934
Astragalo massiliensis-Cistetum repentis T. Franquesa 1996
Astragalo-Senecionetum cinerariae O. Bolòs et Vigo 1984

Distribució dins el territori català

Territori ruscínic: del cap de Creus al massís de Begur.

Gestió, usos i problemes de conservació

Es tracta d'un agrupament semihalòfil que fa el pas entre les comunitats del primer cinyell litoral i les formacions arbustives de més endins. Com molts hàbitats litorals, està amenaçat per la urbanització dels espais que ocupa.

Indicadors d'interès de conservació

- Distribució general dins Europa

Freqüència dins el territori català

Forma d'implantació territorial

Diversitat florística
- ⑥ Catalunya

► ⑤ molt rar

► ② superfícies mitjanes

► ② mitjana, amb presència de tàxons rars i endèmics (*Polycarpon polycarpoides*, *Armeria alliacea* subsp. *ruscinonensis*)
- Grau de maduresa

Amenaça
- ③ madur

► ① no amenaçat

Tipus d'hàbitats d'interès comunitari (annex I de la Directiva 97/62/UE) corresponents

5410 Matollars pulviniformes dels caps de penya-segats costaners, a la Mediterrània occidental

Unitats de la llegenda de la Cartografia dels hàbitats a Catalunya (1:50.000) que el representen

33a Matollars xeroacàntics amb *Astragalus tragacantha*, dels caps de penya-segats del territori ruscínic

